

T.C.

**İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI**

**ORTAOKUL MÜZİK DERSLERİNDE KULLANILAN OKUL
ÇALGILARININ MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINI
GERÇEKLEŞTİRMEDEKİ YETERLİLİĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yasemin KARATAŞ

MALATYA-2015

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

**ORTAOKUL MÜZİK DERSLERİNDE KULLANILAN OKUL
ÇALGILARININ MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINI
GERÇEKLEŞTİRMEDEKİ YETERLİLİĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yasemin KARATAŞ

Danışman: Doç. Dr. Ilgım KILIÇ

MALATYA-2015

KABUL VE ONAY SAYFASI

YASEMİN BAYRAKTAR tarafından hazırlanan; “Ortaokul Müzik Derslerinde Kullanılan Okul Çalgılarının Müzik Dersi Öğretim Programını Gerçekleştirmedeki Yeterliliği” başlıklı bu çalışma; 21 KASIM 2015 tarihinde yapılan sınav sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından YÜKSEK LİSANS BİTİRME TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Prof. Cemal YURGA
BAŞKAN

Doç. Dr. Ersan ÇİFTÇİ
ÜYE

Doç. Dr. Ilgım KILIÇ
DANIŞMAN
ÜYE

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylım.

O N A Y

...../...../ 2015

Prof. Dr. Burhanettin DÖNMEZ
Enstitü Müdürü

ONUR SÖZÜ

Doç. Dr. Ilgım KILIÇ'ın danışmanlığında Yüksek Lisans Tezi olarak hazırladığım **Ortaokul Müzik Derslerinde Kullanılan Okul Çalgılarının Müzik Dersi Öğretim Programını Gerçekleştirmedeki Yeterliliği** başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın tarafımdan yazıldığını ve yararlandığım bütün yapıtların hem metin içinde hem de kaynakçada yöntemine uygun biçimde gösterilenlerden oluştuğunu belirtir, bunu onurumla doğrularım.

Yasemin KARATAŞ

ÖNSÖZ

Ortaokul müzik dersleri öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor gelişimleri açısından büyük önem taşımaktadır. Öğrenciler müzik derslerinde kendilerini rahatlıkla ifade edebilme imkanı bulmaktadırlar. Ortaokul müzik dersleri gerçekleştirilirken müziğin bütün boyutlarına yer verilebilmektedir. Fakat müzik derslerinde çalgı eğitimine ayrıca yer verildiğinde öğrencilerin müzik derslerine karşı olan ilgileri artırabilir.

Ortaokullarda müzik derslerinin gerçekleştirilebilmesi için belirlenen öğretim programında çalgı eğitimi için belirlenen bazı kazanımlar bulunmaktadır. Bu kazanımların gerçekleştirilebilmesi içinde okullarda kullanılacak okul çalgılarına ihtiyaç vardır. Ortaokul müzik derslerindeki çalgı eğitiminin tam anlamıyla gerçekleştirilebilmesi için kazanımların buna yönelik belirlenmesi gerekmektedir. Okullarda gerçekleştirilen çalgı eğitimine daha çok zaman ayırmak, öğrencilerin müziksel gelişimlerini ve ilerleyen zamanlardaki müziksel yaşantılarına katkı sağlayacaktır.

Bu çalışmanın gerçekleştirilebilmesi için yardımda bulunan herkese, beni bu çalışmaya yönelten ve araştırma sürecinde yardımlarını esirgemeyen hocam-danışmanım Doç. Dr. Ilgım KILIÇ'a, her zaman fikir alışverişinde bulunduğum Yrd. Doç. Dr. Engin GÜRPINAR ve Yrd. Doç. Dr. Barış TOPTAŞ'a, hayatım boyunca her konuda desteğini gördüğüm annem ve ağabeyime, her zaman yanımda olan ve tezin her aşamasında bana yardımcı olan, desteklerini esirgemeyen eşim müzik eğitimcisi Ahmet KARATAŞ'a teşekkürü bir borç bilirim.

ÖZET

ORTAOKUL MÜZİK DERSLERİNDE KULLANILAN OKUL ÇALGILARININ MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINI GERÇEKLEŞTİRMEDEKİ YETERLİLİĞİ

KARATAŞ, Yasemin

Yüksek Lisans, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Ilgım KILIÇ

Kasım 2015, X +105 sayfa

Bu araştırmanın amacı; ortaokul müzik eğitiminde kullanılan okul çalgılarının müzik dersi öğretim programlarındaki yerini ve müzik dersi öğretim programındaki belirlenen kazanımlara ulaşmadaki yeterliliğini araştırmaktır.

Araştırma verileri, nitel araştırma yaklaşımlarından görüşme tekniğiyle gerçekleştirilmiş ve betimsel olarak çözümlenmiştir. Araştırmada kullanılan ölçme aracı öğretmen görüşme formudur. Araştırmada nitel veri toplama tekniklerinden görüşme yöntemi, 16'sı kadın, 9'u erkek olmak üzere 25 öğretmene ayrıntılı ve derinlemesine bilgi toplanarak uygulanmıştır.

Araştırmanın evrenini, Kayseri ilindeki MEB'e bağlı devlet okullarında müzik dersini yürüten müzik öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Kayseri ilinde bulunan merkez ilçelerdeki, MEB'e bağlı devlet okullarında müzik dersini yürüten müzik öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırma örnekleminde, kolay ulaşılabilir durum örnekleme yoluna gidilmiştir. Müzik öğretmenlerine uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilen nitel verilerin analiz edilmesinde ise içerik analizi tekniği kullanılmış ve bulgular yorumlanmıştır.

Araştırma bulguları doğrultusunda, ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgıları eğitiminin daha etkili ve daha verimli yapılabilmesi, bu konuda karşılaşılan sorunlar ve bu sorunların giderilebilmesi için çözüm önerileri sunulmaktadır. Uygulanan görüşme formu sonucunda elde edilen veriler değerlendirilerek, ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının öğretim programını gerçekleştirme konusunda yetersiz kaldığı, müzik derslerinde kullanılan çalgıların çok kısıtlı olduğu, öğretmenlerin ve öğrencilerin ortaokul müzik derslerinde kullanılması amacıyla blok flüt dışındaki çalgıları edinmekte güçlük çektikleri ve derslerde kullanılacak olan çalgıların müzik derslerine olan ilgiyi arttırdığı sonucuna varılmıştır. Bu sonuçlardan yola çıkılarak, ortaokul müzik derslerinin çalgı eğitimi boyutu açısından gerçekleştirilebilmesi için öğrencilerin blok flüt dışında kullanabilecekleri okul çalgılarına yönlendirilmeleri, çalgı edinebilmeleri için veli ve okul idaresinin desteği alınmalı, öğrencilerin farklı okul çalgılarına karşı beğenileri arttırılmalıdır.

Anahtar Sözcükler: Ortaokul Müzik Eğitimi, Müzik Dersi Öğretim Programı, Okul Çalgıları

ABSTRACT

THE ADEQUACY OF THE SCHOOL MUSICAL INSTRUMENTS IN IMPLEMENTING SECONDARY SCHOOL MUSIC CURRICULUM

KARATAŞ, Yasemin

M.S., Inonu University, Institute of Educational Sciences

Department of Fine Arts Education, Discipline of Music Education

Advisor: Assistant Professor Doctor Ilgım KILIÇ

October 2015, X + 105 pages

The purpose of this study is to investigate the place of the school musical instruments used secondary school in the curriculum of the music education and adequacy of the school musical instruments in implementing secondary school music curriculum.

The research data was carried out by interviewing techniques and analyzed descriptively. Teacher interview form was used in the research. As a qualitative research interview method was applied to 25 teachers, 16 of them are women and 9 of them are men, to gather detailed and in-depth information. The population of the investigation constitutes the music teachers working at public schools in Kayseri province. The sample group of the study constitutes the music teachers working at public schools in Kayseri city center.

In this research convenience sampling was used. In analyzing qualitative data obtained from semi-structured interviews form applied to music teachers content analysis technique was used and the results were interpreted.

In accordance with the research findings, solutions are offered to make secondary school music instruments education more effectively and more efficiently, and to eliminate the problems encountered on this issue. After evaluating the data obtained from the applied interview form, it is concluded that instruments used in music lessons in secondary schools is inadequate in performing the curriculum, the instruments used in music lessons is too limited, teachers and students have difficulty in obtaining musical instruments for music lessons except from block flute and the instruments used in the lessons increased the interest in music course. In the light of

these results, it can be offered that for secondary school music education's achieving instrument training, students should be encouraged to play other school instruments as well as blockflute, the support of parents and the school administration should be taken to let students obtain musical instruments and students appreciation of different school instruments should be increased.

Keywords: Secondary School Music Education, Music Curriculum, School Instruments

KISALTMALAR LİSTESİ

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

**ORTAOKUL MÜZİK DERSLERİNDE KULLANILAN OKUL
ÇALGILARININ MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINI
GERÇEKLEŞTİRMEDEKİ YETERLİLİĞİ**

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY SAYFASI

ONUR SÖZÜ	i
ÖNSÖZ	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	v
KISALTMALAR LİSTESİ	vii
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ	x
BÖLÜM I	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	2
1.2. Problem Cümlesi	3
1.3. Alt Problemler	3
1.4. Araştırmanın Amacı	4
1.5. Araştırmanın Önemi	4
1.6. Araştırmanın Varsayımları	4
1.7. Araştırmanın Sınırlılıkları	5
1.8. Tanımlar	5
BÖLÜM II	8
KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	8
2.1. Ortaokul Müzik Eğitimi	8
2.2. Müzik Dersi Öğretim Programı	9
2.1.1. Genel amaçlar	10
2.2.2. Temel beceriler ve değerler	11
2.2.3. Öğrenme alanları	11
2.2.4. Etkinlikler	11
2.3. Ortaokul Müzik Eğitiminin Boyutları	12
2.3.1. Ortaokul müzik eğitiminde ses eğitimi	12

2.3.2. Ortaokul müzik eğitiminde müziksel işitme eğitimi	13
2.3.3. Ortaokul müzik derslerinde müziksel beğeni (zevk) eğitimi	13
2.3.4. Ortaokul müzik eğitiminde çalgı eğitimi.....	14
2.4. Ortaokul Dönemi Öğrencilerinde Çalgı Kullanımı.....	17
2.5. İlgili Araştırmalar	18
BÖLÜM III.....	22
YÖNTEM	22
3.1. Araştırmanın Modeli	22
3.2. Evren ve Örneklem	22
3.3. Verilerin Toplanması	23
3.4. Verilerin Analizi.....	23
BÖLÜM IV	24
BULGULAR VE YORUM.....	24
BÖLÜM V	90
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	90
SONUÇLAR.....	90
ÖNERİLER.....	94
KAYNAKÇA.....	98
EKLER	103

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1. Görüşme Yapılan Öğretmenlerin Kişisel Bilgilerine İlişkin Bulgular	24
Tablo 2. Ortaokul Müzik Derslerinde Kullanılan Okula Çalgılarıyla İlgili Öğretmen Görüşleri	26
Tablo 3. Ortaokul Müzik Derslerinde Kullanılan Okul Çalgılarına Karşı Öğrencilerin Yaklaşımıyla İlgili Öğretmen Görüşleri	31
Tablo 4. Ortaokul Müzik Derslerinde Kullanılan Okul Çalgılarını Öğrencilerin Edinebilmesine İlişkin Öğretmen Görüşleri	34
Tablo 5. Öğrencilerin Ortaokul Müzik Derslerinde Kullanılan Okul Çalgılarından En Çok Hangilerini Kullanmak İstediklerine İlişkin Öğretmen Görüşleri	36
Tablo 6. Ortaokul Müzik Derslerinde Kullanılan Okul Çalgılarının Teminine İlişkin Öğretmen Görüşleri	39
Tablo 7. Ortaokul Müzik Derslerinde Kullanılan Okul Çalgılarına Ayrılan Zamanın Yeterliliğine İlişkin Öğretmen Görüşleri	41
Tablo 8. Ortaokul Müzik Dersi Uygulamalarında Okul Çalgıları Kullanımının Yeterliliğine İlişkin Öğretmen Görüşleri	43
Tablo 9. Ortaokul Müzik Derslerinde Öğretmenin Seçmiş Olduğu, Öğretimini Yaptığı Çalgıya Göre Farklı Zaman Uygulaması Yapılmasına İlişkin Öğretmen Görüşleri	46
Tablo 10. Ortaokul Müzik Eğitimi Çalgı Eğitimi Sonucu Öğrencilerden Yeterli Dönüt Alınmasına İlişkin Öğretmen Görüşleri	48
Tablo 11. Ortaokul Müzik Derslerinde Kullanılan Müzik Dersi Öğretim Programındaki Okul Çalgıları Öğretimine Ayrılan Zamanın Yeterliliğine İlişkin Öğretmen Görüşleri	51
Tablo 12. Ortaokul Müzik Eğitiminde Kullanılan Müzik Dersi Öğretim Programındaki Okul Çalgıları Öğretimi İçin Belirlenen Kazanımların Yeterliliğine İlişkin Öğretmen Görüşleri	54
Tablo 13. Ortaokul Müzik Eğitiminde Kullanılan Müzik Dersi Öğretim Programının Çalgı Eğitimi Boyutu Açısından Gerçekleştirilebilirliğine İlişkin Öğretmen Görüşleri	58
Tablo 14. Ortaokul Müzik Derslerinde Kullanılan Okul Çalgılarının Öğrencilerin Bilişsel, Duyuşsal, Devinişsel Gelişimine Sağladığı Katkıya İlişkin Öğretmen Görüşleri	62
Tablo 15. Ortaokul Müzik Derslerin Kullanılan Okul Çalgılarının Öğrencilerin İletişim Becerilerine Olan Katkısına İlişkin Öğretmen Görüşleri	66

Tablo 16. Ortaokul Müzik Derslerinde Kullanılan Okul Çalgılarının Öğrencilerin Yaratıcılığına Olan Katkısına İlişkin Öğretmen Görüşleri	69
Tablo 17. Ortaokul Müzik Derslerinde Ders Sürecinde Kullanılan Okul Çalgılarıyla Müziğin Boyutlarına İlişkin Neler Yapıldığı Hakkında Öğretmen Görüşleri	71
Tablo 18. Ortaokul Müzik Derslerinde Ders Sürecinde Kullanılan Okul Çalgılarıyla Müziğin Boyutlarına İlişkin Nasıl Süre Verildiği Hakkında Öğretmen Görüşleri	75
Tablo 19. Ortaokul Müzik Derslerinde Kullanılan Okul Çalgılarını Öğretirken Müziğin Boyutlarından Nasıl Yararlanıldığına İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	77
Tablo 20. Ortaokul Müzik Derslerinde Kullanılan Okul Çalgılarını Öğretirken Ders İçeriğinde Müzik Teorisine Nasıl Yer Verildiğine İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	79
Tablo 21. Ortaokul Müzik Derslerinde Kullanılan Okul Çalgılarının Öğretiminde Müzik Öğretmenlerinin Öğretim Programını Gerçekleştirirken Karşılaştıkları Diğer Sorunlara İlişkin Öğretmen Görüşleri	81
Tablo 22. Ortaokul Müzik Derslerinde Kullanılan Okul Çalgılarının Öğretiminde Müzik Öğretmenlerinin Öğretim Programını Değerlendirmesi Konusunda Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	86

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bilgi çağına gelinmesiyle birlikte, bireylerin toplumdaki yaşamları da günden güne değişip, gelişmektedir. Buna bağlı olarak, günümüzde eğitime duyduğumuz ihtiyaçta artmaktadır. Yaşam süremiz boyunca, her alanda tutum ve davranışlarımızı geliştirebilmemiz için alacağımız eğitimin ve eğitime verilmesi gereken önemin farkında olmamız gerekmektedir. Bu farkındalık, bütün disiplinlerde olduğu gibi müzik eğitimine de aktarılmalıdır.

Müzik yoluyla çocuğun eğitilmesi de, en önemli eğitim yollarından biridir. Çünkü çocuk, çeşitli seslerle dolu bir dünyaya doğar. Toplumu bir bütün halinde tutan sosyal bağlardan biri olan müziğin, çocuk üzerindeki etkisi çok önemlidir. İnsan yaşamının eğitime en uygun olduğu en hızlı öğrendiği çağlar da çocukluk çağlarıdır. Bu dönem eğitimde önemli bir yer taşımaktadır (Öztürk,1996: 3).

Ünal'a göre "Müzik eğitimi, bireylerin, giderek de toplumların sağlıklı, saygın, becerikli, yordamlı, dürüst, çalışkan, üretken, uyumlu ve çağdaş olabilmeleri için bir düşünce ve davranış eğitimidir. Müzik eğitimi yoluyla kazandırılmak istenen her boyut kişiyi ve giderek toplum ya da toplumları maddi ve manevi olarak besler, biçimlendirir ve yüceltir. Maddi ve manevi olarak sağlam yetişmiş bireylerden, sağlam yapılı toplumlar oluşur" (Ünal, 1989: 240).

Bireyler üzerinde sevgi, saygı, sorumluluk duyguları kazandıran müzik eğitimi; bireylere müzik dinleme becerisiyle birlikte insanın beğeni düzeyini yükseltmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca "müzik eğitimi; sanat ürünlerini çeşitli araçlarla eğitime aktararak, gençleri bu yolla iyi ve güzele yönlendirmektir." (Gedikli, 1999: 97).

Ülkemizde müzik eğitimi, genel, özengen ve mesleki müzik eğitimi olarak üç ana türe ayrılmaktadır. Genel müzik eğitimi, okullarda zorunlu olarak verilen bir eğitimi kapsamaktadır. Özengen müzik eğitimi, okul dışında olup ilgi isteğe bağlı olarak

sürdürülen müzik eğitimini kapsamaktadır. Mesleki müzik eğitimi de bu alanı meslek olarak seçen bireylerin aldığı eğitim türüdür.

Müzik eğitimi, öğrencilerin bilişsel, duyuşsal, devinişsel alandaki gelişimleri açısından önemlidir. Müzik eğitiminin bireylerin gelişimi üzerindeki etkilerinden yararlanabilmek için eğitimin mesleki boyutta olması zorunlu değildir. Ülkemizde her bireyin özengen müzik eğitiminden yararlanma fırsatı da bulunmayabilir. Genel müzik eğitimi, zorunlu olması ve her bireyin eğitim yaşamının bir bölümünü oluşturmaktadır. Bu düşünceyle genel müzik eğitimi, bireylerin müzik yaşantılarının temelini oluşturması bakımından büyük önem taşımaktadır.

Genel müzik eğitiminin, öğrenci gelişimi açısından önemli bir ihtiyacı karşıladığı söylenebilir. Bu bakımdan okullardaki müzik dersi öğretim programlarının müzik dersi hedef ve amaçlarına ulaşabilecek nitelikte olması gerekmektedir. Bu hedef ve amaçlara ulaşılması açısından müzik derslerinin branş öğretmenleri tarafından yürütülmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Ülkemizde müzik dersleri ortaokul düzeyinden itibaren branş öğretmenleri tarafından gerçekleştirmeye başlanmaktadır. Bu sebeple ortaokul düzeyinde genel müzik eğitiminin amaçlarına ulaşma durumu, öğrenci gelişimi açısından daha önemli görülmektedir.

1.1. Problem Durumu

Ortaokul müzik derslerinde kullanılan mevcut öğretim programı, müzik dersinin doğru işlenmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Müzik dersi öğretim programında teorik ve müzikal kazanımlara yönelik amaçlar ve müzik teorisi, müzik kültürü, müzik beğenisi ve müzik uygulamaları için çeşitli çalışmalar bulunmaktadır. Bu amaçların ve uygulamalardan biride, müzik eğitiminin boyutlarından biri olan çalgı eğitimidir.

Müzik eğitiminde çalgıların kullanılmasıyla öğrenciler, farklı müzik yaşantılarına sahip olma olanağı elde ederler ve bu tür etkinliklere oldukça ilgi gösterirler (Kılıç, 2012: 18). Ortaokul müzik dersi öğretim programında, müzik eğitiminin çalgı eğitimi boyutunu gerçekleştirebilmek için bazı kazanımlar bulunmaktadır. Bu kazanımların gerçekleştirilebilmesi için okullarda kullanılacak çalgılara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çalgılar da okul çalgıları olarak adlandırılabilir. Ortaokul müzik derslerinde

kullanılan okul algılarının mzık dersi ğretim programının kazanımlara ulaşma durumu açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda araştırmada, ortaokul mzık derslerinde kullanılan okul algılarının mzık dersi ğretim programını gerçekleştirmedeki yeterliliği incelenmiş, bu konuda mzık derslerini yürüten öğretmenlerle görüşme yapılmıştır.

Ortaokullarda mzık derslerinde kullanılan okul algılarının, mzık dersi ğretim programını gerçekleştirmedeki yeterliliği araştırmaya değer bir problem olarak görülmüştür.

1.2. Problem Cmləsi

Ortaokul mzık derslerinde kullanılan okul algılarının mzık dersi ğretim programını gerçekleştirmedeki yeterliliği nasıldır?

1.3. Alt Problemler

1. Ortaokul mzık derslerinde hangi okul algıları kullanılmaktadır?
2. Ortaokul mzık eğitimi uygulamalarında okul çalgılarına yeteri kadar zaman ayrılmakta mıdır?
3. Ortaokul mzık eğitiminde kullanılan mzık dersi ğretim programında okul algıları öğretimine yeteri kadar zaman verilmekte midir?
4. Mzık ğretmenlerine göre ortaokul mzık derslerinde okul algılarının eğitimi ne lde gereklidir?
5. Ortaokul mzık derslerinde kullanılan okul algılarının mzık eğitiminin temel boyutlarına (işitme eğitimi, çalgı eğitimi, ses eğitimi, müzikli oyun ve dans eğitimi, dinleme eğitimi vb.) ne lde katkısı olmaktadır?
6. Ortaokul mzık derslerinde kullanılan okul algılarının ğretiminde mzık ğretmenlerinin karşılaştığı sorunlar nelerdir?

1.4. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, ortaokul müzik eğitiminde kullanılan okul çalgılarının müzik dersi öğretim programlarındaki yerinin belirlenmesi ve müzik dersi öğretim programında yer alan kazanımlara ulaşmadaki yeterliliğinin araştırılması amaçlanmıştır.

1.5. Araştırmanın Önemi

Çalgı eğitimi, müzik eğitiminin çok önemli ve temel boyutlarından biridir. Bu nedenle ortaokul müzik öğretim programında okul çalgılarının kullanılıp kullanılmadığını ve ortaokul müzik öğretim programındaki hedefe ulaşıp ulaşmadığını tespit etmek, araştırmaya katılan öğretmenlerin ortaokul müzik eğitiminde kullanılan okul çalgılarına yönelik görüşlerini belirlemek, okulların araç-gereç bakımından donanımlı olup olmadığını tespit etmek açısından önemlidir.

Ayrıca araştırmada kullanılan nitel yöntem bir konunun derinlemesine incelenmesi açısından gerekli görülmektedir. “Nitel araştırma, doğal ortama duyarlı olma, bütüncül bir yaklaşım izleme, algıların ortaya konmasına imkan verme, nitel verilerle tümevarımcı analizin gerçekleştirilmesi ve araştırma deseninde esnekliğin olması gibi temel özellikler taşımaktadır (Demirli’den aktaran Balcı, 2015; 36)”. Bu nedenle bu araştırma, müzik eğitimi alanında yaygın olarak kullanılmayan nitel araştırma yöntemiyle yapıldığından önem taşımaktadır.

1.6. Araştırmanın Varsayımları

Bu araştırmanın dayandığı temel sayılılar şunlardır:

- Örneklem evreni temsil etmektedir.
- Kullanılan yöntem, araştırmanın amacına, yöntemine ve problem çözümüne uygundur.
- Kaynaklar geçerli ve güvenilirdir
- Görüşme formunun uygulandığı kişiler, verdikleri yanıtlar da gerçeği yansıtmaktadır.

1.7.Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma;

- Kayseri ili merkez ilçesinde bulunan MEB'e bağlı devlet ortaokulların 2012-2013 eğitim öğretim yılı müzik dersleri ile,
- Görüşlerine başvurulmuş MEB'e bağlı ortaokullarda görev yapan müzik öğretmenleri ile,
- Kayseri ili merkez ilçesinde bulunan ortaokullar ile,
- 2012-2013 eğitim-öğretim yılında uygulanmakta olan İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı ile sınırlandırılmıştır.

1.8. Tanımlar

Orff Çalgıları: Ezgili vurmali çalgılar ya da Orff çalgıları olarak adlandırılan metalofon ve ksilofonun ilkeleri güneydoğu Asya'da ve Afrika'da görülür. Bu çalgıları Carl Orff yeniden düzenleyerek ve biçimlendirerek daha evrensel bir yapıya ulaştırmıştır. Ayrıca vurmali ezgisiz çalgılardan olan çelik üçgen, davul, def, tartım kutusu, tartım çubukları, kastanyet, marakas, çingiraklı zil, tır-tır vb. çalgılar eklenerek günümüzde okullarda Orff çalgıları adı altında kullanılmaktadırlar (Sungurtekin, 2005: 17-18).

Glockenspiel (Kariyon): Rezonans kasanın üzerine metal plakaların dizilmesiyle oluşan ve bagetle çalınan ezgili vurmali çalgı (Sungurtekin, 2005: 17-18).

Ksilofon: Güney Asya'dan geldiği sanılan, rezonans kasanın üstüne dizimli olan tahta çubuklara bagetlerle vurularak ses veren ezgili vurmali çalgı (Sungurtekin, 2005: 17-18).

Metalofon: Metalden yapılmış, rezonans kasesi tahtadan olan ve bagetle çalınan ezgili vurmali çalgı (Sungurtekin, 2005: 17-18).

Davul: Üzeri deri ile kaplı olan bakırdan ya da ahşaptan yapılmış kazan şeklinde, özel çubuklarla deri kaplı yüzeye vurularak çalınan bir çalgı (Levent, 1997: 115).

Büyük Trampet: İki bagetle çalınan vurmali bir çalgı (Levent, 1997: 122).

El Trampeti (Kasnaklı Trampet): En çok bilinen ve küçük bir çalgı takımında bile mutlaka bulunan kasnaklı trampette denilen el trampetidir (Ekici, 1998: 25).

Def: etrafı metal plaklarla donatılmış daire biçiminde bir çalgı (Levent, 1997: 125).

Bongo: Tahtadan yapılmış ve pirinç tellerle çevrili kova şeklindeki vurma çalgılardan ikisi birbirine metal tellerle bağlanmış olan küçük davul (Ekici, 1998: 26).

Ritim Çubukları: En tanınmış okullarda yaygın olarak kullanılan çalgılardır. Birbirlerine vurularak çalınır (Ekici, 1998: 27).

Ahşapblok Trampet (Ritim Kutusu): Bir oyuğun üzerine küçük vurgu çubukları vurularak çalınan bir çalgı (Ekici, 1998: 27).

Dil Trampeti: Farklı ton yüksekliklerine göre akortlanmış olan diller keçe başlı tokmaklarla çalınır (Ekici, 1998: 2626-27-28).

Kastanyet: Abanoz gibi sert ağaçlardan ya da fildişinden yapılan parmaklarla çalınan, içi hafif oyuk İspanyol vurmali çalgı (Sungurtekin, 2005: 17-18).

Zil: Tek ya da çift olarak birbirine çarpıtılması şeklinde kullanılır. Çıkardığı tını kısa ya da uzun sürebilir (Ekici, 1998: 31).

Çelik Üçgen: Parlak ve şenlikli bir tınıya sahiptir. Dikkatli kullanılması gerekir, uzun süreli çalışlarda kötü etki yaratabilir (Ekici, 1998: 31).

Kaynana Zırlıtısı: Farklı şekilde monte edilmiş metal ve ahşap çubuklar bulunur. Ya sarsılarak ya da daha belirgin ritimler için diğer ele vurularak çalınır (Ekici, 1998: 31).

Marakas: Güney Amerika'dan gelen, içi tohumlarla doldurulmuş, sallayarak çalınan, saplı ritim çalgısı (Sungurtekin, 2005: 17-18).

Kazımalı (Sürtmeli) Çalgılar/ Tır-tır: kazıyıcı olarak bir tahta çubuk, bunu sürtecekte bir bambu kamışı bir kemik ve yontulmuş bir ağaç kullanılır. Ülkemizde Tır-tır (Balık) adıyla üretilmektedir (Ekici, 1998: 31).

Blokflüt: Türkiye'de özellikle eğitim müziğinde kullanılan üflemeli çalgı (Say, 2005: 79).

Bağlama: Genellikle Türk Halk Müziğinde kullanılan telli, tezeneli bir çalgı türü (Gazimihal, 2001: 106).

Elektronik Org (Klavye): Tuşların sıralı olarak bir arada bulunduğu, tam ve yarım perde sesleri üreten mekanizma (Say, 2005: 299).

Gitar: Dünyanın birçok bölgesinde yaygın bir şekilde kullanılan; klasik, geleneksel ve popüler müzik türlerinin hepsinde de kullanılabilen altı telli çalgı (Say, 2005:223).

Melodika: Tuşlarına basılarak çalınan ağızlıklılı bir üflemeli çalgı (Say, 2005: 341).

Mandolin: Lavta biçimli, dört ya da beş çift telli, perdeli, mızrapla çalınan çalgı (Yener, 1970: 310).

Piyano: Telli, klavyeli, büyük boyutlu tuşlu bir çalgı (Say, 2005: 423).

BÖLÜM II

KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1.Ortaokul Müzik Eğitimi

Ortaokul müzik eğitimi, ilköğretim öğrencilerinin tümü için gerekli ve zorunlu bir eğitim ve öğretim sürecini kapsamaktadır. Müziğin ortaokul çağı çocuğunun yaşamındaki vazgeçilmez yeri ve önemi nedeniyle ki müzik; ilköğretimde hem sağlam bir eğitim temeli, hem anlamlı bir eğitim boyutu hem kullanışlı bir eğitim aracı, hem etkili bir eğitim yöntemi, hem de önemli bir eğitim alanıdır (Uçan, Yıldız, Bayraktar, 1999: 8).

Müziğin eğitimsel işlevine inanan ve bir eğitim aracı olarak gören bütün toplumlar müzik eğitimine çok önem vermişlerdir (Yönetken, 1952:1). Ortaokul müzik derslerinde gerçekleştirilen çalgı eğitimiyle amaçlanan da bireylerin, bilişsel, duyuşsal ve devinişsel olarak gelişimlerini sağlamaktır. Çalgı eğitimi sonucunda bireyler soyut düşünebilme ve algılama becerileri de kazanmaktadırlar. Çalgı eğitiminin amacına yönelik olarak müzik derslerini gerçekleştirebilmek ya da müzik dersi öğretim programındaki kazanımları uygulayabilmek için sınıf ortamının uygunluğu, okul çalgılarının temini, yeterliliği ve kullanılabilirliği çok önemlidir.

Ortaokulda müzik öğretimin amacı çocukları şarkı söylemeye, nota okumaya alıştırmak, onlara iyi bir müzik zevki kazandırmaktır. Müzik bir sanat olarak öğretilecek, çocukta iyi bir müzik zevki ve anlayışı yaratacaktır. Okulda müziğin esas amacı apresiyasyon'dur. Gerçek apresiyasyon bütün müzik faaliyetlerini içerir: dinlemek, söylemek, çalmak, yaratmaktır (Yönetken, 1952:7). Böylece müzik öğretimiyle öğrencilerde müzikalite, estetik ve müziğe karşı sevgi yaratılacaktır.

Ortaokul müzik derslerinde müzik eğitiminin birçok boyutundan faydalanılmaktadır. Öğrencilerin kolaylıkla gerçekleştirebildiği en etkili uygulamalar ses çalışmaları, çalgı çalışmaları, drama çalışmaları üzerine yapılmaktadır. Müzik derslerinde müzik yeteneğine sahip olunmadığı sürece müzik yapılamaz anlayışını

ortadan kaldırarak, ortaokul müzik dersi uygulamalarında yararlanacağımız müzik etkinlikleri bulunmaktadır. Öğrencilerin müziksel yetenekleri olmasa dahi çalışmalara katılabilmeleri mümkün olmaktadır.

Okulda müzik eğitimine yardımcı olan araçlar çocuklardan okul orkestraları, korolar veya herhangi çalgı ve ses grupları oluşturmaktır. Okul müziği her ne kadar da ses eğitime yönelik olsa da okul içinde ve dışında çocukları çalgı eğitimine de yönlendirmek gerekmektedir (Yönetken, 1952: 59).

2.2. Müzik Dersi Öğretim Programı

Okulda ya da okul dışında bireye kazandırılması planlanan bir dersin öğretimiyle ilgili tüm etkinlikleri kapsayan yaşantılar düzeneğidir (Demirel, 2009: 6).

Müzik dersi öğretim programı, içerik bakımından birbiriyle kenetli “Dinleme-söyleme-çalma, Müziksel Algı ve Bilgilenme, Müzik Kültürü, Müzikte Yaratıcılık” dört öğrenme alanını, bu dört öğrenme alanına ilişkin öğrenme-öğretme süreci içerisinde planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar aracılığı ile öğrencilerde görülmesi beklenen bilgi, beceri, tutum ve değerleri kapsayan kazanımları, öğrenme-öğretme sürecinde öğrencinin etkin rol almasını sağlayacak şekilde düzenlenen sınıf-okul içi ve okul dışı etkinlikleri, uyarı, diğer derslerle ilişkilendirme, ölçme ve değerlendirme, ara disiplinlerle ilişkilendirme, ders içi ilişkilendirme biçimindeki kavramları sembollerle ifade ederek kazanımların içeriği, programın uygulanması ve değerlendirilmesine ilişkin açıklamaları, farklı yöntem-teknik, model ve yaklaşımların kullanıldığı müzik dersi öğrenme-öğretme süreci, müzik derslerinde kullanılan çeşitli yöntem ve teknikleri, hem okulda etkinlikler 15 yoluyla düzenlenen öğrenme-öğretme süreci içerisinde hem de okul dışında kazanımların elde edilip edilmediğini ortaya çıkarmak için gerekli bilgileri elde etmeye ilişkin öğretim süresince ve sonunda yapılan sına-ölçmeyi, programın sağlamlık ve etkililik derecesini belirlemek ve öğrenci, öğretim programı, (öğretici/öğretmen/öğretim elemanı) hakkında yargıya varmak için gerekli ilke, ölçüt ve işlemleri, yani değerlendirmeyi kapsar (Özgül, 2009: 614).

İlköğretim müzik dersi öğretim programı, genel amaçlar, temel beceriler, öğrenme alanları, kazanımlar, etkinlikler, açıklamalar, öğrenme-öğretme süreçleri ve ölçme değerlendirme boyutlarından oluşmaktadır (MEB, 2014: 10).

2.1.1. Genel amaçlar

Müzik öğretiminin temel amacı, Türk Milli Eğitiminin genel amaçları ve temel ilkelerine uygun olarak öğrencilerin:

- Müzik yoluyla estetik yönünü geliştirmek,
- Duygu, düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade etmelerine imkan sağlamak,
- Yaratıcılık ve yeteneğini müzik üretme yoluyla geliştirmek,
- Yerel, bölgesel, ulusal, uluslararası müzik kültürlerini tanımak,
- Kişilik ve öz güven gelişimlerine katkı sağlamak,
- Müzik aracılığıyla zihinsel becerilerinin gelişimini sağlamak,
- Müzik yoluyla bireysel ve toplumsal ilişkilerini geliştirmek,
- Bireysel ve toplu olarak, nitelikli değişik türlerde şarkı dinleme, söyleme ve çalma etkinliklerine katılımlarını sağlamak,
- Müziksel algı ve bilgilerini geliştirmek,
- Türkçeyi doğru ve etkili kullanmalarını sağlamak
- İstiklal Marşı başta olmak üzere milli marşlarımızı özüne uygun olarak seslendirmelerini sağlamak,
- Müzik yoluyla sevgi, paylaşım ve sorumluluk duygularını geliştirmek,
- Milli birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran müzik kültürü ve birikimine sahip olmalarını sağlamak,
- Atatürk'ün Türk müziğinin gelişmesine ilişkin görüşlerini kavramak ve Atatürk ilke ve inkılaplarına gönülden bağlı, kültürlü bireyler olarak yetişmelerini sağlamaktır (MEB, 2014: 10).

2.2.2. Temel beceriler ve değerler

“İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı”, içerdiği öğrenme alanları ve kazanımlarla öğrencilerde aşağıdaki temel becerilerin ve değerlerin gelişmesini sağlayacaktır. Bu programla ulaşılması beklenen,

Temel Beceriler;

- Türkçeyi doğru güzel ve etkili kullanma, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, iletişim kurma, problem çözme, araştırma, bilgi teknolojisini kullanma, girişimcilik, müziksel algılama ve bilgilenme, kişisel ve sosyal değerlere önem verme, müzik okur-yazarlığı edinebilme, estetik duyarlılığa sahip olma,

Değerler;

- Paylaşım, hoşgörü, sorumluluk olarak belirlenmiştir (MEB, 2014: 10-11).

2.2.3. Öğrenme alanları

“İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı”, “Dinleme-Söyleme-Çalma”, Müziksel Algı ve Bilgilenme” , “Müziksel Yaratıcılık ve “Müzik Kültürü” adı altında dört temel öğrenme alanı üzerine oturtulmuştur. Bu öğrenme alanları, içerikleri bakımından birbirleriyle tamamen kenetli olup sadece gerekli hallerde ayrılabilirler (MEB, 2014: 11).

2.2.4. Etkinlikler

“İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı’nda verilen etkinlikler sadece örnek niteliğinde olup, öğretmen bu etkinlikleri aynen kullanabilir veya değişiklikler yapabilir. Etkinliklerin, öğrenme-öğretme sürecinde öğrencinin etkin rol oynamasını sağlayacak bir biçimde düzenlenmesine; çevresel özellikler ile öğrencilerin ilgi, ihtiyaçları ve var olan bilgileri göz önünde bulundurularak öğrenci merkezli ve yapılandırmacı yaklaşıma uygun planlanmasına dikkat edilmelidir.

Müzik öğretimi, öğrenciyi, kendisi için hazırlanmış olan çevrenin öğeleriyle etkileşerek davranışında müzikle ilgili istendik değişmeyi geliştirmeye yönelik öğrenme yaşantısı oluşturma sürecidir. Bu tanıma göre, müzik öğretim programı; müzik öğreniminin önceden tasarlanan ayrıntılı plan ve bu planın uygulamadaki görünümüdür (MEB, 2014: 11).

2.3. Ortaokul Müzik Eğitiminin Boyutları

Ortaokuldaki müzik dersleri, müzik öğretim programında belirlenen kazanımlar doğrultusunda ve bir bütün halinde verilebilmesi açısından derslerde gerçekleştirilebilecek teorik ve uygulamalı bazı etkinliklerden meydana gelmektedir. Birbirini tamamlar nitelikteki bu etkinlikler, öğrencilerin müzik derslerini ve bu derste gerçekleştirilen uygulamaları doğru kavrayabilmesi açısından önemli bir yer tutmaktadır. Müzik eğitiminin boyutları iç içe ve birbirini destekler bir şekilde ortaokul müzik eğitimine aktarılmaktadır.

Ortaokulda müzik eğitiminin boyutlarını şu şekilde sıralayabiliriz:

- Ses eğitimi,
- Müziksel işitme eğitimi,
- Müziksel beğeni eğitimi,
- Çalgı eğitimi.

2.3.1. Ortaokul müzik eğitiminde ses eğitimi

“Okul müziği esas itibarıyla ses müziğidir. İnsan sesi müzik aletlerinin en mükemmeli, en doğal, en pratiği ve en etkilisidir. Okulda müzik dersinin önemli bir amacı, çocukta bu organı terbiye etmek, ona iyi ve doğru şarkı söylemesini öğretmektir. Çocuğun sesi özellikle ilk çocukluk çağında özenle korunması gereken nazik ve ince bir alet halindedir. Öğretmen, çocukların seslerini zorlamadan hafif ve tatlı şarkı söylemelerine önem vermek zorundadır” (Yönetken, 1952: 7).

“Ortaokul müzik dersleri daima toplu çalışmalarla gerçekleşmektedir. Müzik derslerinde her şeyden önce, mutlaka toplu ses çalışmaları yapılması gerekir.

Toplu ses çalışmaları üç etkinlikten oluşmaktadır:

- Nefes Egzersizleri
- Vücut ve boyun yumuşatma egzersizleri
- Dil Egzersizleri (Doğru söyleme)” (Küçüköncü, 2010: 115)

2.3.2. Ortaokul müzik eğitiminde müziksel işitme eğitimi

“Çocuğa, sesleri incelikleri-kalınlıkları ve tartımlarıyla kavrama ve yineleme becerisi kazandırmak amacıyla yapılan eğitime “müziksel işitme (kulak) eğitimi” denir (Öztürk, 2008: 4).

Ortaokulda müziksel işitme eğitimi, çocukta sesleri birbirinden ayırma, müzik örgeni ve cümlesini tanıma, kavrama, anımsama ve belleme yeteneğini geliştirir; gelişen bu yetenekler, gitgide bir beceri ve alışkanlık durumuna dönüşür (Sun, Seyrek, 2000: 72).

Müziksel işitme eğitimi, dört aşamalı olarak düşünülebilir:

- Tek sesle
- Birkaç sesle
- Müzik motifiyle
- Müzik tümcesiyle” (Öztürk, 2008: 4)

2.3.3. Ortaokul müzik derslerinde müziksel beğeni (zevk) eğitimi

Ortaokulda müzik öğretiminin önemli amaçlarından biri de, çocukta müziğe karşı ilgi ve sevgi yaratmak, ona iyi bir müzik beğenisi ve anlayışı kazandırmak ve bu yolla müzik dinleme, müzik yapma isteği uyandırmaktır. Bu nedenle öğretmenin, müzik öğretimi uygulamalarında bu kaygıyla öğretimi düzenlemesi yararlı olacaktır. Amaç, çocuğa müziği sevdirmek ve müziğin onun yaşamının ayrılmaz bir parçası olduğunu hissettirmektir. Çocukları bu amaca ulaştıracak araçların başında ise okul şarkıları

gelmektedir. Şarkılar, sözleri yönünden eğitsel, çocuk zevk ve psikolojisine uygun, ezgileri yönünden orijinal, sanat değeri taşıyan, çocuk için sevimli, cazip ve kolay öğrenilir olmalı, sözle ezgi arasında uygunluk bulunmalıdır. Çocuk okuldan oldukça zengin bir şarkı dağarcığı ile çıkmalıdır (Yıldız, 2006: 40-41).

İlköğretim müzik eğitiminde çocukta/öğrencide kazandırılmak istenen müziksel beğeni eğitiminin amaçlarını (Günay ve Özdemir, 2003: 77) şöyle sıralamaktadır;

- “ Tüm müzik türlerine ve çeşitlerine açık olabilme,
- Müzik seçmesini ve dinlemesini öğrenebilme,
- Müzik beğenisinin geliştirilmesinde sesini ve çalgısını kullanmayı öğrenebilme,
- Müzik dinleme alışkanlığını sistematik olarak elde edebilme,
- Müzik beğenisini kuramsal bilgilerle zenginleştirebilme,
- Partitürden müzik izleyebilme,
- Giderek daha seçkin müzik örneklerine yönelebilmeye,
- Müzikle doruk yaşantılar geçirebilme,
- Müzikle yücelmeyi öğrenebilme,
- Müzik aracılığı ile insan değerlerini geliştirebilme.”

2.3.4. Ortaokul müzik eğitiminde çalgı eğitimi

Müzik eğitiminin en önemli boyutlarından biri çalgı eğitimidir. Çalgı eğitimi; insanın bir müzik aleti kullanımı yolu ile müzikle insanı buluşturan ve tanıştıran, insanı kendisi ile özleştirip bütünleşmesine kaynaklık eden, ona duygularını ifade edebilme fırsatı tanıyan, onu toplumsal olmaya yönlendiren bir boyuttur (Varış, 2007: 3).

Müzik eğitiminin temel boyutlarından biri olan çalgı eğitimi, bireylerin müziksel açıdan kendilerini gerçekleştirebilmelerini amaçlayan bir süreçtir. Öğrencilerin kişilik gelişimlerinin tamamlanmasını, hayata karşı daha disiplinli ve düzenli bir bakış açısına sahip olmalarını, bireylerin toplumda kabul görebilmelerini sağlamaktadır.

Ortaokul müzik eğitiminin içinde bulunan çalgı eğitimi boyutuyla çocuklara kazandırılmak istenende kendilerinin bir çalgı vasıtasıyla gerçekleştirebilmelerini ve bir çalgıyla varlıklarını hissettirebilmelerini sağlamaktır. Çalgı eğitimi sonucunda bireylerin şiddete olan eğilimlerinin azalması mümkün olmaktadır.

Yeni bir yaklaşımla oluşturulan 2006 müzik dersi öğretim programı aktif öğrenme ve yapısalcı anlayışı temel alan öğretim yöntemlerine (Kodaly, Dalcroze, Orff) dayandırılmaktadır. Öğrencilerin enerjilerini olumlu yönde ortaya çıkartacak, bireylerin kendini tanımalarına olanak sağlayacaktır. Müzik ve hareket birlikteliği sonucu öğrencilerin kendilerine olan güvenleri gelişecek ve toplu çalışma uygulamaları sayesinde de sosyalleşme sürecine olumlu katkılarda bulunacaktır. Böylece, öğrencilerin davranış bozukluklarından biri olan şiddete yönelimlerinin de önüne geçilmiş olacaktır (Albuz, Özdemir, 2008: 539).

Enstrüman çalmanın önemi yapılan bir çalışmada da (Hull) şu şekilde ortaya çıkmıştır. Okul ortamında çok sinirli davranan, agresif tavırlar sergileyen bir öğrencinin piyano derslerine başlamasıyla bu derslerin çocuğun üzerindeki olumlu etkileri takip edilmiştir. Sonuçta çocukta ruhsal açıdan dikkate değer gelişmeler görülmüş ve öğrenci okula tekrar dönmüştür. Müziğin davranışlar üzerindeki olumlu etkilerinin anlaşılmasıyla bazı okullarda, artan şiddet olaylarını engellemek amacıyla ritim terapileri yapılmakta bu yöndeki çalışmalar giderek artmaktadır (Aktaran Düzbastılar, 2007; 200).

İlköğretim müzik dersi öğretim programında yer alan okul çalgılarından “Orff” çalgıları, çocukların seslerin-tınıların, çalış hareketlerinden bağımsız olduğunu keşfetmelerini sağlamaktadır. Oyun oynar gibi çaldıkları bu çalgılar, onları ağır ve kaba hareketlerden, daha zarif ve kıvrak hareketlere götürmektedir. Çocuklara farklı tınılar elde ederek özgürce müzik yapma becerisi kazandırması ve şarkılara, tekerlemelere, şiir hikâyelere ve danslara uygun kolayca eşlikler yaratması, Orff çalgılarını önemli kılmaktadır” (Wagner’den aktaran Sungurtekin 2005; 9). Orff çalgıları şunlardır:

- **Ortaokul müzik derslerinde kullanılabilir Orff çalgıları**
  - Çubuklu çalgılar
    - Glockenspiel (kariyon)
    - Ksilofon
    - Metalofon
  - Derili Çalgılar
    - Davul
    - Büyük Trampet
    - El Trampeti (Kasnaklı trampet)
    - Def
    - Bongo
  - Ritim Çalgıları
    - Ritim Çubukları
    - Ahşap blok Trampet (Ritim Kutusu)
    - Dil Trampeti
    - Kastanyet
    - Zil
    - Çelik Üçgen
    - Kaynana Zırlıtısı
    - Marakas
    - Kazımalı (sürtmeli) Çalgılar / Tır-tır (Ekici, 1998: 31).
- **Ortaokul müzik derslerinde kullanılabilir diğer okul çalgıları**
  - Blokflüt
  - Bağlama
  - Elektronik Org
  - Gitar
  - Melodika
  - Mandolin
  - Piyano (Bozkaya, 2001: 100)

Bir çalgıyı öğrenme süreci, çalgıyı çalma becerisini gösterebilmek için bir takım becerilerin sistematik olarak kazanılmasından oluşmaktadır. Çalgıdaki teknik beceriler üst düzey beceriler olarak adlandırılmakta ve çalgıdan müzikal bir ses ve kendine özgü ifade elde edebilmek, önceden ya da doğuştan gelen müzikal yeteneklerle mümkün olabilmektedir. Her çalgının değişik teknik ve kendine özgü yetenekler gerektirdiğini fakat genel olarak çalgı çalma tekniklerinin, duruş, tutuş, yay kullanma, el pozisyonu, nefes, dilin kullanımı, ses kalitesi, bilek, kol ve parmakların durumu, entonasyon ve vibratodan oluştuğunu belirtmektedir. Bütün çalgılar için gerekli olan temel teknikler şunlardır:

- Çalgıyı çalarken doğru bir duruşa sahip olunmalıdır.
- Çalgı çalarken el, kol ve parmaklar doğru pozisyona sahip olmalıdır.
- Çalgının tonu kaliteli ve kendine özgü olmalıdır.
- Entonasyon temiz olmalıdır (Schleuter'den aktaran Özmenteş, 2005; 89-98)

2.4. Ortaokul Dönemi Öğrencilerinde Çalgı Kullanımı

Ortaokul müzik derslerinde çalgı eğitiminin yaygınlaştırılması, çocuğun bu yaşlarda müziğe duyduğu ilgiyi fark edebilmesi, müziksel olarak becerilerini geliştirebilmesi ve iyi bir müzik zevki oluşturabilmesi açısından çok önemlidir. Ayrıca öğrencilerin sıkıcı bulduğu yöntemlerden uzaklaşarak çocuğun içinde bulunan müzik potansiyelini ortaya çıkarabilecek uygulamalara başvurmak gerekmektedir. Bu nedenle ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının çalgı eğitimi boyutunu gerçekleştirebilmesi açısından daha uygun olması gerekmektedir. Öğrencilerin etkili ve verimli bir çalgı eğitimi sürecinden geçmeleri halinde, ileride müziksel açıdan daha dolu ve donanımlı olmaları sağlanacaktır.

Gazimihal'e göre; “ Her insan şarkı mırıldanmaktan hoşlanır. Güzel sesli olanlar, çevresindekileri sevindirebileceği gibi, alkışta toplarlar. Çaldığı sazla kendi çalgısına eşlik edebilen birisi ise, üç kat daha fazla doyum alır” (Gazimihal, 1996: 79).

“Okul öncesinden başlayarak, daha üst seviyelere kadar, müzik eğitiminde çok önemli yeri olan ve eksikliği duyulan okul çalgıları, ülkemizde de üretilmekte ve

çağdaş, düzeyli ve kalıcı müzik eğitimi vermek isteyen eğitimcilerin, kurumların ve kuruluşların hizmetine sunulmaktadır” (Ekici, 1998: 34).

Ortaokul müzik derslerinde verilen çalgı eğitiminde öğretmenlerin amacı öncelikli olarak kullanılan okul çalgılarını çocuklara sevdirebilmektir. Çalgı öğretiminde kolaylık sağlayacak en büyük faktör budur. Öğrencinin sevdiği bir okul çalgısını isteyerek kullanması sonucunda teknik bilgileri vermek daha da kolaylaşacaktır, bunun sonucunda hem öğretmen açısından hem öğrenci açısından verimli ve eğlenceli bir müzik dersi işlemek mümkün olacaktır. Çalgı eğitimi yoluyla öğrenci kendi yeteneğini geliştirecek, müzikle ilgili bilgilerini zenginleştirecektir.

Okul öğrenciye müzik derslerinde ses, kulak ve beğeni eğitimi vermekle, bu eğitimi temel tutmakla birlikte, onu bir müzik aleti çalmaya özendirerek, zaten çalmakta olanlara da yardım edecektir. Müzik öğretmeni mümkünse bu gibilerden bir topluluk kuracak, onları yönetecektir.

2.5. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde araştırma konusu ile ilgili olarak yapılan araştırmalara yer verilmiştir. Belirtilen bu araştırmalar müzik derslerinde kullanılan müzik dersi öğretim programı ve okullarda kullanılan okul çalgılarıyla ilgili yapılmış araştırmalar olarak ele alınmış ve tarih sırası gözetilerek verilmiştir.

Öcal (2014), “İlköğretim İkinci Kademe Müzik Dersi Öğretim Programında Uygulanan Blok Flüt Eğitimine İlişkin Öğretmen Görüşleri (Ankara ili örneği)” adlı yüksek lisans tezinde ilköğretim ikinci kademe müzik dersi öğretim programında yer alan konuların blok flüt eğitimine uygunluğu araştırılmıştır. Araştırmanın örneklemini Ankara ili sınırları içindeki farklı ilçelerde bulunan 53 ilköğretim okulunda çalışan 53 müzik öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, ilköğretim ikinci kademe müzik dersi öğretim programında yer alan özellikle blok flüt ile ilgili konular göz önünde bulundurularak uzman görüşlerine dayanarak hazırlanmış anket kullanılmıştır. Araştırmada, uygulanan ankette öğretmenlerden alınan görüşlere göre, ikinci kademe müzik dersi öğretim programında yer alan bazı konuların blok flüt üzerinde uygulanmasında yetersiz kaldığı, öğrencilerin blok flüt öğrenmeye karşı ilgili

oldukları fakat müzik dersi öğretim programında yer alan bazı konuların ve etkinliklerin öğrencilerin müzik dersine olan ilgilerini artırmada yetersiz kaldığı, müzik dersi öğretim programında yer alan kazanımların öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerine uygun olmadığı, müzik ders kitaplarının blok flütü öğretmede yetersiz olduğu ve blok flütün çalgı eğitimi için uygun olmadığını belirten öğretmenlerin ise ağırlıklı olarak hortumlu melodika, mandolin, Orff çalgıları, org gibi çalgıların diğer bir seçenek olarak kullanılabileceğini belirttikleri tespit edilmiştir.

Köroğlu (2013), “İlköğretim İkinci Kademedeki Görev Yapan Müzik Dersi Öğretmenlerinin 2006 Müzik Dersi Öğretim Programı İle İlgili Görüşleri Ve Karşılaştıkları Sorunlar” adlı yüksek lisans tezinde, ilköğretim ikinci kademedeki görev yapan müzik öğretmenlerinin, 2006 müzik dersi öğretim programına yönelik görüşleri ve karşılaştıkları sorunları ele almaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmış ve araştırmaya kolay ulaşılabilir örneklem seçme yoluyla Antalya ili merkez ilçelerindeki Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı ilköğretim ikinci kademe okullarında görev yapan 14 müzik öğretmeni katılmıştır. Veriler araştırmacı tarafından geliştirilen görüşme formu yoluyla elde edilmiş, verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen verilere dayanarak; programın müziksel ilke, kavram ve bilgiler konusunda programı yetersiz buldukları, kazanımlarda yer alan konuların öğrencilerin seviyesine uygun olarak hazırlanmadığı sonucuna varılmıştır. Materyallerin öğrencileri olumlu yönde etkilediği, ancak öğretmenlerin görev yaptıkları okullarında donanım eksikliği yaşadıkları görülmüştür. Programın müzik öğretmenlerinin kazanımlara yönelik etkinlikleri yeterli buldukları, fakat ders süresinin kısıtlı olmasından dolayı verimli ders işleyemedikleri ortaya çıkmıştır. Öğrencilere günlük hayatlarında yardımcı olacak, öğrencilerin ilgisini çekecek bilgilere ve şarkılara yer verilmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Kırcıoğlu (2011), “İlköğretim II. Kademe Müzik Dersi Öğretim Programı’nın Kazanımlar Boyutunun Müzik Öğretmeni Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi” adlı yüksek lisans tezinde, 2007 yılında yürürlüğe giren müzik dersi öğretim programının kazanımlar boyutunun değerlendirilmesi konusu incelenmiştir. Araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan; ilköğretim II. kademe müzik dersi öğretim programının kazanımlar boyutunda müzik öğretmenlerinin görüşlerini değerlendirilmeye yönelik ölçek, 2009-2010 eğitim öğretim yılında Edirne ilindeki 57 müzik öğretmenine uygulanmış ve veriler toplanmıştır. Araştırmada, müzik dersi öğretim programında bulunan kazanımlar

için ayrılan sürenin yeterli olmadığı görülmektedir. Kazanımlar hazırlanırken öğrencilerin bireysel farklılıkları, yerel ve bölgesel özellikler dikkate alınmamaktadır. İlköğretim II. Kademe müzik dersi “Dinleme - Söyleme - Çalma”, “Müziksel Algı ve Bilgilenme”, “Müzik Kültürü ” ve “Müzikte Yaratıcılık” öğrenme alanıyla ilgili verilen kazanımlarında yeterliliği konusunda eksiklikler tespit edilmiştir.

Sağır (2009), “İlköğretim 6. 7. 8. Sınıf Müzik Dersinde Yer Alan Kazanımların Öğrenciler Tarafından Değerlendirilmesi” adlı yüksek lisans tezinde, ilköğretim 6, 7 ve 8’ inci sınıf müzik dersinde yer alan konuların öğrenciler tarafından ne ölçüde kazanıma dönüştürüldüğü incelenmiştir. Bu amaçla, Malatya ili merkezinde bulunan orta dereceli okullardan her sınıf için 90 öğrenciye 2008 müfredat programında yer alan her kazanım anket uygulama yöntemi ile sorulmuştur. Anketlerden elde edilen veriler SPSS veri analiz programında analiz edilmiş ve elde edilen bulgular grafikler yardımı ile yorumlanmıştır. Elde edilen bulgulara göre, İstiklal Marşımızın söylenmesi, hız ve gürlük basamaklarının tanımlanması, hece bağı, ölçü kavramı, müziksel terimleri içeren konuların yeterli seviyede kazanıma dönüşmediği ve temel müzik bilgilerine yönelik konularda öğrencilerin yetersiz olduğu ortaya çıkmıştır. Yine programda yer alan, geleneksel müziklerimize ait konuların kazanıma dönüşümünde de büyük eksikler yaşandığı yapılan araştırma sonucunda ortaya çıkmıştır. Ayrıca, yapılan çalışma sonucunda örneklemelerin vurmali çalgıları kullanma kazanımlarının yetersiz kaldığı belirtilmiştir.

Acar (2009), “Bir Sınıf Çalgısı Olarak Blok flütün İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programını Gerçekleştirebilmedeki Yeterliliği” adlı yüksek lisans tezinde, blok flütün ilköğretim müzik dersi öğretim programını gerçekleştirebilmedeki yeterliliğinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, ilköğretim okulları müzik dersi öğretim programındaki konuları da içeren bir anket yöntemiyle geliştirilmiştir. Bu çalışmada problem durumunun açıklığa kavuşturmasına yardımcı olması bakımından ilköğretim okullarında kullanılan müzik dersi öğretim programı, programın bir ögesi olan hedef ve hedef davranışlar, blok flütün tarihsel gelişimi, yapısı ve tekniği gibi konular ele alınmıştır. Müzik öğretim programının hedeflediği amaçlar paralelinde, 21 müzik öğretmenine sunulan anketler sonucunda; blok flütün, nota öğretiminde, hız, gürlük terimleri ve ses değiştirici işaretleri öğretmede, toplu ses eğitimi gibi müziksel içerikli konularda kısmen yeterli bir çalgı olduğu ortaya çıkmıştır. Kolay taşınabilirliği, geniş bir repertuarının olması ve öğrenim kolaylığı gibi sebeplerle okullarda eğitim amaçlı

kullanılmaktadır. 2007–2008 eğitim-öğretim yılında uygulamaya konulan İlköğretim Müzik Öğretim Programındaki hedefleri gerçekleştirebilmede yetersiz bir çalgı olduğu sonucuna varılmıştır.

Aksu (2007), “İlköğretim 8. Sınıf Müzik Programının Hedeflerine Ulaşma Düzeyinin Değerlendirilmesi” adlı doktora tezinde, ilköğretim 8. sınıf müzik programının hedeflerine ulaşma düzeyini belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışma, ilköğretim 8. sınıf müzik programındaki öğrenme etkinliklerinin organizasyonu ve işletilmesi ile ilgili sorunların tesbitini ve programın bilişsel alan, devinişsel alan ve duyuşsal alan hedeflerinin üçünün bir arada değerlendirilmesini kapsamaktadır. “Tek grup öntest-sontest deseni”ne göre ele alınan çalışmada, örneklemdaki 426 öğrenciye 2005-2006 Eğitim-öğretim yılında, eğitim-öğretim yılının başlangıcında, dönem içinde ve sonunda, hazırlanan testler ve formlar uygulanmıştır. Bu farklı uygulamalar arasındaki ilişkilerin hangi yönde olduğunun tesbitine dönük bazı istatistiksel işlemler uygulanmış, hedeflerin gerçekleşme düzeyleri saptanmaya çalışılmıştır. Çalışma sonucunda elde edilen bulgulara göre, ders saatinin azlığı, ilköğretim 8. sınıf müzik programının uygulanması aşamasında öğrenme etkinliklerinin organizasyonunda ve işletilmesinde önemli sorunlar yaratmaktadır. Ayrıca programın sağlıklı bir şekilde gerçekleşmesini engelleyen bazı durumlar vardır ve uygun bir müzik odası, çeşitli müzik enstrümanları, eşlik çalgıları (piyano, org vb.) metronom, ritim sazlar, bilgisayar, müzik seti, televizyon vb. donanımlar programın hedeflerini gerçekleştirmek için zorunlu görünmektedir.

Ülkemizde yapılan çalışmalar genel olarak incelendiğinde; müzik dersi öğretim programının tam anlamıyla gerçekleştirilemediği, ders saatlerinin azlığı, öğretim programında yer alan kazanımların öğrenci seviyelerine uygun olmadığı ve müzik dersi öğretim programının çalgı konusunda yetersiz olduğu görülmektedir. Bu çalışmalarda veri toplama ve toplanan verilerin analiz edilmesi boyutlarında farklı yöntemler ve modeller kullanıldığı da görülmüştür.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, nitel araştırma yaklaşımlarından görüşme tekniğiyle gerçekleştirilmiş ve veriler betimsel olarak çözümlenmiştir. Araştırmada kullanılan ölçme aracı öğretmen görüşme formudur. Görüşme, bireylerin deneyimlerine, görüşlerine, tutumlarına ilişkin bilgi edinmede kullanılan veri toplama aracıdır. “Görüşme, önceden belirlenmiş, ciddi bir amaç için yapılan, soru sorma ve yanıtlama tarzına dayalı karşılıklı ve etkileşimli bir iletişim sürecidir” (Stewart ve Cash'den aktaran Şimşek ve Yıldırım, 2011: 119).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Kayseri ilindeki MEB'e bağlı ortaokullarda müzik dersini yürüten müzik öğretmenleri oluşturmaktadır.

Araştırma örneklemini ise Kayseri ilinde bulunan merkez ilçelerdeki MEB'e bağlı ortaokullarda müzik dersini yürüten müzik öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleminde, kolay ulaşılabilir durum örnekleme yoluna gidilmiştir. Araştırmada nitel veri toplama tekniklerinden görüşme kullanılarak, 16'sı kadın 9'u erkek olmak üzere 25 öğretmenden derinlemesine ve ayrıntılı bilgi toplanmıştır. Aynı zamanda görüşme yapmayı kabul etme ve katılmaya istekli olma göz önünde bulundurulmuştur.

Kolay ulaşılabilir durum örneklemesinin kullanıldığı araştırmalarda araştırmacı yakın olan ve erişilmesi kolay olan bir durumu seçer. Kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi araştırmaya hız ve pratiklik kazandırır. Bu örnekleme yöntemi yaygın olarak kullanılmakla birlikte sonuçları daha az genellenebilir (Şimşek ve Yıldırım, 2011:113).

Yapılan araştırmada farklı okullarda bulunan 25 mzık öğretmeniyle görüşülmüştür. Görüşmeler araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak yapılmıştır.

3.3. Verilerin Toplanması

Görüşme için gönüllü olan öğretmenlerden görüşme günü ve zamanı için randevu alınmıştır. Görüşmeler okullarda, öğretmenlerin boş ders saatlerinde, öğretmenler odasında, boş dersliklerde ya da mzık odasında yapılmıştır. Görüşmeler öğretmenlerden izin alınarak kaydedilmiştir.

Yapılan görüşmeler ortalama 20 dakika sürmüştür. Görüşme formunda araştırma amacına uygun olarak belirlenen sorular öğretmenlere araştırmacı tarafından yöneltilmiştir. Görüşme sırasında araştırmacı öğretmenlerin gereken bilgileri vermeleri ve rahat konuşmaları için uygun ortamlar yaratmaya, sessizliği sağlamaya, öğretmenleri ynlendirmemeye ve konuşmaları için teşvik etmeye zen göstermiştir.

3.4. Verilerin Analizi

Öğretmenlerle yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen nitel veriler ise içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Görüşme verileri betimsel olarak çözümlenmiştir. Görüşme verileri bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Yazılı metin haline getirilen sorulara öğretmenlerin verdiği yanıtları içeren veriler kodlanmış, verilerden çıkarılan kavramlara göre yapılan kodlamalar temaları oluşturmuştur. Yapılan kodlama ve ortaya çıkan temaların sunumunda tablolardan yararlanılmıştır. Görüşme verileri raporlaştırılırken var olan durum tanımlanarak betimlenmiştir. Görüşme yapılan kişilerin görüşlerini belirtmek ve var olan durumu okuyucunun daha iyi anlamasını sağlamak için doğrudan öğretmenlerin görüşlerine de yer verilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının müzik dersi öğretim programını gerçekleştirmedeki yeterliliği hakkında öğretmen görüşleri değerlendirilmiş, elde edilen nitel verilerin analiz edilmesiyle ulaşılan bulgulara yer verilmiştir. Nitel verilere ait bulgular tablolar şeklinde gösterilmiştir.

Tablo 1. Görüşme Yapılan Öğretmenlerin Kişisel Bilgilerine İlişkin Bulgular

Görüşme yapılan öğretmenlerin cinsiyetleri, hizmet yılları, ana çalgıları, çalabildikleri okul çalgıları, çalıştıkları okul sayısı, mezun oldukları okul türü, haftalık ders yükleri ve mezun oldukları okul türüne ait bulgular Tablo1’de sunulmuştur.

Cinsiyet	f	%
Kadın	16	64
Erkek	9	36
Öğretmenin Hizmet Yılı	f	%
0-5 Yıl	11	44
5-10 Yıl	5	20
10-15 Yıl	5	20
15 Yıl Üzeri	4	16
Ana Çalgısı	f	%
Piyano	5	20
Yan Flüt	5	20
Keman	5	20
Gitar	3	12
Mandolin	2	8
Bağlama	2	8
Ud	3	12
Kullanabildiği Okul Çalgıları	f	%
Bütün Okul Çalgıları	24	96
Yok	1	4
Çalıştığı Okul Sayısı	f	%
1	12	48
2	13	52
Haftalık Ders Yüğü	f	%
0-15 ders saati	1	4

15-30 ders saati	24	96
Mezun Olduğu Okul Türü	f	%
Eğitim Fakültesi	14	56
Güzel Sanatlar Fakültesi	8	32
Alan Dışı	2	8
İlköğretmen Okulu	1	4

Tablo 1’de görüldüğü gibi, görüşme 16’sı (%64) “kadın”, 9’ u (%36) “erkek” olmak üzere toplam 25 öğretmenle yapılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin hizmet süreleri 0-5 yıl arası olanlar 11 (%44) kişi; 5-10 yıl arası olanlar 5 (%20) kişi; 10-15 yıl arası olanlar 5 (%20) kişi; 15 yıl ve üzeri olanlar 4(%16)kişidir. Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunu göreve yakın zamanda başlayanların oluştuğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin ana çalgılarının 5’ini (%20) piyano; 5’ini (%20) yan flüt; 5’ini (%20) keman; 3’ünü (%12) gitar; 2’sini (%8) mandolin; 2’sini (%8) bağlama; 3’ünü(%12) ud oluşturmaktadır. Öğretmenlerin 24’ü (%94) bütün okul çalgılarını kullanabilirken, öğretmenlerden yalnızca biri (%4) hiçbir okul çalgısını kullanamamaktadır. Bu bilgilerden yola çıkılarak öğretmenlerin kullandıkları çalgılar, okul çalgıları kullanımıyla doğrudan ilişkilidir. Böylece öğretmenlerin büyük çoğunluğu okul çalgılarını kullanırken zorluk çekmemektedirler.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin 12’si (%48) haftada tek bir okulda çalışırken; 13’ü (%52) haftada iki farklı okulda çalışmaktadır. Bu durumda öğretmenlerin iki farklı okula uyum sağlamada güçlük çekmesine neden olabilir. Öğretmenlerin haftalık ders yükü, 0-15 ders saati olan yalnızca bir (%4) kişi; 15-30 ders saati olanlar da 24 (%96) kişidir. Ders yükü fazla olan öğretmenlerin yoğunluklarından dolayı müzik derslerinde verimli olamadıkları yorumu yapılabilir.

Mezun oldukları okul türü açısından incelendiğinde ise görüşme yapılan öğretmenlerin 14’ü (%56) Eğitim Fakültelerinden; 8’i (%32) Güzel Sanatlar Fakültelerinden; biri (%4) ise İlköğretmen okullarından mezun olmuştur. Bunun yanı sıra öğretmenlerin 2’sinin (%8) ise alan değişikliği ile müzik öğretmenliği yaptıkları saptanmıştır. Görüşme yapılan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun eğitim fakültelerinin müzik öğretmenliği bölümlerinden mezun oldukları görülmektedir.

Tablo 2. Ortaokul Müzik Derslerinde Kullanılan Okula Çalgılarıyla İlgili Öğretmen Görüşleri

Öğretmen Görüşleri	İfade Eden Öğretmenler	f	%
Yalnızca blok flüt kullanıyorum.	Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö24, Ö25	21	84
Kullanımı daha kolay olan melodikayı tercih ediyorum.	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö10, Ö11, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö25	12	48
Ritim çalışmalarını yapabilmek için marakas, küçük davul, tef, kastanyet...kullanıyorum.	Ö2, Ö3, Ö7, Ö11, Ö12, Ö21	6	24
Öğrencilerin kendi yaptıkları marakasları kullanıyorum.	Ö6, Ö8, Ö14, Ö16, Ö18, Ö19, Ö24	7	28
Ritim çalgılarını kullanırken gürültü olduğundan dolayı her zaman kullanmıyorum.	Ö2, Ö3, Ö7, Ö13, Ö15, Ö21	6	24
Çalgı almak için imkanlarımız yeterli değil.	Ö3, Ö6, Ö8, Ö10, Ö15, Ö19, Ö25	7	28
Çalgı kullanmıyorum.	Ö23	1	4
Okul çalgılarından blok flüt ve melodika dışında bir çalgı kullanılmıyor.	Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö24, Ö25	21	84

Tablo 2’de de görüldüğü gibi, 21 (%84) öğretmen (Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö24, Ö25) okul çalgısı olarak blok flüt kullandıklarını belirtmişlerdir. Bu öğretmenlere ilişkin özgün ifadelerden bazıları şöyledir:

Ö 8; “Blok flüt çalıyoruz, tercih hakkımız yok.”

Ö12; “Genel olarak blok flüt çalıyoruz, daha rahat oluyor. Çocuklar blok flüt çalmayı seviyorlar.”

Ö15; “Genellikle derslerimizde flüt kullanıyoruz. Müzik odamız olmadığı için, öğrencilerimiz ritim çalışmalarını ellerini vurarak yapıyorlar. Daha önceki okulumda okulumuzun Orff çalgıları vardı onları zaman zaman kullanıyorduk. Çok fazla olmamak şartıyla, her dönem birkaç kez götürmek şartıyla çaldık. Bu okulda blok flüt çalıyoruz.”

Ö19; “Blok flüt ayrıca melodika. Bunun dışında öğrenciler birçok enstrümanı çalmak istiyor ama gerek maddi açıdan gerekse ders içerisindeki uygulama açısından uygun olmuyor. Öğrenciler neden başka çalgıları çalmayı öğrenmediğimizi soruyorlar. Fakat hem alım gücü hem de sınıfta topluca eğitim verebilmek açısından melodika ya da blok flüt en uygun olan okul çalgılarından. Orff çalgılarından kendi yaptıklarımız var çelik üçgeni, tefi ve zili aldım. Marakası kendim yaptırды. Ritim çubuğu olarak tahta çubukları kestik. Bir sıra küçük el marakası çaldı. Bir sıraya da plastik kaşıkları, tefi, çelik üçgeni dağıtarak bu şekilde bir ritim çalışması yaptık.” ifadeleriyle ortaokul müzik derslerinde blok flüt kullandıklarını dile getirmişlerdir.

Araştırma kapsamında görüşme yapılan öğretmenlerin ifadelerine göre öğretmenlerin çoğunluğunun derslerde blok flüt kullandıkları ortaya çıkmıştır. Blok flütün ses dizilimi kolay öğrenildiği ve kolay algılandığı için öğrenciler blok flütün çalımı sırasında zorluk yaşamamaktadırlar. Ayrıca müzik dersi öğretim programındaki içeriğin blok flüt eğitime yönelik olması da blok flütün yaygın olarak kullanılmasına sebep olabilir. Bu nedenle öğretmenlerin birçoğunun blok flüt eğitimi vermeyi tercih ettiği düşünülmektedir.

Ayrıca 12 (%48) (Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö10, Ö11, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö25) öğretmen kullanımının daha kolay olduğunu ve çocukların daha çok tercih ettikleri melodikayı kullandıklarını ifade ettiler. Bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

Ö1; “Aslında bu zamana kadar hep blok flüt kullanmışlar ama ben öğrencilerin kendilerini daha çok rahat hissettiğini düşündüğüm melodika kullanmayı tercih ediyorum.”

Ö2; “Şuanda melodika çalışıyorlar. Aslında bize blok flüt öngörölmüş fakat blokflüt hem parmakları yerleştirmek açısından, hem de çocukların becerisi açısından zorlandığımız bir çalgı olduğu için bu sene melodika kullanmayı tercih ettik. Melodika çalışıyorlar, bende onları orgla destekliyorum.”

Araştırmaya katılan öğretmenlerin ifadelerine göre öğretmenlerin 12’si öğrencilerine melodika çaldırmayı tercih etmektedir. Melodikanın klavyeli bir çalgı oluşu ve klavyenin üzerinde yazan notalar öğrencilerin bu çalgıyı daha kolay öğrenmelerini sağlamaktadır. Ayrıca tuşlu olduğu için öğrenciler sesleri çıkartmak konusunda entonasyon problemi yaşamamaktadır bu nedenle melodikanın kullanışlı bir çalgı olduğu düşünülebilir ve öğretmenlerin bu nedenle melodika kullanmayı tercih ettikleri yorumu yapılabilir.

Öğretmenlerden 6 (%24) tanesi (Ö2, Ö3, Ö7, Ö11, Ö12, Ö21) ritim çalışmaları yapabilmek için marakas, küçük davul, tef, kastanyet... gibi okul çalgılarını kullandıklarını belirttiler. Bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir;

Ö7; “Okullarda blok flüt çaldırıyoruz. Birde öğrencilerin katkılarıyla para toplayıp Orff çalgılarından marakas, kastanyet, parmak zil, küçük tefler, ksilafon aldık. Onlarla da arada sırada derslerimizi işliyoruz.”

Ö21; “Genel olarak blok flüt kullanıyoruz. Fakat marakasları da ritim çalgısı olarak kullanmaya çalışıyoruz.”

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerden yola çıkılarak; okul çalgıları olarak tef, marakas, küçük davullar kullanıldığı belirlenmiştir. Ortaokul müzik derslerinde bu çalgıları edinirken problem yaşanması çalgıların yaygın olarak kullanılmasını engelleyebilir. Ayrıca müzik dersi öğretim programında da marakas, tef, kastanyet, küçük davulların çalınmasına yönelik bir kazanımın olmayışı bu çalgıların kullanımını engelliyor olabilir. Ancak öğrenciler ve öğretmenler kendi imkanlarıyla edinebildikleri çalgıları kısıtlı olarak kullanabilmektedirler.

Öğretmenlerden 7 (%28) tanesi (Ö6, Ö8, Ö14, Ö16, Ö18, Ö19, Ö24) öğrencilerin kendi yaptıkları marakaslarla ritim çalışmalarını yaptıklarını ifade ettiler. Bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir;

Ö8; “Okulun imkanı yok. Bazen kendi yaptırdığımız ritim çalgılarını çaldırmaya çalışıyoruz.”

Ö16; “Derslerde blok flüt ve melodika kullanıyoruz. Marakas gibi ritim çalgıları çok bulamıyoruz ama kendimiz yapıyoruz. Şişesinin içine çakıl taşı koyarak. Ritim çalışmalarında onları kullanıyoruz.”

Görüş belirten öğretmenlerin ifadelerine göre; öğrencilerin edinemedikleri okul çalgılarını kendilerinin yaptığı görülmektedir. Ekonomik yetersizlikler sonucu edinilemeyen bazı okul çalgılarının, kendi imkânlarıyla yapılarak kullanılması öğrencilerin gerçek bir enstrümanla çalışamamalarına neden olmaktadır. Bu da dersin verimliliğini düşürebilir.

Öğretmenlerden 6 (%24) tanesi de (Ö2, Ö3, Ö7, Ö13, Ö15, Ö21) ritim çalgılarını kullanırken gürültü olduğundan dolayı her zaman kullanamadıklarını belirttiler. Ö3’ün bu konudaki görüşleri şu şekildedir; “Arada ritim çalgıları kullanmaya çalışıyorum. Fakat sınıflarda çok gürültü olduğu için kullanamıyoruz.”

Öğretmenlerin ifadelerine göre; öğrencilerin ve öğretmenlerin çalgılara sahip olma konusunda imkanları varken, gürültü çıktığından ve diğer sınıflarda ders yapan öğrencilerin ve öğretmenlerin rahatsız olmalarından dolayı müzik derslerinde çalgı eğitimine çok yer veremedikleri görülmektedir. Ortaokul müzik derslerinde gürültüden dolayı kullanılmayan çalgılar, müzik derslerindeki çalgı eğitimini engelliyor olabilir.

Öğretmenlerden 7’si (%28) (Ö3, Ö6, Ö8, Ö10, Ö15, Ö19, Ö25) çalgı edinebilmek için imkanların yeteli olmayışını ifade etmişlerdir. Ö19’un bu konu hakkındaki görüşü şu şekildedir; Ö19; “Öğrenciler birçok enstrümanı kullanmak istiyor, ama gerek maddi açıdan, gerekse ders içerisindeki uygulama açısından çalgı edinemiyoruz, uygun olmuyor. İstesek bile kullanamıyoruz. ”

Görüşleri alınan öğretmenlerin ifadelerine göre; öğrencilerin maddi koşullardan dolayı farklı okul çalgılarını edinemedikleri düşünülmektedir. Öğrencilerin bu çalgı edinebilme durumları ortaokul müzik derslerindeki çalgı eğitimini olumsuz yönde etkileyebileceği yorumu yapılabilir.

Öğretmenlerden bir tanesi (%4) (Ö23) okul çalgıları kullanmayı tercih etmediğini belirtti. Ö23; “Hiçbirini çaldırmak istemiyorum. Blok flüt aldırarak istemiyorum. Blok flüt çaldırmamamdaki en önemli etkenlerden biride şu çocukların günlük yaşantılarındaki, evlerindeki, beyinlerindeki müzikle, flütle çalınan şarkılar veya batı müziğindeki tampere sistemin bizim müziğimizi ifade etmede yetersiz kalmasıdır.”

Ö23’ün ifadesine göre araştırmaya katılan öğretmenlerden yalnızca bir tanesi ortaokul müzik derslerinde okul çalgıları kullanmadığını belirtmiştir. Öğretmenin ortaokul müzik derslerinde, öğrencilerin kültürleriyle ilişkili olan, günlük yaşantılarıyla örtüşebilecek popüler müzikler, marşlar, THM ve TSM eserleri öğrettiği ve müzik derslerinde ses eğitimine yönelik çalışmalar yaptığı düşünülmektedir.

Tablo 2’deki bulgulardan yola çıkarak araştırma kapsamında görüşme yapılan öğretmenlerin ifadelerine göre okullarda blok flüt eğitimi yaygındır bunun yanı sıra kullanımı daha kolay olan melodika ve vurmali çalgılar da ortaokul müzik derslerinde kullanılan çalgılardandır. Tablo 2’de anlaşıldığı gibi ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının yalnızca blok flüt ve melodikayla sınırlı olduğu bunun dışında kullanılan okul çalgılarının ise çok kısıtlı ölçüde kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca okullarda müzik odalarının ve okul çalgılarının olmayışı, imkanların yetersiz oluşu da çalgı eğitimin çok verimli geçmemesine etken olarak düşünülmektedir.

Tablo 3. Ortaokul Müzik Derslerinde Kullanılan Okul Çalgılarına Karşı Öğrencilerin Yaklaşımıyla İlgili Öğretmen Görüşleri

Öğretmen Görüşleri	İfade Eden Öğretmenler	f	%
Kullanılan çalgılara karşı ilgili olan öğrenciler var.	Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö10, Ö11, Ö14, Ö16, Ö18, Ö20, Ö24, Ö25	12	48
Kullanılan çalgılara karşı ilgisiz olan öğrenciler var.	Ö1, Ö2, Ö5, Ö8, Ö9, Ö12, Ö13, Ö15, Ö17, Ö19, Ö21, Ö22, Ö23	13	52
Sadece Orff çalgılarına karşı çok ilgililer (marakas, küçük davul, tef, kastanyet...).	Ö2, Ö6, Ö7, Ö11, Ö12, Ö15, Ö17, Ö22	8	32
Sekizinci ve yedinci sınıftaki öğrencilere göre alt sınıflardaki öğrenciler daha ilgili.	Ö7, Ö10, Ö14, Ö16	4	16
Çalgı çalarken zorlandıkları için ilgisizler.	Ö1, Ö2, Ö5, Ö8, Ö9, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21	10	40

Tablo 3'te görüldüğü gibi: öğretmenlerden 12 (%48) tanesi (Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö10, Ö11, Ö14, Ö16, Ö18, Ö20, Ö24, Ö25) öğrencilerin ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarına karşı ilgili olduklarını belirtmişlerdir. Ö3'ün bu konudaki görüşü şu şekildedir; “Tabii ilgiye göre değişiyor, ilgili olan öğrenciler çalgı eğitimi uygulamalarını çok seviyor. Sınıfa adım attığımda çalabilmek için her şeyi yapıyorlar. Ama ilgisiz olan öğrenciler zaten bütün derslere karşı ilgisiz. Genel anlamda iyi bir şeyler başarmanın mutluluğunu yaşıyorlar.”

Öğretmenlerin ifadelerine göre; ortaokul müzik dersi, çalgı eğitimi uygulamaları sırasında öğrencilerin kullanılan okul çalgılarına karşı ilgili oldukları belirlenmiştir. Öğrencilerin okul çalgılarına karşı ilgili olmaları, okul çalgıları eğitimini olumlu yönde etkileyebilir. Bu da ortaokul müzik derslerinin çalgı eğitimi açısından verimli olabileceğini düşündürülebilir. Böylece çalgı eğitimi ile öğrencilerin sosyalleşip, müzik yoluyla iyi ilişkiler kurabilmesine ve kişilik gelişimlerine katkı sağlayabilecekleri bir ders ortamı yaratılmasına yol açabilir.

13 (%52) öğretmen ise (Ö1, Ö2, Ö5, Ö8, Ö9, Ö12, Ö13, Ö15, Ö17, Ö19, Ö21, Ö22, Ö23) öğrencilerin ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarına karşı ilgisiz olduklarını belirtmiştir.Ö21'in bu konudaki özgün ifadesi şu şekildedir;

Ö21; “Genel olarak yapamam, çalamam, bilmiyorum, öğrenemem diye negatif yaklaşımları oluyor. Bu yüzden çalmaya istekli olmuyorlar.”

Tablodaki bulgulardan yola çıkılarak; bazı öğrencilerin müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarına karşı ilgisiz oldukları belirlenmiştir. Öğrencilerin okul çalgıları kullanımına karşı ilgisiz olmaları, müzik dersinin verimsiz geçmesine neden olabilmektedir yorumu yapılabilir. Ayrıca öğrencilerin okul çalgılarını kullanırken zorlandıkları ve bu nedenden dolayı çalgı eğitimine ilgi gösteremedikleri yorumu da yapılabilir.

Ayrıca 8 (%32) öğretmen (Ö2, Ö6, Ö7, Ö11, Ö12, Ö15, Ö17, Ö22) öğrencilerin sadece Orff çalgılarına (marakas, küçük davul, tef, kastanet...) karşı ilgili olduklarını belirtmişlerdir. Bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir;

Ö11; Öğrenciler Orff çalgılarına karşı daha ilgililer, Orff çalgılarını ve vurmali çalgıları daha çok seviyorlar, bende öyle bir izlenim oluştu. Biraz da çocuğun ilgi alanına göre değişiyor, farklı çalgı görmeyi seviyorlar.

Ö15; “Derslerimizde genellikle blok flüt çalıyoruz. Fakat öğrenciler Orff çalgılarını, ritim çalgılarını daha çok seviyorlar. Keşke imkanımız olsa da ritim çalgılarını daha çok kullanabilsek. Blok flüt ekonomik olduğu için, üflemesi kolay olduğu için, blok olduğu için örneğin bir ney gibi üfleme zorluğu olmadığı için blok flütü genellikle severek çalıyorlar. İstekliler...”

Tablo'da görüldüğü gibi; öğrencilerin çalgı eğitimi sürecinde yalnızca Orff çalgılarına karşı ilgi gösterdikleri belirlenmiştir. Öğrencilerin Orff çalgılarına karşı ilgili olmaları, onları bu çalgıları daha önce görmeyişinden ve tanımayışından kaynaklanabilmektedir. Bilmedikleri bir çalgıyı kullanmanın heyecanıla müzik derslerinde gerçekleştirilen okul çalgıları uygulamalarının daha verimli geçebileceği düşünülmektedir.

4 (%16) öğretmen (Ö7, Ö10, Ö14, Ö16) alt sınıftaki öğrencilerin sekizinci ve yedinci sınıftaki öğrencilere göre daha ilgili olduklarını belirtmişlerdir. Öğretmen görüşlerinden bazıları şu şekildedir;

Ö7; “En çok ritim, Orff çalgılarını kullanmak istiyorlar. Onları getirdiğimiz zaman çok neşeli oluyorlar açıkçası, keyifleri yerine geliyor. Ritim çalışmalarını çok seviyorlar. Çünkü seslerin inceliği ve kalınlığı ile ilgili çalışmaları, çalmayla ilgili olan çalışmaları el becerisi olan çocuklar yapabiliyor. Daha başarılı oluyorlar. Sesin kalınlığını, inceliğini ayarlayamayan çocuklar tonalite algılamaması olmayan öğrencilerde sıkıntılı oluyor ama Orff çalgılarında yeteneği olan olmayan bütün öğrenciler katılıyor ve bundan da olumlu sonuç alabiliyoruz. Daha çok verim alıyoruz açıkçası... Fakat sekizinci sınıf öğrencileri ergenlikten döneminden dolayı blok flüt çocuk çalgısıdır düşüncesine sahipler. Özellikle okula ilk geldiğimde hiç blok flüt eğitimi almamış sınıflarda “Hocam biz çocuk muyuz? Flüt çalacağız.” Gibi bir söylem oluyordu. Tabii bu öğrencilerin tamamında değildi ama genelde sekizinci ve yedinci sınıflarda karşılaştığımız bir tepkiydi bu. Onun dışındaki çocuklar çalgı konusunda istekliler.”

Ö10; “İstekli olan öğrencilerde var, olmayanlarda var. Önemli olan öğretmenin onlara dersi sevdirmesidir. Benim okulumda sadece beşinci sınıflarda mümkün oluyor bu. Sadece onlardan verim alabiliyorum. Diğer sınıflardan verim alamıyorum.”

Tablodaki verilerden yararlanılarak, yedinci ve sekizinci sınıf öğrencilerinin müzik derslerindeki çalgı eğitimine ilgi göstermedikleri, yalnızca alt sınıfların çalgı eğitimine karşı ilgili oldukları belirlenmiştir. Yedi ve sekizinci sınıf öğrencilerinin okul çalgılarına karşı ilgili olmamaları gitar, keman, piyano... gibi çalgıları öğrenmek istemelerinden kaynaklanabilmektedir. Öğrencilerin popüler olan bu çalgıları kullanmak istemeleri de ortaokul müzik derslerinin daha verimli geçmesine neden olabilir. Ancak ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgıları küçük yaştaki öğrencileri tatmin edebildiği için yedinci ve sekizinci sınıf müzik dersleri olumsuz yönde etkileniyor olabilir. Ayrıca öğrencilerin yıllardır kullandıkları blok flüt yerine farklı okul çalgılarını da tanımak isteyebilecekleri yorumu da yapılabilir.

10 (%40) öğretmen de (Ö1, Ö2, Ö5, Ö8, Ö9, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21) öğrencilerin çalgı çalarken zorlandıkları için okul çalgılarına karşı ilgisiz olduklarını

belirtmişlerdir. Ö1'in özgün ifadesi şu şekildedir; "Daha önce blok flüt çalıyorlarmış. Benim bu okulda ilk yılım. Blok flüt çaldıkları için mutsuzlardı, çünkü blok flütte biliyorsunuz sesler kalınlaştıkça çalmak daha zorlaşıyor, öğrenci hep aynı şiddette üflemek istiyor. Aynı şiddette üfleyince de ses çıkmıyor bu sefer ben yapamıyorum, başaramıyorum diyorlar..."

Tablo 3'teki bulgulardan yola çıkarak; öğrencilerin çalgı uygulamaları sırasında başarısız olmaları, çalgıları doğru kullanamamaları çalgı eğitimine olan tutumlarını değiştiriyor olabilir. Bu da çalgı eğitimini olumsuz yönde etkileyebilir.

Tablo 4. Ortaokul Müzik Derslerinde Kullanılan Okul Çalgılarını Öğrencilerin Edinebilmesine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Öğretmen Görüşleri	İfade Eden Öğretmenler	f	%
Blok flüt kullanıyoruz, öğrencilerin tamamı edinebiliyor.	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö21, Ö22, Ö24, Ö25	20	80
Blok flüt kullanıyoruz, öğrencilerin tamamı edinemiyor.	Ö6, Ö9, Ö14, Ö20	4	16
Orff çalgılarını edinemiyorlar (marakas, ksilafon, küçük davul, tef, kastanyet...).	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25	25	100

Tablo 4'te görüldüğü gibi, 20 (%80) öğretmen (Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö21, Ö22, Ö24, Ö25) çalgı eğitiminde blok flüt kullandıklarını, öğrencilerin tamamının blok flütü edinebildiklerini belirtmişlerdir.

Ö1; "Şuanda bir, iki öğrenci alamıyor onları da ben kendim temin etmeye çalışıyorum, yoksa istekliler yani birde ilk defa çalacaklar ya, yeni bir şey olduğu için tabii istekli oluyorlar. Edinebiliyorlar."

Ö7; "Blok flüt çalıyoruz çok maliyeti olan bir çalgı değil. Zorla da olsa aldırıyoruz ve dersi blok flütle işliyoruz."

Ö13; “Ediniyor. Ekonomik olduğu için biz flütü seçtik, hepsi de getiriyor. Getirmeyen birkaç kişi oluyor onlarda bir sonraki ders mutlaka getiriyorlar.”

Ö19; “Edinebiliyorlar. Alım gücü açısından ve akort gerektirmediğinden blok flütü zorunlu tuttuk. Edinemeyene de biz destek oluyoruz.”

Tablodaki verilerden öğrencilerin ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarından sadece blok flüt ve melodikayı edinebildikleri, bunun dışındaki okul çalgılarını edinemedikleri söylenebilir. Ayrıca öğretmenlerin bu konu hakkında görüş birliğinde olduğu görülmektedir. Blok flütün ekonomik olması, hacminin küçük olması, kolay ulaşılabilir ve kolay çalınabilir olması nedeniyle diğer okul çalgılarına göre daha çok tercih edildiği yorumu yapılabilir.

Öğretmenlerden 4’ü (%16) (Ö6, Ö9, Ö14, Ö20) çalgı eğitiminde blok flüt kullandıklarını ve öğrencilerin tamamının edinemediğini belirtmiştir. Öğretmenler, öğrencilerin ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarını edinebilmeleri konusundaki görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir.

Ö6; “Tabiki de hayır, bu imkan meselesi. Okulun bulunduğu mevkii, ekonomik durum, ailenin eğitim düzeyi... Her şey çok etkili, genellikle öğretmen bunu temin edebiliyor ve sadece öğrenci dinlemekle yetinebiliyor. Şöyle söyleyeyim okulun yüzde beşinde bulunabiliyor. Devlet okullarında bu mümkün değil.”

Ö9; “Çok cüzzi olduğu için edinmeleri gerekiyor ama yeterince sorumlu olmadıkları için temin etmiyorlar, getirmiyorlar. Bir sınıfta otuz, kırk öğrenci varsa yirmi tanesi getiriyor, yirmi tanesi getirmiyor. Kılıç (2009)’ın da belirttiği gibi; “Öğrencilerin derse getirmekle sorumlu oldukları kitap, defter, çalgı (blok flüt, melodika) gibi araç-gereçleri düzenli olarak getirmemeleri dersi verimli işlemek açısından olumsuz bir durum yaratmaktadır.”

Tablodaki veriler doğrultusunda, öğrencilerin ortaokul müzik dersleri için okul çalgıları edinememeleri, çalgı eğitimini olumsuz yönde etkileyebilir. Öğrencilerin ortaokul müzik derslerine karşı yeterince ilgili ve sorumluluk göstermemeleri çalgı

edinebilme durumlarını da etkiliyor olabilir. Buda çalgı eğitiminin gerçekleşmesini güçleştirebilir.

Ayrıca 25 (%100) öğretmen (Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25) öğrencilerin blok flüt ve melodika dışındaki diğer okul çalgılarını edinemediklerini belirtmişlerdir.

Ö15'in bu konudaki görüşü şu şekildedir; "Diğer okul çalgılarını edinemiyorlar. Aslında yanlarında getirebilirler. İstesek küçük zilleri, marakası getirebilirler, olabilir belki."

Öğretmen görüşlerinden yola çıkılarak ortaokul müzik derslerinde okul çalgısı olarak çoğunlukla blok flüt ve melodika kullanıldığı, öğrencilerin diğer okul çalgılarının edinemedikleri ve çalgıları tanıyamadıkları görülmektedir. Bu durumun sonucunda okul çalgılarına yeterince yer verilmediği yorumu yapılabilir.

Tablo 5. Öğrencilerin Ortaokul Müzik Derslerinde Kullanılan Okul Çalgılarından En Çok Hangilerini Kullanmak İstediklerine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Öğretmen Görüşleri	İfade Eden Öğretmenler	f	%
Çalımı kolay olduğu için melodika kullanmak istiyorlar.	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8, Ö11, Ö14, Ö20, Ö22, Ö24, Ö25	12	48
Orff çalgıları (marakas, ksilafon, küçük davul, tef, kastanyet...) kullanmak istiyorlar.	Ö1, Ö7, Ö9, Ö12, Ö15, Ö21, Ö24	7	28
Okul çalgılarının dışında (piyano, gitar, keman, bağlama...) bir çalgı kullanmak istiyorlar.	Ö1, Ö7, Ö8, Ö9, Ö13, Ö18, Ö19, Ö21, Ö23	9	36

Tablo 5'de görüldüğü gibi, öğretmenlerden 12 (%48) tanesi (Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8, Ö11, Ö14, Ö20, Ö22, Ö24, Ö25) öğrencilerin daha kolay çalabildiği melodikayı tercih ettiklerini belirtmişlerdir.

Ö2; “Melodika biraz daha kolay geliyor, birde üstünde notaları yazdığı için, çocukların ilgisini çekiyor.”

Ö5; “Müzik derslerinde blok flüt kullandığımız için blok flüt çalmak zorundalar, ama biraz daha kolay olan melodikayı çalmak istiyorlar.”

Ö22; “ Daha basit olduğu için melodika kullanmak istiyorlar.”

Tablodaki verilerde görüldüğü gibi, blok flüt ya da diğer okul çalgılarını çalmanın çocuklara daha karmaşık geldiği düşünülebilir. Müzik derslerindeki çalgı eğitimi sürecinde öğrencilerin zorlanmadıkları bir çalgı kullanmayı tercih ettikleri yorumu yapılabilir. Melodikanın üzerinde yazan notalar bu çalgının çalımını kolaylaştırdığını düşünen öğrencilerin melodika çalmak istedikleri de düşünülmektedir.

Öğretmenlerden 7 (%28) tanesi (Ö1, Ö7, Ö9, Ö12, Ö15, Ö21, Ö24) öğrencilerin Orff çalgıları (marakas, ksilafon, küçük davul, tef, kastanyet...) kullanmak istediklerini belirtmiştir.

Ö7; “Orff çalgılarıyla, en azından bir marakasla, bir zilli defle ders işlendiği zaman çocukların dersle etkileşimi belki yüzde seksen artıyor diyebilirim. Mesela o derste işleyeceğimiz parçada bütün öğrencilerin parmakları havada “Öğretmenim ben çalabilir miyim? Öğretmenim ben çalayım vb. derse büyük bir katılım sağlanıyor. Fakat bunu her zaman yapamıyorsunuz bal yiyen baldan bıkar derler. O çalgıyı da her zaman kullanırsak çocuklar aşına oluyor ve o duygu yavaş yavaş sönmeye başlıyor. O yüzden ara ara kullanmak daha iyi oluyor. Her ders değil de arada bir kullanmak daha avantajlı, daha yararlı bir durum.”

Ö24; “Derse farklı bir okul çalgısı (marakas, ksilafon, küçük davul, tef, kastanyet...) getirdiğim zaman daha çok zevk alıyorlar ve her ders bu çalgıları çalmak istiyorlar.”

Elde edilen verilerden yola çıkılarak, öğrencilerin ortaokul müzik derslerinde Orff çalgılarını da kullanmak istedikleri belirlenmiştir. Öğrencilerin müzik derslerinde her zaman kullandıkları çalgıların dışında farklı okul çalgıları kullanmaları müzik

dersini daha ilgi çekici ve eğlenceli hale getirebilir. Ayrıca Orff çalgıları kullanımının daha kolay oluşu, müziksel yetenek gerektirmeyişi ve öğrencilerin zorluk yaşamamaları sonucunda müzik dersine karşı olan ilgilerinin de artabileceği düşünülebilir. Çevik (2007)'in de bahsettiği gibi; Orff çalgıları 4 – 5 yaş gurubu çocukların bile çalabileceği çalma kolaylığına sahip olması (çocuğun yeteneğine göre) ile bu çalgıları hemen çalabilmeleri, bildikleri melodiyi çalgıda bulmaya çalışmaları, tınıların dikkat çekici olması, yaratıcılıklarının gelişmesinde ve derslere ilgili olmalarında büyük rol oynamaktadır.

Ayrıca öğretmenlerin 9 (%36) tanesi (Ö1, Ö7, Ö8, Ö9, Ö13, Ö18, Ö19, Ö21, Ö23) öğrencilerin okul çalgılarının dışında (piyano, gitar, keman, bağlama...) bir çalgı kullanmak istediklerini belirtmektedirler.

Ö7; “Bunun yaşla, jenerasyonla alakası var. Çocukların en çok sevdiği çalgılar gitar ve keman, yani ben kendi adıma söyleyeceğim benim ana çalgım ud. Ud sekizinci sınıf ve daha aşağısı için çok cezbedici bir çalgı değil. Çocuklar televizyonda ne görüyorlarsa onu istiyorlar. Bu onlar için daha hoş. Sevdikleri sanatçıların hepsinin elinde gitar ya da keman var. Genelde gitar ve keman ağırlıklı çalmak istiyorlar yine bağlama çalmak isteyen öğrenciler var amatör olarak ilgilenen bizim ders verdiğimiz öğrencilerimiz var. Keman, gitar, bağlama diyebiliriz. Bunun dışında farklı çalgılara çocukların çoğu kapalı. Mesela arp diye bir çalgıyı görmeyen bir çocuğa arpı sevdiremezsiniz ya da piyanonun sesini duymayan bir çocuğa piyanoyu sevdiremezsiniz. Bu bununla alakalı bir durum...”

Ö13; “Otuz, otuz beş kişilik sınıflarda bazı öğrenciler bağlama çalalım diyor ama bizim burada böyle bir imkanımız olmadığı için dışarıdaki kurslara yönlendiriyoruz oraya gidiyorlar.”

Ö18; “En çok gitar çalmak istiyorlar. Sadece bir ders saatimiz olduğundan bunun akordunu yapmak için zaman yeterli olmuyor. Birde en çok piyanonun sesini duymak istiyorlar. Fakat yalnızca blok flüt ve melodika kullanabiliyorlar.”

Tablodaki verilere göre, öğrencilerin müzik derslerinde okul çalgıları dışındaki çalgılara karşı da ilgilerinin olduğu görülmektedir. Ancak ders saatlerinin azlığı ve sınıf

mevcudunun çokluğu nedeniyle bu çalgıların öğretilmesinde zorluklar yaşandığı düşünülmektedir. Ayrıca uzun bir süreç isteyen çalgı eğitiminin, haftalık bir ders saati içerisinde gerçekleştirilemeyeceği düşünülmektedir.

Tablo 6. Ortaokul Müzik Derslerinde Kullanılan Okul Çalgılarının Teminine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Öğretmen Görüşleri	İfade Eden Öğretmenler	f	%
Okul çalgıları temini yeterli değil. Kendim getirmeye çalışıyorum.	Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25	22	88
Okul çalgıları temini yeterlidir.	Ö2, Ö11, Ö19	3	12
Çalgı temini konusunda idarenin desteği olmuyor.	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25	25	100

Tabloda görüldüğü gibi, öğretmenlerden 22'si (%88) (Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25) ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının temininin yeterli olmadığını ve çalgıları kendilerinin temin ettiklerini belirtmişlerdir. Bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

Ö1; “Maalesef benim okulumda hiçbir müzik aleti yok. Ben kendim getirmeye çalışıyorum. Yetersiz yani... Müzik dersliğim de yok. Tahtamı gidip kendim çiziyorum...”

Ö8; “ Okul çalgıları temini yeterli değil. Okulda şuan hiçbir çalgı yok. Öğrenci almadığı sürece okulda bulunduracağımız, ek olarak derslerde kullanacağımız hiçbir çalgı yok. Zaten müzik odamızda yok. Bazı okulların bu konuda imkânları var, fakat bizim okulumuzda bu yok. İdarenin desteği de yok; çünkü okulumuzda müzik odası açacak bir oda yok. Resim odası var, teknoloji tasarım odası var fakat müzik odası için sınıf yok. Geçen senede yoktu. Açıkçası okul küçük, sınıf yetersiz.”

Ö13; “Okul çalgıları temini yeterli değil. Sınıfımız dahi yok ki... Bir müzik sınıfının kesinlikle olması gerekiyor. Okulumuzda marakas gibi okul çalgıları olsa keşke, ama kendimiz temin ediyoruz. Nasıl bir fen laboratuvarında malzemeler varsa, müzik dersleri içinde okul çalgılarının olması gerekiyor. Ama yok.”

Ö15; “Okulumuzda çalgılar yetersiz. Müzik odamız olmadığı için herhangi bir çalgı yok. İhtiyacımız var.”

Ö18; “Okulumuzda çalgı yok. Kendi imkânlarımızla alıyoruz. Okulun demirbaş eşyası olması daha iyi olurdu ama yok. CD çalarımız, projeksiyon aletimiz, bilgisayarımız var. Teknolojiyi kullanıyoruz. Benim şahsi enstrümanlarım var, ancak getirip onları tanıtabiliyorum.”

Tablodaki verilerden ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarına gerekli ölçüde sahip olunmadığı, öğretmenlerin çalgılarını dersliklere getirdikleri, bir müzik odasına sahip olunmadığı için okul çalgılarını muhafaza edebilecek ya da okul çalgılarının rahatlıkla kullanabileceği bir ortamın olmadığından müzik derslerinin olumsuz yönde etkilendiği yorumu yapılabilir.

Ayrıca 3 (%12) öğretmen (Ö2, Ö11, Ö19) ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgıları temininin yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Ö11 bu konudaki görüşünü şu şekilde ifade etmiştir; “Çocuklar alabildiği için benim açımdan yeterli.”

Görüş bildiren 3 (%12) öğretmen (Ö2, Ö11, Ö19) çocukların aldıkları okul çalgılarının yeterli olduğunu ve derslerin aksamadığını düşünmektedirler. Ancak öğrencilerin getirdiği melodika ve blok flüt gibi okul çalgılarıyla müzik dersleri zenginleştirilememektedir. Buda dersleriz olumsuz etkilenmesine neden olabilir.

Ayrıca görüşme yapılan öğretmenlerin tamamı (%100) okul çalgılarının temin edilebilmesi için idareden hiçbir destek göremediklerinin belirtmişlerdir.Ö19’un idarenin desteği konusundaki fikirleri şu şekildedir; “Blok flüt ve melodikayla kalırsa ucuz olan çocuklar bir şekilde ortalama beş liraya temin edebiliyorlar. Bu bir resim dersi, teknoloji tasarım dersine harcadıkları paradan daha az. Sonuçta malzeme olarak ta kitabımızı devlet veriyor. Bir liraya defter alıyoruz ve diğer malzememiz beş lira

civarında oluyor. Bir yıl boyunca bunu kullandığımızı düşünürsek ekonomik olduğu için çocuklar kesinlikle katılabiliyor. Fakat idarenin hiçbir katkısı olmuyor.”

Elde edilen verilerden yola çıkılarak idarenin müzik derslerine olan katkılarının yetersiz bulunduğu görülmüştür. Müzik öğretmenlerinin okul idarelerinden müzik dersleri ve müzik derslikleri için destek göremedikleri belirlenmiştir. Müzik odalarının ve okul çalgılarının eksikliği nedeniyle müzik dersi olumsuz yönde etkilemektedir yorumu yapılabilir.

Tablo 7. Ortaokul Müzik Derslerinde Kullanılan Okul Çalgılarına Ayrılan Zamanın Yeterliliğine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Öğretmen Görüşleri	İfade Eden Öğretmenler	F	%
Okul çalgıları için ayrılan zaman yeterli değil.	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25	25	100
Çalgı eğitimi uygulaması için bir saat yeterli değil.	Ö1, Ö7, Ö8, Ö9, Ö11, Ö15, Ö16, Ö19, Ö23, Ö25	10	40

Tablo 7’deki verilerde 25 (%100) öğretmenin görüşü okul çalgıları için ayrılan zamanın yetersizliğidir. Ayrıca 10 (%40) öğretmen (Ö1, Ö7, Ö8, Ö9, Ö11, Ö15, Ö16, Ö19, Ö23, Ö25) çalgı eğitimi uygulamaları için bir ders saatini yetersiz bulmaktadır. Ö7 bu konudaki görüşlerini şu şekilde belirtmiştir; “Okul çalgıları için ayrılan zaman yeterli değil. Çalgı için en az iki saatin olması gerekir. Hatta bu benim eleştiri aldığım bir konu... Keşke diyorum ortaokulda da müzik dersi seçmeli olsa. Çünkü otuz kişilik bir sınıfa giriyorsunuz, bu sınıfta gerçekten müziğe ilgisi olan, yetenekli olan öğrencilerin sayısı en fazla beştir. Bunun dışında kalan, yeteneği olmayan ama ilgisi olan kişi sayısı da on diyelim, geride kalan on beş, yirmi kişi bir zorunluluk olduğu için bu derse giriyorlar ve ne siz istediğinizi verebiliyorsunuz, ne de o çocuklar istediklerini alabiliyorlar. Çocuklar seçmeli dersi bilerek ve isteyerek seçecek ki kalite yüzde seksen doksan oranında artsın.”

Ö5; “Yeterli değil. En büyük problem bu bir ders saatinde diğer konular mı işlenecek yoksa enstrüman mı çalınacak? Hepsini sıkıştırıyoruz. Çalgı için ayrılan zaman yeterli değil.”

Ö8; “Kesinlikle yetersiz. Kırk kişiyle ders yapıyoruz. Haftada bir saatlik dersimiz var. Bunu da sınıf disiplinini sağlamak için konuşma sus diyerek geçiriyoruz. Yaptığımız flütte bir parçayı çalmak ki müfredatta bir hafta verdikleri konuyu ben iki üç haftaya yayıyorum. Bir öğrencinin bir haftada bir parça öğrenmesi gerçekten çok zor, çünkü sınıflar çok kalabalık. Çalgı eğitimi için ayrı bir saatin olması gerekiyor.”

Ö15; “Çalgı eğitimine ayrılan zaman yeterli değil. Müzik dersine ayrılan kırk dakika yetersiz oluyor. Bunun içinde söyleme var, çalma var, ritim çalışmaları var. Çalgıya ayırdığımız zaman biraz yetersiz kalabiliyor.”

Ö16; “Hayır yeterli değil. Zaten haftada bir saatte çalgı eğitimi çok kolay değildir. Buna vakit ayırmak lazım. Tekrar ettirmek lazım, o hafta öğrenciler bile bir sonraki hafta unutmuş olarak geliyorlar. Yeterli değil yani tekrar yapıyoruz yetmiyor.”

Ö20; “Yeterli değildir. Zaten müzik derslerinin bir saat olması da yeterli değil. Mutlaka iki saat olmalıdır. Bir saatte çalgı eğitimi mi? Ses eğitimi mi? Yoksa teorik eğitim mi vereceksiniz? Yetiştiremiyoruz.”

Ö23; “Bir dönemde on sekiz tane kırk dakikamız var. Bunun için bu mümkün olmuyor. Çokta ayrıntıya girme lüksümüz yok. Çalgı eğitimi için haftada bir saat yeterli değil.”

Tablo 7’deki veriler doğrultusunda ve öğretmen görüşlerinden anlaşılacağı gibi, belirlenen konuların ve çalgı eğitiminin bir bütün olarak haftada tek bir ders saati içerisinde etkili ve verimli bir biçimde işlenmesinin mevcut koşullarda mümkün olmadığı ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin bir ders saatinde çalgı eğitimine ayırdıkları zaman kısıtlıdır ve öğrencilerin okul çalgılarını öğrenme konusunda verim alamadıkları yorumu yapılabilir. Ayrıca, Orff çalgılarıyla tanışamadıkları ya da çok fazla kullanamadıkları yorumu da yapılabilir.

Tablo 8. Ortaokul Müzik Dersi Uygulamalarında Okul Çalgıları Kullanımının Yeterliliğine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Öğretmen Görüşleri	İfade Eden Öğretmenler	f	%
Okul çalgıları kullanımı yetersizdir.	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö19, Ö20, Ö21, Ö23, Ö25	22	88
Bazı öğretmenler okul çalgılarını çalma konusunda yetersizdir.	Ö1, Ö22	2	8
Farklı okul çalgıları kullanılmalı, okul çalgıları kullanımı çok sınırlıdır.	Ö2, Ö6, Ö11, Ö12, Ö14, Ö15, Ö17, Ö19, Ö20, Ö23	10	40
Okul çalgıları kullanımı yeterlidir.	Ö18, Ö22, Ö24	3	12

Tablo 8’de görüldüğü gibi, öğretmenlerin 22’si (%88) (Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö19, Ö20, Ö21, Ö23, Ö25) ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının yetersiz olduğunu, öğretmenlerin 10’u (%40) (Ö2, Ö6, Ö11, Ö12, Ö14, Ö15, Ö17, Ö19, Ö20, Ö23) okul çalgıları kullanımının çok sınırlı olduğunu belirtmişlerdir. Görüş bildiren öğretmenlerin ifadelerinden bazıları şöyledir;

Ö7; “Flütten başka bir çalgı kullanılmadığı için müzik birçok alanda yetersiz kalıyor. Bizim hayalimizdekiler çok farklı, karşılaştıklarımız çok farklı. Yani mezun olan arkadaşlarımızın birçoğu üniversitedeki ortamın okullarda da olacağını düşünerek geliyorlar, ama üniversitedeki bilgilerin yüzde atmışını yüzde yetmişini rafa kaldırarak derse giriyoruz. Örneğin benim ana çalgım ud idi. Türk müziği çalıyorduk. Bir peşrevi, bir longayı imkanı yok çocuklara derste ne çaldırabilirsiniz, ne dinletebilirsiniz. O yüzden yeterli değil.”

Ö15; “Okul çalgıları kullanımı yeterli değil, çünkü imkansızlıklardan dolayı sadece blok flüt çaldırabiliyoruz. Orff çalgılarıyla yeterince ilgilenemiyoruz. Bu yüzden yetersiz. Sayılarımız az olsa başka çalgılar da çaldırmak isterdik. Fakat mümkün değil.”

Ö17; “Okul çalgıları kullanımını yeterli değil. İmkansızlıklardan dolayı yeterli değil. Müzik odamız olsa, orda Orff çalgılarımız olsa bunlarla farklı farklı gruplar oluşturabilirsek daha zevkli dersler işleriz.”

Ö19; “Okul çalgıları kullanımını yeterli değil. Bazen çocuklarla sohbet ediyorum. Anket yapıyoruz. Şuan on birinci yılımı çalışıyorum. Her sene yapamadığım bir şey, bir eksikliğim var mı diye çocuklara küçük kağıtlar dağıtıyorum. Beklentilerini eksik gördüklerini ve daha fazla olmasını istedikleri şeyi soruyorum. Gelen yazılarda değişik enstrümanlar görmek istediklerini belirtiyorlar. Onun dışında müziği teorik dersler gibi değil de uygulamalı olarak görmek istiyorlar. Tamamen değişik enstrümanlar görme isteğine cevap veremiyorum. En azından bir müzik odası olsa taşınabilecek enstrümanları da bize bıraksalar daha yeterli olurdu.”

Tablo 8’de de görüldüğü gibi öğretmenlerin ifadelerine göre ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının yetersiz olduğu belirlenmiştir. Ortaokul müzik derslerinde derslerin daha eğlenceli ve çalgı eğitimi açısından daha verimli geçebilmesi için blok flüt ve melodika dışındaki çalgıların kullanılmamasının dersin niteliğini düşürmekte olduğu yorumu yapılabilir. Ayrıca öğrencilerin farklı okul çalgılarını tanıyamamaları ve kullanamamaları müzik dersine karşı olan ilgilerini azaltabilir.

Öğretmenlerden 3’ü (%12) ise (Ö18, Ö22, Ö24) ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının kullanımının yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir;

Ö18; “Bir ders saatinde başka konulara girmediğimiz sürece çalgı eğitimini ve bu derslerde kullanılan çalgıları yeterli buluyorum.”

Ö22; “Çok fazla yetenek gerektirmediği ve ekonomik olduğu için blok flüt çaldırıyoruz. Bunun temininde sıkıntı yaşamıyoruz. Zaten başka bir çalgıda öğretmen açısından kullanılamaz. Blok flüt yeterlidir.”

Tablo 8’de görüldüğü gibi 3 (%12) öğretmen, ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgıları kullanımının yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Ancak

öğretmenler bunun nedenini, bir ders saatinde farklı okul çalgılarına zaman ayıramayacaklarından dolayı yalnızca blok flütün ortaokul müzik dersi için yeterli bir çalgı oluşuna bağlamaktadırlar. Bu nedenle, farklı okul çalgıları kullanımının yetersiz olduğu ve ortaokul müzik dersi çalgı eğitimi boyutunun tam olarak gerçekleştirilemediği yorumu yapılabilir.

Öğretmenlerden 2'si (%8) (Ö1, Ö22) bazı öğretmenlerin okul çalgılarını çalma konusundaki yetersizliklerini dile getirmiştir.

Ö1; “Şuanda mümkün değil. Çünkü müzik eğitimi için altyapı uygun değil. Ayrıca bir müzik öğretmenin her şeye yetişmesi de çok zor. Bu durumda öğretmenin bütün çalgıları da bilmesi gerekecek... Çok farklı çalgılar çıkıyor. Öğrenciler soruyor ama çalgımız yok. Bu açıdan yeterli değil.”

Tablo 8’de görüldüğü gibi, görüşme yapılan 2 (%8) öğretmen (Ö1, Ö22) okul çalgıları kullanımının yetersiz oluşunu, müzik öğretmenlerinin okul çalgılarının tümünü doğru kullanamamalarına ve tanımamalarına bağlamaktadır. Öğretmenlerin okul çalgıları konusundaki yetersizlikleri, ortaokul müzik derslerindeki çalgı kullanımını olumsuz etkilemektedir denebilir. Ayrıca öğrencilerin farklı okul çalgılarını kullanmaları, onların doğaçlama yapabilme ve yaratıcı düşünme yeteneklerini geliştirmelerine olanak sağlayabilir. Fakat öğrencilerin bu çalgıları kullanamamaları nedeniyle bu yeteneklerini geliştirilemedikleri yorumu da yapılabilir.

Tablo 9. Ortaokul Müzik Derslerinde Öğretmenin Seçmiş Olduğu, Öğretimini Yaptığı Çalgıya Göre Farklı Zaman Uygulaması Yapılmasına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Öğretmen Görüşleri	İfade Eden Öğretmenler	f	%
Farklı zaman uygulaması yapmıyorum.	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25	23	92
Farklı zaman uygulaması yapıyorum.	Ö5, Ö17	2	8

Tablo 9’da görüldüğü gibi, 23 (%92) öğretmen (Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25) ortaokul müzik derslerinde kullanmak için seçtikleri ve öğretimi yaptıkları çalgılar için farklı zaman uygulaması yapmadıkları belirtmişlerdir. Bu öğretmenlere ilişkin özgün ifadelerden bazıları şöyledir:

Ö1; “Hayır farklı zaman uygulaması yapmıyorum. Şuanda yeterli geliyor. Ama blok flüt ve melodikadan başka bir çalgı kullanmış olsaydık farklı zaman olması gerekirdi. Melodikanın çalınması kolay, blok flütte aynı şekilde farklı zamana gerek yok bence...”

Ö6; “23 Nisan, 29 Ekim gibi özel günlerde etkinlikler olduğu zaman öğle arası ya da okul çıkışlarında değil, ama kendi boş saatlerimde öğrencilerimi alıp çalıştırabiliyorum. Bunun dışında çalgı eğitimi için zaman ayırmıyorum.”

Ö9; “Öğretimini yaptığım çalgıya göre farklı zaman uygulaması yapmıyorum. Enstrümana zaman ayırmıyoruz. Çocuk derste enstrümanına ilgi göstermiyor ki, farklı zamanda nasıl gösterebilirsin? İstekli olan öğrenciler oluyor onlara da ders aralarında tenefüslerde gösteriyorum. Onun dışında özel olarak farklı zaman uygulaması yapmıyoruz. Çünkü gelen olmaz.”

Ö15; “Egzersiz kapsamında geçen sene bağlama dersi vermiştik. O tür çalgılar için ders dışı zamanı değerlendirebiliyoruz. Fakat blok flüt, okul çalgıları için ders dışı yaptığım bir çalışma yok.”

Tablo 9’da görüldüğü gibi, 23 (%92) öğretmenin görüşü doğrultusunda ortaokul müzik derslerindeki çalgı eğitimi sürecinde farklı zaman uygulaması yapmadıkları belirlenmiştir. Buradan yola çıkılarak, çalgı eğitimine haftada bir ders saati içerisinde yer verildiği ve özel bir zaman ayrılmadığı, bununla birlikte öğrencilerin bir ders saatinde çalgı eğitimini tamamlamasının mümkün olmadığı yorumu yapılabilir. Böylece bir ders saatinde öğrenciler yalnızca blok flüt ya da melodika öğrenmeye çalışmaktadırlar. Bunun dışında başka çalgıları kullanabilme durumları ortadan kalkabilir. Çünkü çalgı eğitimi için uzun bir süreç gerekmektedir. Bu duruma göre Albuz (2001); çalgı eğitimi boyutuna önem verilmesi gerektiğini ve çalgıda olabildiğince gelişmeyi amaçlamak için, her çeşit olanağın kullanılması, her gün sistemli olarak uzun saatler boyu çalışılmasının kaçınılmaz bir zorunluluk olduğunu belirtmiştir.

Bunun yanı sıra 2 (%8) öğretmen (Ö5, Ö17) ortaokul müzik derslerinde kullandıkları, seçimini yaptıkları ve öğretimini yaptıkları çalgılar için farklı zaman uygulaması yaptıklarını belirttiler.

Ö5; “Yapıyoruz. Çünkü her sene blok flüt korosu çıkarıyoruz. Bu yüzden egzersiz yapmak zorundayız.”

Ö17; “Tabii özellikle gösteriler zamanında ekstra zaman ayırıyoruz.”

Araştırma kapsamında görüşme yapılan öğretmenlerin ifadelerine göre seçmiş oldukları ve öğretimini yaptıkları okul çalgıları için farklı zaman uygulaması yaptıkları belirlenmiştir. Tablo 9’da da görüldüğü gibi öğretmenlerin kullandıkları okul çalgıları için farklı zaman uygulaması yapmalarının çalgı eğitiminin gerçekleşmesine olumlu etki yaratabileceği yorumu yapılabilir.

Tablo 10. Ortaokul Müzik Eğitimi Çalgı Eğitimi Sonucu Öğrencilerden Yeterli Dönüt Alınmasına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Öğretmen Görüşleri	İfade Eden Öğretmenler	f	%
Dönüt alıyorum.	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö11, Ö13, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö24	16	64
Dönüt alamıyorum.	Ö4, Ö6, Ö9, Ö10, Ö12, Ö14, Ö16, Ö25	8	32
Bazı sınıflarda dönüt alınabiliyor. Her sınıfta değil.	Ö2, Ö3, Ö6, Ö7, Ö8, Ö19, Ö21, Ö23	8	32
Diğer dersleri de iyi olan öğrencilerden dönüt alabiliyorum.	Ö2, Ö3, Ö7, Ö8	4	16

Tablo 10’da görüldüğü gibi 16 (%64) öğretmen (Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö11, Ö13, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö24) ortaokul müzik derslerindeki çalgı eğitimi sonucunda öğrencilerden yeterli dönüt alabildiklerini belirtmektedirler. Bu konu hakkındaki öğretmen görüşleri şu şekildedir:

Ö1; “Dönüt alıyorum... Çok zevk alarak çalışıyorlar. Başlarda önyargılı yaklaşıyorlar ama sonra çaldıkça “Öğretmenim ben çalabiliyorum.” diyorlar. Onlar bile anlamıyor nasıl çaldıklarını, mutlu oluyorlar...”

Ö19; “Hepsinden alamıyoruz haliyle ama her sınıftan üç kişi, beş kişi oluyor. Okulda şuanda on sekiz tane şube var her sınıfta beş kişi olsa... Herkesten bir dönüt alabiliyorum, ama istediğim anlamda her sınıftan beş kişi filan. Bu okulda on sekiz sınıfta beşerden ortalama 90 kişi iyi müzik yapıyor. Bunlarında çoğu güzel sanatlar okuyabilecek kapasitede, fakat ya çocuklar istemiyor ya da aile istemiyor güzel sanatlar okumayı. Ortada bir sıkıntı oluyor. Ama dönüş açısından memnunum ben.”

Ö22; “Tabii dönüt alabiliyorum. Parçaları sınıf düzeyine göre seçiyorum, genel anlamda zorlanmıyorlar. Bütün sınıflarda yüzde seksen, doksan dönüt alıyorum.”

Tablo 10'dan yola çıkılarak görüşme yapılan öğretmenlerin ifadelerine göre, ortaokul müzik eğitimi çalgı eğitimi uygulamaları sonucu öğrencilerin kısa zaman dilimi olsa bile haftalık bir ders saatindeki çalgı eğitimi sürecinde başarılı oldukları ve bu süreçte öğrencilerden olumlu dönütler alındığı yorumu yapılabilir. Ayrıca öğrencilerin çalgı eğitimine olan ilgilerinin de olumlu yönde olduğu söylenebilir.

Görüşme yapılan öğretmenlerden 8'i (%32) (Ö4, Ö6, Ö9, Ö10, Ö12, Ö14, Ö16, Ö25) ortaokul müzik derslerindeki çalgı eğitimi sonucunda yeterli dönüt alamadıklarını belirtmektedirler. Bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir;

Ö6; “Yani kırk kişilik bir sınıftan ortalama beş kişiden dönüt alabiliyorum. Hepsinden dönüt alabilmek çok zor, çünkü öğrencilerin ilgileriyle alakalı bir durum, derse girdiğimde bugün şunu yapacağız çocuklar dediğimde “Yaa üff öğretmenim bugün bunu yapmasak olmaz mı?” diyorlar. Yani herkes istekli olmuyor herkesten verim almak gerçekten çok zor. Kırk kişilik sınıftan ancak beş kişiden dönüt alabiliyorum, açıkçası dönüt alamıyorum.”

Ö14; “Dönüt alabildiğim oran yüzde ellinin çok altında. Kırk kişilik bir sınıfta tam olarak istediğim nitelikte çalan beş kişidir. Çok az. Yeterli dönütü alamıyorum.”

Öğretmenlerin ifadelerinden yola çıkılarak öğrencilerin ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarına karşı yeterince istekli olmadıkları ve çalgıya vakit ayırmamaları sonucunda, öğretmenlerin yeterli dönütü alamamaktadırlar. Bu durumda, öğrencilerin müzik derslerine aktif olarak katılmadıkları ve bunun sonucunda da müzik derslerindeki çalgı eğitiminin verimli bir şekilde gerçekleştirilemediği yorumu yapılabilir.

Öğretmenlerden 8'i (%32) (Ö2, Ö3, Ö6, Ö7, Ö8, Ö19, Ö21, Ö23) her sınıftan değil de bazı sınıflardan dönüt alabildiklerini belirtmişlerdir. Bu konu hakkındaki öğretmen görüşlerinden bazıları şöyledir:

Ö2; “Bütün sınıflardan dönüt alamıyorum. Bazı sınıflarda istediğim başarıyı, istediğim dönütü elde edebiliyorum, ama bazılarında olmuyor. Öğrencilerin seviyeleri de çok önemli bunun için. Bazı sınıflarda daha dikkatli öğrenciler var. Notaları

biliyorlar. Bazı sınıflarda da başarısız olan öğrenciler var. Notayı yazamayan, yerine yerleştiremeyen öğrencilerim var. Benim amacım çalgı çalmayı öğretmeden önce notayı öğretebilmek ondan sonra çalgıya geçmek. Şu anda melodikayla ikisini bir arada yapmaya çalışıyoruz. Ama sınıf düzeyine göre farklılık gösteriyor.”

Ö8; “Bazı beşinci ve altıncı sınıflar var. Diğer derslerde de iyi değiller. Onlardan dönüt alamıyorum. Öğrettiğim parçayı kırk kişilik bir sınıfta tam çalabilen yirmi kişi var.”

Ö7; “Yani nispeten ilgisi olan çocuk zaten çalışıyor ve çalabiliyor. Öğrencilere her zaman söylediğimiz şöyle bir durum var. Belki bu bir tespit ama diğer ders ortalamaları yüksek sınıflarda çalgı çalma oranı çok daha yüksek. Belki bu benim kişisel düşüncem ama çalgı çalma yetenekle alakalı bir durum değildir. Kesinlikle performans ve çalışmayla alakalı bir durumdur. Çocuk çalışıyorsa zaten onu çalışıyordur. Çalışmıyorsa istediği kadar yetenekli olsun bir anlam ifade etmiyor. Diğer derslerde çalışma performansını gösteren çocuk blok flüt çalarken de aynı performansı gösterince parçalar çalınabiliyor.”

Öğretmenlerin görüşlerine göre, her sınıfın farklı dönüt düzeyine sahip olduğu belirlenmiştir. Buradan hareketle, farklı dönüt guruplarında farklı çalgı uygulamalarının yapıldığı düşünülebilir.

Ayrıca öğretmenlerden 4’ü (16) (Ö2, Ö3, Ö7, Ö8) diğer derslerde başarılı olan öğrencilerin müzik dersinde de başarılı olduklarını belirtmişlerdir. Bu konu hakkındaki bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir.

Ö3; “Alıyorum, çoğunlukla alabiliyorum. Çalgı çalmayı da seviyorlar. Aslında öğrenciler diğer derslerinde de başarılı. Bu yüzden dönüt alabiliyorum.”

Öğretmenlerin Tablo 10’da görülen görüşmedeki ifadeleri doğrultusunda ortaokul müzik eğitimi, çalgı eğitimi uygulamaları sonucu yeterli dönüt alınan öğrencilerin diğer derslerinde de başarılı oldukları ve müziğin disiplinli bir çalışma ile doğru orantılı olduğu yorumu yapılabilir.

Tablo 11. Ortaokul Müzik Derslerinde Kullanılan Müzik Dersi Öğretim Programındaki Okul Çalgıları Öğretimine Ayrılan Zamanın Yeterliliğine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Öğretmen Görüşleri	İfade Eden Öğretmenler	f	%
Öğretim programında okul çalgıları için ayrılan zaman yeterli değil. Sadece flüt öğretimine yer verilmiş.	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25	24	96
Teorik konular ağırlıklı.	Ö3, Ö8, Ö13, Ö14, Ö17, Ö19	6	24
Öğretim programında okul çalgıları için ayrılan zaman yeterli.	Ö18	1	4
Çalgı öğretimi için belirlenen konular yüzeysel ve kısıtlı.	Ö1, Ö2, Ö9, Ö10, Ö12, Ö13, Ö14, Ö19, Ö20, Ö21	10	40

Tablo 11’de görüldüğü gibi, öğretmenlerden 24’ü (%96) ((Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25) ortaokul müzik derslerinde kullanılan müzik dersi öğretim programında okul çalgıları için ayrılan zamanın yeterli olmadığını ve müzik dersi öğretim programında yalnızca blok flüt öğretimine yer verdiklerini belirtmiştir. Bu konu ile ilgili öğretmen görüşleri şöyledir:

Ö1; “Konular, öğretim programında çok çok hızlı ilerliyor. Zaten bir saatlik dersimiz var. Sınıfların da kalabalık olduğunu düşünürsek çok yeterli değil. Öğretim programı ağırlıklı olarak ses eğitimi üzerine, çalgı eğitimi için çalışmalar çok fazla değil. Okul çalgıları, ara ara sıkıştırılmış olan müzik tarihi ve müziğin diğer sanatlarla olan ilişkileri onlar geçiyor. Yeterli değil aslında...”

Ö7; “Müzik dersi zaten haftada bir saat. Bu bir saat içinde hem çalgıya, hem de müziğin diğer konularına zaman ayırmanız çok zor. Öğretim programında genel olarak blokflüt için zaman ayrılmış fakat daha farklı çalgıları kullanmak için zaman ayrılmamış. Birde Türkiye’nin her yerinde her çalgıyı bulmanız çok zor. Burası Kayseri, büyükşehir, burada bile bulamıyorsak Batman’ın bir ilçesinde bulmamız daha da zor olacaktır. Elimizdekiyle yetiniyoruz daha sonrada olduğu kadarıyla diyoruz.”

Ö8; “Yeterli değil; çünkü müfredatta şöyle bir şey var: Beşinci sınıfta çocuğa blok flüt öğretin diyor. Başlıyor do, re, mi notalarını öğretin diyor. Onunla ilgili hiçbir parça yok. Ondan sonra altıncı sınıfa geçiyor, çocuklara sanki harfleri öğrenmeden yazın, konuşun, okuyun diyor. Kitap çok kötü, müfredatta çok kötü, mesela sekizinci sınıftaki çocuğa makamı neden öğreteceğiz ki biz. Ne gerek var? Onun yerine çocuğun sevebileceği bir etkinlik, uygulamalı oyun, film izleme, belgesel gibi etkinliklere zaman ayırmaya çalışıyorum. Süre kısıtlı, bütün sınıflarda bilgisayarlarımız olmasına rağmen kullanamıyoruz. Hiç bir şey yapamıyoruz. Çocukları bile tanıyamıyorum, isimlerini bile bilmiyorum. Çok zor.”

Ö13; “Okul çalgıları kısıtlı olduğu için çalgı olarak ta zaman yetmez. Müfredatta konular çok fazla, hepsini işleyemiyoruz. İçinden seçtiklerimizi işleyebiliyoruz. Okul çalgısı olarak ta çok fazla yer verilmemiş, okul çalgılarından sadece blok flüt var. Birde blok flüt parçalarında nasıl çalınacağını göstermeden “çalın” diyor. Öğretim programında blok flütteki bazı notaları vermiş ve parçaya geçmiş, parçanın içinde göstermediği birkaç notada var. Önce o notaları vermek gerekiyor. Okul çalgılarına çok fazla yer verilmemiş.”

Ö19; “Müfredatta okul çalgıları diye bir şey yok. Söyleyebileceğimiz birkaç şarkı var, birkaç tane blok flüt parçası var. Öğrenci kitaplarında da “çalınızla çalın” diyor ama çalgı öncesi bir hazırlık, yönetim, gösterme yok. Öğretmen kendisi göstermek zorunda, müfredat açısından hiçbir şey yok, yeteli değil. Müfredatta okul çalgılarıyla ilgili bir şey yok”

Tablo 11’de görüldüğü gibi, müzik dersi öğretim programında okul çalgılarına ayrılan zamanı yeterli bulmayan 24 (%96) öğretmenin görüşlerinden yola çıkılarak müzik dersinde okul çalgılarının kullanımının ve öğretim programının okul çalgıları eğitimi konusunda yetersiz olduğu görülmektedir. Ders kitabı olarak kullanılan kaynağın okul çalgıları öğretimine yönelik eksiklikler taşıdığı da düşünülebilir. 24 (%96) öğretmenin görüşünden yararlanılarak müzik dersi öğretim programında okul çalgısı olarak yalnızca blok flüt kullanıldığı, Orff çalgılarına ve farklı çalgılara zaman ayrılmadığı yorumu yapılabilir.

Öğretmenlerden 6 (%24) tanesi (Ö3, Ö8, Ö13, Ö14, Ö17, Ö19) öğretim programında ağırlıklı olarak teorik konuların yer aldığını belirtmiştir. Bu konuyla ilgili bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

Ö3; “Okul çalgılarına çok fazla yer verilmemiş. Daha çok teorik konulara yönelik, anlatıma yönelik, söylemeye yönelik ve dinlemeye yönelik.

Ö14; “Yeterli değil. Genelde teorik bilgilere yer verilmiş.”

Tablo 11’de görüldüğü gibi, öğretmenlerin ifadelerine göre; müzik dersi öğretim programında okul çalgılarına geniş yer verilmemesi, öğretim programında çoğunlukla blok flüt ve teorik konuların yer alması ortaokul müzik derslerinde okul çalgılarının kısıtlı olarak kullanıldığı yorumu yapılabilir. Ayrıca teorik konuların ağırlıklı olarak işlenmesinden dolayı müzik dersi çalgı eğitimi uygulamalarının olumsuz yönde etkilendiği düşünülmektedir.

Öğretmenlerden biri (%4) (Ö18) ise; öğretim programında okul çalgılarına ayrılan zamanı yeterli bulduğunu belirtti. “Okul çalgıları için ayrılan zaman yeterli. Elimden geldiğince uygulamaya çalışıyorum. Böyle uygun görmüşler.”

Tablo 11’de görüldüğü gibi, öğretmenlerden yalnızca bir tanesi öğretim programındaki okul çalgılarına ayrılan zamanı yeterli bulmaktadır. Öğretmenin derslerde çalgı eğitimine çok fazla zaman ayıramadığı ve çalgı eğitimi dışındaki müziksel faaliyetlere, uygulamalara yer verdiğini düşündürmektedir.

Ayrıca 10 (%40) öğretmen (Ö1, Ö2, Ö9, Ö10, Ö12, Ö13, Ö14, Ö19, Ö20, Ö21) çalgı eğitimi için belirlenen konuların yüzeysel ve kısıtlı olduğunu ifade etmiştir. Bu konu hakkındaki bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir.

Ö10; “Yeterli değil. Orff çalgıları için hiç bir şey yazılmamış. Çalgı eğitimi için çok kısıtlı bir öğretim programı var.”

Ö20; “Hayır, yeterli değil. Klavuz kitapta okul çalgıları için ayrılan bir bölüm yok.”

Ö21; “Yeterli değil. Klavuz kitabımızda sadece blok flüt için bir şeyler yazmış. Çok yüzeysel ve çalgı eğitimi için kısıtlı.”

Öğretmen görüşlerinden yararlanılarak müzik dersi öğretim programının müzik eğitiminin çalgı eğitimi boyutunu gerçekleştirmesi konusunda yetersiz olduğu, öğretim programında çalgı eğitimine yeterince yer verilmediği görülmektedir. Bu durum ortaokul müzik derslerinde çalgı eğitimi boyutunun gerçekleşmemesine neden olabilmektedir. Ayrıca öğretim programında okul çalgılarına yer verilmiyor olması, müzik derslerinin de verimsiz geçmesine yol açıyor olabilir.

Tablo 12. Ortaokul Müzik Eğitiminde Kullanılan Müzik Dersi Öğretim Programındaki Okul Çalgıları Öğretimi İçin Belirlenen Kazanımların Yeterliliğine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Öğretmen Görüşleri	İfade Eden Öğretmenler	f	%
Öğretim programındaki kazanımlar yeterli, gerçekleştirilebiliyor.	Ö1, Ö2, Ö6, Ö11, Ö13, Ö18, Ö22, Ö24, Ö25	9	36
Öğretim programındaki kazanımlar yeterli değil, gerçekleştirilemiyor.	Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö12, Ö14, Ö15, Ö16, Ö19, Ö20, Ö21	14	56
Teorik konular ağırlıklı.	Ö3, Ö7, Ö17	3	12
Kazanımlar çocukların seviyeleri için uygun değil.	Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö15, Ö16	6	24
Blok flüt dışındaki farklı bir okul çalgısı için belirlenen bir kazanım yok.	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25	25	100

Tablo 12’de görüldüğü gibi, öğretmenlerden 9’u (%36) (Ö1, Ö2, Ö6, Ö11, Ö13, Ö18, Ö22, Ö24, Ö25) müzik dersi öğretim programında bulunan okul çalgıları için belirlenmiş kazanımları yeterli buldukları belirlenmiştir. Bazı öğretmenlerin özgün ifadeleri şu şekildedir:

Ö1; “Kazanımlar yeterli, çünkü çalgı için gerekli olan her alanı yazmışlar. Hazırlayan iyi hazırlanmış diyelim. Sadece zaman yeterli değil...”

Ö13; “Kazanımlar yeterli. Kitaptaki kazanımlara dikkat ediyorum. Hangi kazanımları hangi düzeyde verebilmişim diye bakıyorum her zaman, fakat çoğu kazanımı da uygulayamıyoruz. Bölge olarak baktığımızda okul olarak o seviyede olmadığımız için basit bir şekilde bütün kazanımları uygulamaya, vermeye çalışıyorum.”

Ö18; “Öğretim programındaki kazanımlar okul müzik eğitimi açısından yeterli. Hatta bazı fazla bilgiler dahi var. Yani çocuğun algılayamayacağı şeyleri kulak eğitimiyle veriyor. Öğretmen onu biliyor, öğretim programını da aktarabiliyorsa verimli olur, yoksa bu teknik yanlış geliyor.”

Ö24; “Genel olarak belli başlı kazanımlar güzel. Bunun dışında zaten çalışkan olan çocuklar hemen çalabiliyor.”

Öğretmenlerin görüşlerine göre; yeterli gördükleri kazanımlar yalnızca blok flüt için belirlenmiş olan kazanımlardır. Öğretmenlerin ifadelerine göre öğretim programında, okul çalgılarından yalnızca blok flüt için bazı kazanımların bulunduğu tespit edilmiştir. Bundan yola çıkılarak da müzik dersi öğretim programının blok flüt dışındaki farklı okul çalgıları için yetersiz kaldığı yorumu yapılabilir. Bu da çalgı öğretimini olumsuz etkiliyor olabilir.

Öğretmenlerden 14’ü (%56) (Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö12, Ö14, Ö15, Ö16, Ö19, Ö20, Ö21) ise müzik dersi öğretim programında bulunan okul çalgıları için belirlenmiş kazanımları yeterli bulmadıklarını belirtmişlerdir. Bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

Ö3; “Çalgı için çok fazla kazanım yok. Daha çok teorik konulara yönelik, anlatıma yönelik, dinlemeye yönelik.”

Ö19; “Çalgıyla ilgili bir şey olmadığı için kazanımda yeterli değil. Biz kendimiz bir şeyler vermeye çalışıyoruz. Ek kaynaklardan çocukların hoşlarına giden okul ortamına uyacak şarkılar türküler getirip ilgisini çekmeye çalışıyoruz.”

Elde edilen verilerden yola çıkılarak, okul çalgıları için belirlenen kazanımların yetersiz olduğu ve öğrencilerin çalgı eğitimini tam anlamıyla alamadıkları yorumu yapılabilir. Çalgı için belirlenen kazanımların az olması çalgı eğitimini olumsuz yönde etkileyebilir.

Öğretmenlerin 3’ü (%12) (Ö3, Ö7, Ö17) belirlenen kazanımların genel olarak teorik konular üzerine olduğunu belirtmiştir.Ö3 bu konudaki görüşünü şöyle ifade etmiştir: “Ben çok yeterli bulmuyorum öğretim programını, öğrencilerde de etkinlik kitabı var onları da yeterli bulmuyorum. Okul çalgıları için çok fazla yer ayrılmamış. Daha çok konulara yönelik anlatıma yönelik dinlemeye yönelik.”

Öğretmenlerin görüşlerine göre; öğretim programında ağırlıklı olarak teorik konulara yer verilmesi, müziği uygulamalı bir ders olmaktan çıkarmaktadır. Müziği yalnızca kitaplardan okuyarak öğrenmek mümkün değildir. Ayrıca öğrencilerin müzik uygulamalarında daha eğlenceli vakit geçirebilecekleri ve müzik derslerini de daha çok sevebilecekleri düşünülmektedir. Müzik dersi öğretim programlarında teorik konuların ağırlıklı olarak işlenmesi, müzik dersi uygulamalarındaki çalgı eğitimini olumsuz yönde etkiliyor olabilir.

Ayrıca öğretmenlerden 6’sı (%24) (Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö15, Ö16) kazanımların çocukların seviyelerine uygun olmadığını belirtmiştir. Öğretmen 15 bu konudaki düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir: “Genelde çalgılarımızda naturel sesleri veriyoruz, okul şarkıları çocukların seviyelerine uygun değil. Fakat ilerlemeleri için diyez ve bemollerini şekil olarak gösteriyoruz. Bunları bazıları yapıyor, bazıları yapamıyor. Çalmaya çalışıyorlar. Genellikle yeterli oluyor. Flüte göre Orff çalgıları kullanılsa daha çok sonuç alınır, ve onda kazanımlar daha yeterli olurdu. Sadece şarkıların ritimini elinizle vurunuz. Bu çok basit bir şey, bilmiyorum ama bana çok basit geliyor. Daha farklı çalışmalar olsa daha iyi olurdu. Kitaplarımız okul çalgıları konusunda yetersiz kalıyor.”

Ö15'in görüşünden yola çıkılarak öğrencilerin seviyelerine uygun olmayan müzik dersi kazanımları, onların müzik derslerinden soğumalarına ve isteksiz olarak müzik derslerine girmelerine neden olabilir. Öğrencilerin seviyelerinin altında ya da üstünde olan çalışmalar öğrencilerin motivasyonlarını düşürebilir. Buda müzik dersi işlenişini olumsuz yönde etkilemektedir.

Tablo 12'de görüldüğü gibi 25 (%100) öğretmen (Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25) blok flüt dışındaki farklı bir okul çalgısı için belirlenen hiçbir kazanımın olmadığı görüşünü bildirmişlerdir. Ö7 bu konudaki görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir; "Okul çalgıları için belirlenen bir kazanım yok, bazı şeyler teorik. Yaylı çalgılar, telli çalgılar teorik olarak kitapta var ama dediğim gibi çocuğa arpın resmini gösterip bakın bu arp diye, sonra çocuğa saksafon sesi dinletsen işte bu arp desen belki saksafonu hiç duymamış olsa inanacak. Böyle bir durum... Çalgıyı görmeden tanımak çok doğru bir şey değil. Onu canlı olarak görüp ellerinde tutacaklar."

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerden yola çıkılarak müzik dersi öğretim programındaki okul çalgıları için belirlenen kazanımların yetersiz olduğu düşünülmektedir. Öğretmenlerin ifadelerine göre, müzik dersi öğretim programında blok flüt dışındaki okul çalgıları için kazanım bulunmadığı belirlenmiş, bundan yola çıkarak da müzik dersi öğretim programının blok flüt dışındaki okul çalgıları için yetersiz kaldığı yorumu yapılabilir.

Tablo 13. Ortaokul Müzik Eğitiminde Kullanılan Müzik Dersi Öğretim Programının Çalgı Eğitimi Boyutu Açısından Gerçekleştirilebilirliğine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Öğretmen Görüşleri	İfade Eden Öğretmenler	f	%
Müzik dersi öğretim programı çalgı eğitimi boyutu açısından gerçekleştirilebiliyor.	Ö5, Ö15, Ö18, Ö22	4	16
Müzik dersi öğretim programı çalgı eğitimi boyutu açısından gerçekleştirilemiyor.	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö14, Ö17, Ö19, Ö20, Ö21, Ö23, Ö24, Ö25	19	76
Müzik dersi öğretim programı çalgı eğitimi boyutu açısından sadece seçmeli derslerde gerçekleştirebiliyor.	Ö2, Ö21	2	8
Müzik dersi öğretim programı içinden yalnızca öğrencilerin seviyelerine uygun olan kazanımları gerçekleştirebiliyoruz.	Ö3, Ö13, Ö16	3	12
Müzik dersi öğretim programı çalgı eğitimi boyutu açısından çok ağır.	Ö3, Ö6, Ö8, Ö21, Ö24	5	20
Müzik dersi öğretim programı çalgı eğitimi boyutu açısından çok yetersiz.	Ö5, Ö7	2	8

Tablo 13'te görüldüğü gibi, öğretmenlerin yalnızca 4'ünün (%16) (Ö5, Ö15, Ö18, Ö22) müzik dersi öğretim programını çalgı eğitimi boyutu açısından gerçekleştirdiği belirlenmiştir. Öğretmenlerin özgün ifadelerinden bazıları şöyledir:

Ö5; “Gerçekleştirebiliyoruz. Kitaplarda yazan şarkıları genelde blok flütle çalabiliyorlar. Kitaplarında blok flüt eğitimine çok fazla yer verilmiyor, ama ben kendi kaynaklarımla destekliyorum.”

Ö22; “Evet gerçekleştirebiliyoruz.”

Bazı öğretmenlerle yapılan görüşmeler sonucu elde edilen verilerden yola çıkılarak; müzik dersi öğretim programında müzik eğitiminin çalgı eğitimi boyutunun gerçekleştiği düşünülebilir. Buna göre öğretmenlerin kırk dakikalık bir ders saatinin tamamını çalgı eğitimine ayırdıkları yorumu yapılabilir. Böylece öğretmenlerin bir ders saatinde yalnızca çalgı eğitimi verdikleri düşünülmektedir. Bu şekilde müzik eğitiminin çalgı eğitimi boyutunu gerçekleştirebiliyor olabilirler.

Öğretmenlerden 19’u (%76) (Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö14, Ö17, Ö19, Ö20, Ö21, Ö23, Ö24, Ö25) müzik dersi öğretim programını çalgı eğitimi boyutu açısından gerçekleştiremediklerini ifade etmişlerdir. Bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

Ö7; “Çalgı bizde çok zayıf. Yeterli değil gerçekleştiremiyoruz.”

Ö8; “Gerçekleştiremiyoruz. Hatta oradaki parçaların bazıları o kadar seviyesinin üstünde ki... Mesela 6. sınıfta blok flüte başladık ilk defa. Orada birden bire notayı öğrenmeden üst seviyeye geçmiş, bende başka kaynaklardan yararlanarak ya da kendi yazdığım flüt alıştırmalarıyla çocuğa blok flütün temelini öğretiyorum.”

Ö19; “Eğitim programı açısından gerçekleştiremiyoruz ama kendi imkânlarımızla gerçekleştirmeye ve renklendirmeye çalışıyoruz. Benim ana çalgım yan flüt. Yan flüt çaldığım zaman ancak onların ilgisini çekebiliyorum. Dizi müziği vb. Yoksa renkli bir şekilde gitmesek, renklendirmesek kitaba göre gitsek, şunu oku, şunun özetini çıkar, yaz şeklinde sosyal bir ders oluyor. Ama bizim dersimiz sesle ilgili, müzikle ilgili olmalı. Bu şekilde gerçekleştirmeye çalışıyoruz...”

Ö21; “Çalgı eğitimi, çoğunlukla yapamıyoruz. Çalgıyı çaldırıp notaları kavrayabiliyorsam yeterli oluyor. Bunun dışından çalgı eğitimi veremiyorum yani. Müfredatı uygulayamıyorum. Makamlar, değiştirici işaretler vermiyorum. Çocukların altyapısı olmadığı için kavrayamıyorlar. Şimdi beşler için daha yoğun çalışıyorum. Diğer sınıflar için branş öğretmeni girmemiş oluyor, o yüzden öğretim programı uygulanamıyor, dolayısıyla çalgı eğitimi de uygulanamıyor...”

Görüş bildiren öğretmenlerin ifadelerine göre; öğrencilerin seviyelerinin öğretim programında yer alan çalgı eğitimi için belirlenmiş olan kazanımları gerçekleştirme konusunda yetersiz olabileceği düşünülmektedir. Ders süresinin ve saatinin azlığı çalgı eğitimi için yeterli olmadığından, müzik dersi öğretim programında yer alan çalgı eğitimi boyutu kazanımları gerçekleştirilemiyor olabilir.

Öğretmenlerin 2'si (%8) (Ö2, Ö21) ise müzik dersi öğretim programını çalgı eğitimi boyutu açısından sadece seçmeli müzik derslerinde gerçekleştirebildiklerini ifade etmişlerdir. Ö2'nin bu konu hakkındaki görüşü şu şekildedir: "Öğretim programını çalgı eğitimi boyutu açısından gerçekleştiremiyorum, fakat bu sene konulan seçmeli derslerde müzik dersini seçen öğrencilerimiz oldu. Onlarda genellikle beşinci ve altıncı sınıf öğrencileri, seçmeli derslerde gitar eğitimi alıyorlar. Seçmeli dersler biraz daha farklı oluyor, yalnızca seçmeli müzik derslerinde çalgı eğitimi boyutunu gerçekleştirebiliyoruz. Böylece daha farklı müzik eğitimi yapılabilir. Müziğe istekli olan öğrenciler olsa daha farklı şeyler yapılabilir. Üç sene boyunca bu okulda Türk halk müziği konseri gerçekleştirdim. Ama bunu yaparken hep okul sonrasında çalışarak, farklı bir zaman vererek ve çocukları zorla toplayarak yaptık. Bu tür şeyler oluyor çalgıda biraz problem çıkarıyorlar alamıyoruz getiremiyoruz gelmiyor filan diye ama şuan seçmeli dersi veren öğretmenimiz çocuklara gitar çaldırıyor iyi gittiğini de zannediyorum.

Elde edilen verilere göre; müzik dersi öğretim programının yalnızca seçmeli müzik derslerinde gerçekleştirilebildiği belirlenmiştir. Müzik öğretmenlerinin seçmeli derslerde kullandıkları kendilerine ait olan çalgı eğitimi için düzenledikleri çalgı öğretimi programı yardımıyla, seçmeli derslerde müzik eğitiminin çalgı eğitimi boyutunu rahatlıkla gerçekleştirdikleri düşünülmektedir. Ayrıca seçmeli müzik derslerinde sahip olunan zamanın, çalgı eğitimi için büyük bir yarar sağladığı da düşünülmektedir.

Öğretmenlerden 3'ü (%12) (Ö3, Ö13, Ö16), müzik dersi öğretim programı içinden yalnızca öğrencilerin seviyelerine uygun olan kazanımları gerçekleştirebildiklerini dile getirmişlerdir. Bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

Ö3; “Öğrenci kitaplarındaki, çocukların çalabilecekleri parçaları seçiyorum, onları çaldırıyorum. Yetmediği yerde kendi ek kaynaklarımdan yararlanıyorum. Öğretim programını tam anlamıyla gerçekleştiremiyoruz.”

Ö13; “Her parçayı çalamıyorlar. Kitaplarında bulunan, uygulayabilecekleri parçaları seçip onları uygulamaya çalışıyoruz. Öğretim programını çalgı eğitimi açısından tam olarak gerçekleştiremiyoruz.”

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerden yola çıkılarak; müzik dersi öğretim programındaki çalgı eğitimi boyutunun gerçekleştirilememesinin bir nedeni de öğretim programında yer alan kazanımların, okul şarkılarının çocukların uygulayabilecekleri seviyede olmaması olabilir. Çalgı eğitiminin gerçekleşebilmesi öğretim programında yer alan kazanımların öğrencilerin seviyelerine uygun olması gerektiği yorumu yapılabilir.

Öğretmenlerden 5’i (%20) (Ö3, Ö6, Ö8, Ö21, Ö24) müzik dersi öğretim programının çalgı eğitimi boyutu açısından çok ağır ve seviye olarak zor olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmen görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

Ö6; “Ağır formda parçalar verildiğini düşünüyorum. Mesela sağlık öğütlerini benim altıncı sınıflardan sadece dört öğrenci çalabiliyor. Demek ki bu parça o sınıf için uygun değil, çünkü dört kişi çalabiliyor. Ağır geliyor. Öncelikle notaları öğretmeye çalışıyoruz. Notaları tahtaya yazdığımızda zaten çok az kişi dinliyor. Öğrenciler notaları tam olarak öğrenemediği için öğretim programında bulunan çalgı eğitimi için belirlenmiş olan kazanımları gerçekleştiremiyorlar. Ve oda ileriki kazanımlara etki ediyor.”

Ö24; “Gerçekleştiremiyorum. Öğretim programı çocukların seviyelerine uygun olarak düzenlenmemiş. Çok ağır. Örneğin değiştirici işaretler bizim için büyük bir sorun.”

Tablo 13’deki verilerden görüldüğü gibi öğretmenlerle yapılan görüşmelerden yola çıkılarak; müzik dersi öğretim programının ağır olması çalgı eğitimini zorlaştırmaktadır yorumu yapılabilir, ilkokul müzik derslerinde öğretmenlerin yeterince

çalgı eğitimine önem vermemeleri sonucunda, çalgı eğitimi temelini oluşturamayan öğrenciler, ortaokula başladıklarında müzik derslerindeki çalgı eğitimi sırasında zorluk çekmektedirler. Buda müzik dersinin aksamasına yol açıyor olabilir.

Öğretmenlerden 2'si (%8) (Ö5,Ö7) ise müzik dersi öğretim programının müzik eğitiminin çalgı eğitimi boyutunun gerçekleştirilmesi açısından çok yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Ö5 bu konudaki fikirlerini şu şekilde ifade etmiştir; “Öğretim programı içerisinde çalgı eğitimi olarak hiçbir şey yok. Sadece çocukların bu şarkıları blok flütle seslendirmesi var. Çalgı eğitimi diye bir şey yok. Çok yetersiz.”

Tablo 13'deki bulgulardan; müzik dersi öğretim programında müzik eğitiminin çalgı eğitimi boyutunu gerçekleştirmek amacıyla yapılacak uygulamaların yetersiz olduğu ve yalnızca blok flüt için belirlenen bazı kazanımların olduğu düşünülmektedir. Daha çok ses eğitimi için belirlenen kazanımların yoğun oluşu çalgı eğitiminin gerçekleşmesini olumsuz yönde etkiliyor olabilir.

Tablo 14. Ortaokul Müzik Derslerinde Kullanılan Okul Çalgılarının Öğrencilerin Bilişsel, Duyuşsal, Devinişsel Gelişimine Sağladığı Katkıya İlişkin Öğretmen Görüşleri

Öğretmen Görüşleri	İfade Eden Öğretmenler	f	%
Bilişsel gelişimine katkı sağlar.	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25	25	100
Duyuşsal gelişimine katkı sağlar.	Ö1,Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25	25	100
Devinişsel gelişimine katkı sağlar.	Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24	21	84
Devinişsel gelişimine katkı sağlamaz.	Ö2, Ö16, Ö19, Ö25	4	16

Tablo 14’de görüldüğü gibi, öğretmenlerin tamamı (%100) ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgıları kullanımının, öğrencilerin bilişsel gelişimine katkı sağladığı konusunda fikirlerini belirtmişlerdir. Bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

Ö9; “Bir kere bilişsel olarak her zaman söylüyorum çocuklara; hepiniz çok yetenekli olmayabilirsiniz ama bu (müzik) ileride sizin işinize yarar. Bir çocuk yirmi dört saat ders çalıştığında ne kadar verimli olabilir? İnsan sosyal aktiviteyle beyninin birçok yerini çalıştırıyor. Enstrüman çalın, spor yapın... Bilişsel, duyuşsal, devinişsel olarak yüzde yetmiş katkısı var. Uygulanırsa böyle olur. Zaten dersleri iyi olan bir öğrenci ilgili oluyor.”

Ö13; “Bilişsel olarak bir şeyler yapabildiklerinin, çabaladıkları zaman bir şeyler öğrenebildiklerinin farkına varıyorlar, diğer dersleriyle ilişki kurabiliyorlar. Duyuşsal olarak bir şey yaptıkları zaman ondan haz alıyorlar zevk almaya başlıyorlar. Devinişsel olarak ta beş ve altıncı sınıflarda beş, altı dakika el kol kas hareketi ağız hareketi, ısınma hareketi flüt üzerinde parmak çalışmaları yaptırıyorum. Katkısı oluyor.”

Tablo 14’ten; okul çalgıları kullanımının öğrencilerin diğer derslerine de katkı sağladığı ve çalgı öğretimi sayesinde çocukların diğer derslerindeki başarılarının bununla doğru orantılı olarak geliştiği, farkındalık, analiz, sentez, algılama, yaratıcılık gibi birçok bilişsel özelliğin gelişmesine katkı sağladığı böylece başka alanlara da, başka bilimlere de olumlu yönde etkilerinin olduğu yorumu yapılabilir.

Öğretmenlerin tamamı (%100) da ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının öğrencilerin duyuşsal gelişimine katkı sağladığını ifade etmişlerdir. Ö12’nin bu konudaki görüşü şu şekildedir; “Her alanda katkısı olur. Bir kere çalgı çaldığı sürece, blok flütün tarihini inceliyor, hangi malzemelerden yapılmış? Nasıl yapılmış? Nasıl çalacağım? Nasıl üfleyeceğim? Bunu yapmaya çalışması ve bununla ilgilenmesi güzel bir durum. Çalgıyı çaldıktan sonra ben başarabiliyorum diyebilmesi fiziksel anlamda da, psikolojik olarak ta katkı sağlar. Sonuçta o çalgıyı çalmak; çocuğu tatmin edebiliyor, çocuk mutlu oluyor. Müzikle ilgilenmek zaten mutlu edici bir şey, katkısı çok fazla.”

Öğretmenlerle yapılan görüşlerden yola çıkılarak; ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgıları vasıtasıyla çocukların arkadaşlarıyla işbirlikçi olabilme, daha dostça ilişkiler kurabilme yeteneği gelişebilir. Ayrıca öğrencilerin ilgilerinin, kaygılarının, kişiliklerinin, isteklerinin ve değer yargılarının gelişip, doğru bir şekilde değişebilmesi açısından okul çalgıları kullanımını büyük önem taşımaktadır yorumu yapılabilir.

Öğretmenlerden 21'i (%84) (Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24) ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının devinişsel gelişimine katkı sağladığını ifade etmişlerdir. Bazı öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

Ö8; “Devinişsel olarak etkiler. Bazı öğrenciler parmaklarını hiç kullanamıyorken, çalgı çalma sürecine girdikten sonra gelişmeler görebiliyoruz.”

Ö15; “Kesinlikle olumlu yönde olur. Ritim algılayabilen öğrencinin birçok alandan olumlu olarak gelişim göstereceğine inanıyorum. Düşündükleriyle zihinlerinden geçen şeyi uygulamaları onlar için pratik açısından çok önemli. Bazı öğrenciler ritim tutarken ellerini çok kıvrak hareket ettiriyorlar, zihinlerinden geçeni hemen yansıtabiliyorlar. Fakat bazıları biraz aksıyor. Böyle öğrencilerin el becerilerinde eksiklik görüyorum çalgıyla bunu geliştirmeye çalışıyorum.”

Tablo 14’de görülen bulgulardan yola çıkılarak; öğrencilerin okul çalgıları kullanımını devinişsel olarak olumlu yönde etkilere neden olabilir. Örneğin okul çalgıları kullanan öğrencilerin üflemeli çalgılar çalarken, solunum kontrolünü ve akciğer gelişimini sağlarken, diğer çalgıların kullanımını ise küçük kas ve büyük kas gelişimine katkı sağlayabilir. Ayrıca çocukların çalgı eğitimiyle zihin ve kas uyumunu çok daha kolaylıkla gerçekleştirebilecekleri düşünülmektedir.

Öğretmenlerden 4’ü (%16) (Ö2, Ö16, Ö19, Ö25) ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının öğrencilerin devinişsel gelişimlerine katkı sağlamadığını belirtmişlerdir. Bazı öğretmen görüşleri şöyledir;

Ö2; “Devinişsel açıdan çok fazla etkisi olmamıştır. Zaten beşinci sınıfta kas gelişimlerini nerdeyse tamamlıyorlar.”

Ö25; “Bilişsel ve duyuşsal açıdan gelişimlerine üst düzeyde katkı sağlıyor olabilir. Fakat 5. sınıftan itibaren devinişsel anlamda çok fazla katkısı olduğunu düşünmüyorum. Çünkü kas gelişimi bu yaşlarda zaten tamamlanmış oluyor.”

Öğretmenlerle yapılan görüşmelere göre; ortaokul müzik eğitimi süresinde çalgı eğitimi almanın psiko-motor ve devinişsel özelliklerin gelişimi için büyük bir üstünlük sağlamadığı düşünülmektedir. Çocukların küçük kas ve büyük kas gelişimini 0-7 yaş arasında tamamlamasından dolayı 10 yaşına gelmiş ortaokul çocuklarının okul çalgıları eğitiminden dolayı devinişsel özelliklerinde ilerlemeler görülemeyeceği yorumu yapılabilir. Bunun yanında, öğrencilerin daha önce kazandıkları temel psiko-motor becerileri daha akıcı ve doğru olarak ortaya koyabilmeleri için okul çalgıları eğitiminin faydalı olabileceği de savunulabilir. Şeker ve Bilen (2010)’in de bahsettiği gibi; 6 – 10 yaşları çocukların gelişim sürecinde ilköğretim dönemi içine rastlayan yaş dönemidir. Bu dönemde çocukların çalgı çalmada kullanacakları ince motor kaslar gelişmeye başlar ve ilköğretim döneminin sonuna doğru gelişimini tamamlar. İnce motor kaslar, çocukların kalem tutmak veya bir çalgı çalmak gibi küçük hareketlerin yapılmasını sağlayan kaslardır. Ortaokul dönemine gelindiğinde, bu kasların gelişmesiyle çalgı öğrenimi kolaylaşır ve bu durum öğrencilerin müziksel yaşantılarına katkı sağlayabilir.

Tablo 15. Ortaokul Müzik Derslerin Kullanılan Okul Çalgılarının Öğrencilerin İletişim Becerilerine Olan Katkısına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Öğretmen Görüşleri	İfade Eden Öğretmenler	F	%
İletişim becerileri gelişir.	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25	23	92
Yardımlaşma duyguları gelişir.	Ö2, Ö3, Ö5, Ö13, Ö14, Ö17	6	24
Şiddete olan eğilimi azalır.	Ö1, Ö18, Ö25	3	12
İletişim becerilerine katkısı olmaz.	Ö6	1	4

Tablo 15’te görüldüğü gibi, öğretmenlerden 23’ü (%92) (Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25) ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının öğrencilerin iletişim becerilerine katkı sağladığını belirtmiştir bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

Ö7; “Ben şöyle bir örnek vereyim; benim eskiden beri dersine girdiğim öğrencilerin bazıları ilk tanıştığım dönemlerde içine çok kapanık yani kesinlikle arkadaşlarıyla sohbet etmeyen, soru sorduğunuzda bir ya da iki kelimeyle cevap alabildiğiniz çok kapalı öğrencilerdi. Müzikle etkileşime girdikten sonra korolarımız, konserlerimiz devam ederken, öğrencilerde gözle görülür değişiklikler oldu. Kendilerini ifade edebiliyorlar, daha girişken olabiliyorlar. Çalgı açısından da bu böyle, müziğin kendini ifade için çok etkili olduğunu düşünüyorum.”

Ö9; “İletişim becerilerine katkı sağlar. Çocuk çok içine kapanık, müziği yapabilecek kapasitede ama utandığı için etkinliklere katılamıyor. Velilerini çağırıyorum çocuğunuz dışarıda oynamaktansa, burada benim gözetimim altında bir şeyler öğrensin diyorum. Böylece birçok öğrenci bu şekilde kendini ifade edebilir, diğer sosyal aktivitelere katılabilir duruma geliyor. Derslerde daha aktif duruma geliyor. Bence yüzde yetmiş, yüzde seksen katkısı oluyor.”

Ö12; “Kesinlikle her konuda çok sosyal olur çocuk. Hem ailesiyle, hem arkadaşlarıyla, tüm çevresiyle çok daha kolay iletişim kurabilir. Ben sözlü sınavlar yapıyorum, çocuk ben söylemesem olur mu diyor. Başlarda üstüne gitmiyorum, okulda öğrettiğim müfredatta olan şeyler değil de onun sevdiği müziklerden okumasını istiyorum. Çünkü bunlar zamanla olacak şeyler.”

Ö15; “Katkısı olumlu yönde olur. Öğrenciler bir arada çaldıkları zaman, hele de Orff çalgılarıyla bir ritimi paylaştıkları zaman, ortaya bir şeyleri beraber çıkarıyorlar. Onların hem iletişim, hem sosyal açıdan gelişmelerine katkı sağlıyor. Her insanın bir yeteneği var. Yapamayan öğrencilere sesimizi yükseltmiyoruz. Öğrenciler müzik sayesinde özgüven kazanıyor bunu fark ediyorum.”

Ö21; “Birbirlerine farklı notaları gösterme açısından iyi oluyor, daha fazla diyalog sağlıyorlar. Çünkü bakıyorum teneffüsler de birlikte çalışıyorlar. Buda aralarındaki iletişimi artırıyor. İçine kapanık öğrenciler bile ben çalayım diyor, istekli oluyorlar. Onların daha çok patladıklarını görüyorum. Ben söyleyeyim, ben çalayım diyor hepside. Katkı sağlıyor yani.”

Tablo 15’te görüldüğü gibi, öğretmenlerin görüşlerinden yola çıkılarak ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının, öğrencilerin iletişim becerilerine katkı sağladığı, kendilerine olan güvenlerinin artmasıyla sadece müzik dersinde değil başka derslerde daha aktif ve başarılı olabilecekleri ve yaşamları boyunca insanlarla daha rahat iletişim kurabilecek duruma gelmelerine katkı sağladığı yorumu yapılabilir. Ayrıca öğrencilerin bu yolla düşüncelerini ifade edebilme, adaptasyon, sorumluluk gibi bazı özelliklerinin gelişmesi de mümkün olabilir.

Tablo 15’da görüldüğü gibi, öğretmenlerden 6’sı (%24) (Ö2, Ö3, Ö5, Ö13, Ö14, Ö17) ortaokul müzik derslerinde kullanılan çalgıların öğrencilerin yardımlaşma duygularını becerilerini geliştirdiğini ifade etmişlerdir. Bu öğretmenlerden bazılarının görüşleri şu şekildedir:

Ö2; “Aslında çok güzel olur. Ortamı birlikte yakalayan çocukların, çalgı çalan çocukların birbiriyle olan ilişkileri daha farklıdır eminim. Mesela şuanda melodika çalarken bile şunu yapacaksın, şuradan yapacaksın diye birbirlerine yardımcı olmaları

açısından müzik her zaman iyidir. Yardımlaşma becerileri gelişir, ama dediğim gibi zaman zaman problemimiz çok fazla olduğu için sıkıntı çekiyoruz. İletişime de çok katkısı oluyor.”

Ö13; “Çocuklar sınıfta birkaç kişi birleşip, yardımlaşarak bir arada çalmaya çalışıyorlar, bu onlar için olumlu bir iletişim oluyor. Örneğin; belki arkadaşlar arasında bir dargınlık, küslük vardır; belki birbirlerini sevmeyen ya da hiç konuşmayan arkadaşlar vardır. Bunlar bir araya gelerek bir parçayı çalıyorlar. Dışarı çıkıp bahçede çalışıyorlar. Bu çok güzel bir durum, farklı sınıflardaki öğrencileri bir araya getirerek çalışmalar yaptığımız zaman kaynaşıyorlar. Olumlu etkileri var.”

Görüşleri yapılan öğretmenlerin ifadelerine göre; öğrenciler çalgı eğitimi yoluyla sosyal gereksinimlerinden birçoğunu gerçekleştirebilirler. Yardımlaşma, sevgi, saygı, işbirliği ve sorumluluk gibi güzel duyguları bu sayede geliştirebilir. Öğrencilerin birbirleriyle sanat eğitimi vasıtasıyla iletişim halinde olması hem akademik açıdan, hem de sosyal açıdan başarı gösterebilmeleri için faydalı olabileceği yorumu yapılabilir.

Tablo 15’de görüldüğü gibi, öğretmenlerden 3’ü (%12) (Ö1, Ö18, Ö25) şiddete eğilimi olan öğrencilerin bu duygulardan arındığını belirtmişlerdir. Bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

Ö1; “Derse ilk girişimde hep bunu söylüyorum. Kesinlikle çocuğu sosyalleştiriyor. Birde şiddet eğilimi olan çocuklar var, gerçekten birbirine vuran çocuklar var. Çalgı çaldığı zaman fazla olan enerjisini atıyor ve kendi arkadaşları ile olan iletişimine katkıda bulunuyor.”

Ö25; “Daha sağlıklı iletişim kurmalarına katkı sağlar, ayrıca hırçınlığı ortadan kaldırır.”

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerden yola çıkılarak; çalgı eğitimi aracılığıyla bazı öğrencilerde bulunan şiddet eğiliminin azalacağı, olumsuz bir eğilimin olumlu bir davranışa dönüşebileceği, öğrencilerin çevreye insanlara zarar vermemesi gerektiği, çalgı eğitimi sürecinde öğretilebilecek doğru davranışların olduğu, belli başlı insani ve vicdani kuralların öğrencilere rahatlıkla aktarılabileceği yorumu yapılabilir.

Tablo 15’te görüldüğü gibi, yalnız Ö6 (%4) okul çalgıları kullanımının iletişim becerilerine katkı sağlamadığını belirtmiştir. Ö6’nın bu konudaki görüşü şu şekildedir; “Gerçeği söyleyeceğim müzik dersinin iletişim becerisine çokta katkısı olmuyor. Yani o daha farklı bir şey. Onlar için iletişim çok daha farklı. Arkadaşlık ortamında daha sosyal oluyorlar. Okul ortamında müzik dersinin, okul çalgılarının çokta etkili olduğunu düşünmüyorum.”

Ö6’nın görüşlerinden yola çıkılarak; okul ortamında gerçekleştirilen müzik ve çalgı eğitiminin öğrencilerin sosyal yaşamlarına ya da iletişim becerilerine katkı sağlamadığı, öğrencilerin müzik eğitimini de bir ders olarak görebileceği ve müzik derslerinde gerçek performanslarını gösteremeyecekleri yorumu yapılabilir. Fakat doğru bir şekilde işlenen müzik ve çalgı eğitiminin, sosyal gelişim açısından sağladığı olumlu etkilere de önem verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Tablo 16. Ortaokul Müzik Derslerinde Kullanılan Okul Çalgılarının Öğrencilerin Yaratıcılığına Olan Katkısına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Öğretmen Görüşleri	İfade Eden Öğretmenler	f	%
Okul çalgılarının yaratıcılığa katkısı vardır.	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24,Ö25	23	92
Okul çalgılarının yaratıcılığa katkısı yoktur.	Ö1, Ö8	2	8

Tablo 16’da görüldüğü gibi, öğretmenlerden 23’ü (%92) (Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24,Ö25) ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının öğrencilerin yaratıcılıklarına katkı sağladığını belirtmişlerdir. Bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

Ö3; “Yaratıcılığa katkısı oluyor. Bazı öğrenciler öğretmenim beste yaptım diye geliyor. Bir şeyler çalıyorlar, mırıldanıyorlar. Kendi kendilerine uğraşıyorlar. Özellikle seçmeli derslerde blok flütle güzel şarkılar çıkarıp geliyorlar. Verdiğim şeyler dışında hemen her derste farklı şeyler dinliyorum.”

Ö4; “Yaratıcılığa katkısı büyüktür. Yetenekli öğrencilerden tamamen kendi üretimi parçalar dinleyebilirsiniz.”

Ö15; “Bazı öğrenciler çalgılarında ezgiler çıkarıyorlar veya şöyle yapıyoruz, Orff çalgıları kapsamında evlerinde beş ritim kalıbı hazırlıyorlar. Ellerini birbirine vurarak öğrencilerin ritim hafızalarını geliştiriyoruz. Yeni ritimler bulabiliyorlar. O bakımdan çok olumlu. Öğrencilerin ufku geliyor.”

Ö25; “Kendi müziklerini oluşturmaya, duygularını yansıtmaya olanak sağlıyor. Aynı zamanda bir şeyler yapabildiklerini görünce özgüvenleri artıyor.”

Öğretmen görüşlerine göre; ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının, öğrencilerin yaratıcılıklarının gelişmesinde olumlu etkileri vardır. Çalgı eğitimi sürecinde öğrencilerin kendilerine olan güvenleri, hareket ve ritmik yetenekleri, kültürel birikimleri, hızlı düşünebilme yeteneklerinin olumlu yönde gelişip değişebileceği düşünülmektedir. Bireye özgü olan yaratıcılık yeteneği, öğretmenlerin de doğru olarak aktarabileceği müzik ve çalgı eğitimi vasıtasıyla ortaya çıkmaktadır yorumu yapılabilir.

Tablo 16’da görüldüğü gibi 2 (%8) öğretmen (Ö1, Ö8) ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının öğrencilerin yaratıcılıklarına katkı sağlamadığını ifade etmişlerdir. Öğretmen görüşleri şu şekildedir:

Ö1; “Aslında bu biraz öğrencinin kendisiyle alakalı... Bence okul çalgılarının yaratıcılığa katkısı olmuyor...”

Ö8; “Blok flütte ya da hiçbir okul çalgısıyla katkı sağlanamaz. Bunun yanında çalabileceğimiz başka çalgılar olsa mesela gitarla keman, gitarla bağlama, gitarla yan flüt olsa kendi kendilerine bir şeyler yapabilirler. Okul çalgılarıyla en fazla yapabilecekleri dinledikleri müzikleri çıkarıp çalmak, hocam şunu çalabiliyoruz diye nota bilmeden kulaktan çalıyorlar. Ama grup halinde yapabilecekleri pek bir şey yok, çünkü hepsinde aynı yetenek yok. Hepsi aynı şekilde çalamadıkları için böyle bir şey katkısı yok.”

Tablo 16’da görüldüğü gibi öğretmenlerin görüşlerinden yola çıkılarak, ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının öğrencilerin yaratıcılığına katkısının olmadığı belirtilmiştir. Öğretmenlerin görüşlerine göre, öğrencilerin kendi yarattıkları çalışmaların olamayacağı, ancak öğrencilerin duydukları bir müziği tekrar edebilecekleri düşünülmektedir. Fakat okul çalgıları kullanımıyla, öğrencilerin toplu çalma alışkanlığı kazanması, grupça farklı çalışmalar yapabilmeleri, birbirlerine uyum sağlayabilmeleri gibi alışkanlıklar kazandırabileceği yorumu da yapılabilir.

Tablo 17. Ortaokul Müzik Derslerinde Ders Sürecinde Kullanılan Okul Çalgılarıyla Müziğin Boyutlarına İlişkin Neler Yapıldığı Hakkında Öğretmen Görüşleri

Öğretmen Görüşleri	İfade Eden Öğretmenler	f	%
Okul çalgılarıyla müziğin boyutlarına ilişkin hiçbir uygulama yapılmıyor.	Ö2, Ö3, Ö7, Ö9, Ö12, Ö19, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25	11	44
Okul çalgılarıyla ses eğitimi çalışması yapılıyor.	Ö1, Ö4, Ö5, Ö8, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö16, Ö17	10	40
Okul çalgılarıyla zevk eğitimi çalışması yapılıyor.	Ö1	1	4
Okul çalgılarıyla işitme eğitimine yer veriliyor.	Ö6, Ö10, Ö15, Ö18, Ö20	5	20

Tablo 17’de görüldüğü gibi, öğretmenlerden 11’i (%44) (Ö2, Ö3, Ö7, Ö9, Ö12, Ö19, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25) ortaokul müzik derslerinde ders sürecinde okul çalgılarıyla müziğin boyutlarına ilişkin hiçbir şey yapılmadığını belirtmişlerdir. Bu konu hakkındaki öğretmen görüşleri şu şekildedir:

Ö7; “İmkânla alakalı. İmkân olsa ben eminim birçok öğretmenimiz özveriyle bir şeyler yapabilir ama imkân olmadığı için zamanla psikolojideki sönme olayı bizde de gerçekleşiyor. Öğrenilmiş çaresizlikte diyebiliriz. Zaten imkânım yok deyip öğretmende kendini geri plana atabiliyor. İmkân olsa yapılır, imkân olmadığı için olmuyor.”

Ö21 “Hayır bunları uygulayamıyorum. Burada sadece blok flütü doğru nefes ile çalma ve notaları doğru çıkarma açısından çalışıyoruz. Bunun dışında başka bir şey veremiyorum.”

Ö24;“Müziğin boyutlarına ilişkin bir şey yapamıyorum. Çocuğun şarkıyı tonundan söylemesi bile çok önemli. Ancak bunun üstünde durabiliyoruz.”

Ö25; “Sınıf mevcudu fazla olduğu için bize ayrılan zaman yetmiyor, bu yüzden de yapamıyorum.”

Öğretmenlerin ifadelerine göre; ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının müzik dersi öğretim programını gerçekleştirme konusunda yeterli olmadığı düşünülmektedir. Öğretmenlerin çalgı eğitimi sürecinde müzik eğitimi boyutlarından yararlanamadığı, böylece okul çalgıları eğitiminin aksayabileceği yorumu yapılabilir.

Tablo 17’de görüldüğü gibi, öğretmenlerden 10’u (40) (Ö1, Ö4, Ö5, Ö8, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö16, Ö17) ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarıyla müziğin boyutlarından ses eğitimine ilişkin uygulamalar yaptıklarını belirtmişlerdir. Bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

Ö4; “Çalgı desteği ile şarkı öğrenimi yapıyoruz.”

Ö5; “Biz bazen şöyle yapıyoruz; flüt çalan çocuklar flüt çalıyor. Çalamayanlar aynı şarkıyı seslendirmeye çalışıyor, aynı zamanda çalıp söylemeye çalışıyoruz. Bu güzel bir etkinlik, bunu yapmakta çok kolay değil aslında, ama yapabiliyoruz.”

Ö14; “Bazı basit parçalarda yapabiliyorum. Bazılarını hem çalıp, hem söyletebiliyorum. Çocukları zorla derse katıyorum. Ama çocuklar genelde isteksiz oluyor. Çalmayanlara da zorla söyletiyorum.”

Ö16; “Çaldırdığım şeyi muhakkak söyletiyorum. Birde özellikle yetenekli öğrencilere yaptırıyorum, ses konusunda doğru sestem söylemelerini kesinlikle istiyorum. Ama her öğrenci yapamıyor.”

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerden yola çıkılarak, müziğin çalgı eğitimi boyutuyla birlikte ses eğitimi boyutunun birleştirilebileceği, öğrencilerin bir kısmına çalgı çaldırırken diğerlerine şarkı söyletilebileceği, bu şekilde ses eğitimi boyutunun çalgı eğitimi boyutuyla birlikte gerçekleştirilebileceği düşünülmektedir. Fakat, blok flütten başka okul çalgılarının kullanılmasıyla ses eğitimi boyutunun daha doğru bir şekilde gerçekleştirilebileceği de düşünülmektedir. Blok flüt çalım tekniği şarkı söyleme etkinliğini durduracağından ses eğitimi boyutunun gerçekleştirilebilmesi güç görünmektedir. Bu da müzik eğitimini olumsuz yönde etkileyebilir.

Yalnız Ö1 (%4) ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarıyla müziğin boyutlarından zevk eğitimine yer verdiğini ifade etmiştir. Ö1 “Ses açma çalışmalarının yanında kendi kullandıkları çalgılarıyla zevk eğitimine de yer vermeye çalışıyoruz. Öğrencilerin dersin sonunda ya da başında istedikleri herhangi bir şarkıyı çalabiliyorlar.”

Ö1 ile yapılan görüşmeye göre, okul çalgılarıyla beğeni eğitiminin gerçekleşmesi müzik dersleri boyunca gerçekleşen çalgı eğitimi sürecini olumlu yönde etkileyebileceği ve katkıda bulunabileceği düşünülmektedir. Çalgı eğitimiyle en rahat gerçekleştirilebilecek müzik eğitimi boyutu müziksel beğeni eğitimi olabilir. Fakat yalnızca bir öğretmenin çalgı eğitimi sürecinde beğeni eğitimine yer verdiği görülmektedir. Bu da çalgı eğitimi süresince müzik eğitimi boyutlarının gerçekleşmemesine neden olabilir.

Tablo 17’de görüldüğü gibi öğretmenlerden 5’i (%20) (Ö6, Ö10, Ö15, Ö18, Ö20) ortaokul müzik derslerinde ders sürecinde kullanılan okul çalgılarıyla müziksel işitme eğitimine yer verdiğini ifade etmişlerdir.

Ö6 “Ders sürecinde müziksel işitme eğitimine de yer veriyorum, kullandıkları çalgılarla ritim algılarını geliştirebiliyoruz.”

Ö15; “Çocuklara şunu söylüyorum; bu kullandığımız çalgılar bizim için bir araç, amacımız çok iyi çalmak değil. Amacımız müziğin dilini öğrenmede bu çalgılarla müziği somutlaştırmak. Okulumuzda çalgı kullanmasak hiçbir şey yapamayız. Şarkı söylerken bazı öğrenciler seslerini inceltebiliyor, kalınlaştırabiliyor. Bizde bunu

yapmaya çalışıyoruz. Bir çok öğrencinde yapamıyor. Çalgı burada devreye giriyor. Önce çalgıda ritim ve süre değerleri var, şekil olarak doğru yaptıktan sonra öğrenciler daha çok verimli olarak derse katılabiliyorlar.”

Ö20; “Ders sürecinde müziğin boyutlarından yararlanmaya çalışıyorum. Çalgı çalarken önce notlarını okuyoruz, sonra ben flütten ses veriyorum, onlar “na” ya da “a” heceleriyle tekrar ediyorlar. Bu şekilde yapmaya çalışıyoruz ama kısıtlı.”

Elde edilen verilerden yola çıkılarak, çalgı eğitimi sürecinde müziksel işitme eğitimine yeteri kadar yer verilemediği belirlenmiştir. Bazı öğretmenlerin çalgı eğitimiyle birlikte işitme eğitimi boyutunu da gerçekleştirdikleri görülmektedir. Öğrencilerin çalgı öğrenirken işitme eğitimi boyutunu da gerçekleştirmeleri müzik eğitimini olumlu yönde etkiliyor olabilir.

Tablo 17’den anlaşıldığı gibi öğretmenlerin görüşlerinden yola çıkarak ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarıyla müziğin boyutlarına genel olarak yer verilmediği belirlenmiştir, ortaokul müzik derslerinin verimli olmadığı ve müzik eğitimi için aksaklıklara neden olabileceği yorumu yapılabilir.

Tablo 18. Ortaokul Müzik Derslerinde Ders Sürecinde Kullanılan Okul Çalgılarıyla Müziğin Boyutlarına İlişkin Nasıl Süre Verildiği Hakkında Öğretmen Görüşleri

Öğretmen Görüşleri	İfade Eden Öğretmenler	f	%
Çalgı eğitimi için zaman çok kısıtlı, müziğin boyutlarına süre verilemiyor.	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö16, Ö17, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25	17	70
Çalgı eğitimi için zaman yeterli, müziğin boyutlarına süre verilebiliyor.	Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö18	7	28
Zaman yeterli olduğu için seçmeli derslerde müziğin boyutlarına yer verilebiliyor.	Ö5	1	4

Tablo 18’de görüldüğü gibi, öğretmenlerden 17’si (%70) (Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö17, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25) ortaokul müzik derslerinde ders sürecinde kullanılan okul çalgılarıyla müziğin boyutlarına süre verilmediğini ifade etmişlerdir.

Ö20; “Hepsini anlatıyorum. Süre çok kısıtlı olduğu için tam anlamıyla gerçekleştirmek zor oluyor. Elimden geldiğince uygulamaya çalışıyorum. Ama pek mümkün olmuyor.”

Ö25; “Zaman kısıtlı olduğu ve öncelikle düzenin sağlanması gerektiği için müziğin boyutlarına yeterince süre verilemiyor.”

Öğretmenlerle yapılan görüşmeler sonucunda, ders sürecinde çalgı eğitimi boyunca müziğin boyutlarına yer verilemediği, süre kısıtlı olduğundan yeteri ölçüde müziğin boyutlarından yararlanılamadığı, bu sebepten müzik derslerinde uygulanan çalgı eğitiminin aksaklıklarla karşılaşacağı ve tam anlamıyla gerçekleşmeyeceği yorumu yapılabilir.

Öğretmenlerden 7'si (%28) (Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö18) ortaokul müzik derslerinde ders sürecinde kullanılan okul çalgılarıyla müziğin boyutlarına yer verdiğini ifade etmiştir.

Ö10; “Kırk dakika yeterli oluyor. Okul çalgılarıyla müziğin boyutlarına yer verebiliyorum.” Ö11; “Ders içinde yer vermeye çalışıyorum.” Ö13; “Etkinlikleri çoğaltmaya çalışıyorum. Nota olarak, işitme eğitimi olarak ta veriyorum.” Ö14; “Öncelikle şarkının ezgisini veriyorum söyletiyorum daha sonra çalgıda çalmalarını istiyorum. İster istemez bunu yapıyorum yoksa öğrenemiyorlar.” Ö15; “Ders süresinde kullanıyoruz.”

Ö18; “Hepsini aynı anda işlemiyorum ayrı zamanlarda yapıyoruz. Müfredata göre gitmek zorundayız. Mesela ilk girdiğimizde beş dakika nefes çalışması yapıyoruz. Sonra flüt çalmasına zaman ayırıyoruz. Önce ben tahtaya yazıyorum. Notaları Türkçeleştiriyorum. Tahtaya yazıyorum, sözlerini yazıyorum görsellerle birleştiriyorum. Ben çalışıyorum, onlar çalışıyor, söylüyoruz, tek tek onlara çaldırıyorum. Dersin sonunda da öğrenmiş oluyoruz.”

Öğretmenlerle yapılan görüşmelere göre; ortaokul müzik derslerinde ders sürecinde kullanılan okul çalgılarıyla müziğin boyutlarına yer verildiğini, fakat ders saatinin azlığı ve konuların yoğunluğu nedeniyle müziğin boyutlarına çalgı eğitimi sürecinde yer verilmesinin yeterli olamayacağı yorumu yapılabilir. Sürenin az oluşu ve konuların yoğun oluşu bu dersin verimliliğini düşürebileceği düşünülmektedir.

Ö5 (%4), süre yeterli olduğu için seçmeli derslerde müziğin boyutlarına yer verilebildiğini ifade etmiştir. Ö5'in görüşü şu şekildedir; “Sıkıntımız burada. Bir ders saati yetmiyor. İki ders saati bizim için daha uygun ve ben bu sene sanat etkinliği enstrüman dersine girdiğim için daha güzel geçti derslerim. Enstrüman derslerinde blok flüt çaldık, daha güzel, daha akıcı geçti. Her zaman iki saat olsa daha güzel şeyler yapabiliriz aslında.”

Ö5 ile yapılan görüşmelerden yola çıkılarak, seçmeli derslerde yapılan çalgı eğitimi uygulamalarında zaman problemi olmadığından, müziğin diğer boyutlarına da yer verilebilmektedir yorumu yapılabilir. Çalgı eğitimi sürecinde diğer müzik eğitimi

boyutlarına da yeterince yer verilebilmesi için der saatinin daha uzun olması gerektiği düşünülebilir. Böylece diğer uygulamaları da rahatlıkla gerçekleştirebilme imkanı bulunabilir.

Tablo 19. Ortaokul Müzik Derslerinde Kullanılan Okul Çalgılarını Öğretirken Müziğin Boyutlarından Nasıl Yararlanıldığına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Öğretmen Görüşleri	İfade Eden Öğretmenler	f	%
Ortaokul müzik derslerin de kullanılan okul çalgılarını öğretirken müziğin boyutlarından yararlanılmıyor.	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, 15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21,Ö22, Ö23, Ö24, Ö25	25	100
Yalnız nota eğitimi veriliyor.	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö20, Ö21, Ö22, Ö24, Ö25	21	84

Tablo 19’da görüldüğü gibi, öğretmenlerden 25’i (%100) (Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, 15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21,Ö22, Ö23, Ö24, Ö25) ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarını öğretirken müziğin boyutlarından yararlanılmadığını belirtmişlerdir. Bazı öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir;

Ö;19 “Başta hiç nota göstermiyorum, altıncı sınıflara gösterdiğim zaman müziğin alfabesi olarak çok ilgilerini çekiyor. Katılıyorlar. Bazıları sıkılıyor. Bazıları daha kolayca kaçmaya çalışıyor notanın şekliyle değil de adıyla ilgileniyor. Bende hiç bir şey göstermiyorum.”

Ö23; “ Ben genel olarak müzik kültürü kazandırmaya çalışıyorum. Temel nota eğitimi, ses eğitimi, işitme eğitimi vermiyorum.”

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerden yola çıkılarak, bütün öğretmenlerin ders sürecinde müziğin boyutlarından hiçbir şekilde yararlanamadıkları düşünülmektedir. Çalgı eğitimi için bir ders saatinin yetersiz olması müzik eğitiminin diğer boyutlarının da gerçekleşmesinin engelliyor olabilir. Ayrıca ders saatlerinin uzun olmasıyla çalgı

eğitimi ve m¼zik eğitiminin diğer boyutlarının rahatlıkla geręekleřtirilebileceđi yorumu da yapılabilir.

Görüşme yapılan öğretmenlerin 21’i (%84) (Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö20, Ö21, Ö22, Ö24, Ö25) yalnızca nota eğitimi verdiklerini belirtmişlerdir. Bazı öğretmenlerin ifadeleri şu şekildedir;

Ö1; “M¼ziđin temel boyutlarından yararlanıyorum. Nota bilmek gerekiyor, nüans terimleri, gürlük terimleri. Bunlar önemli ęalđı ęalınmasında. şarkıdaki duyguyu verebilmek için bunların uygulanması gerekiyor.”

Ö4; “Teorik bilgi veriyorum. ęalđı ęalabilmek için bu gerekli. Önce notaları öğretiliyor, sonrada ęalđı ęalıyoruz.”

Ö5; “Öncelikle notaları öğretiliyor. Enstrüman ęalan, notaları daha ęabuk okuyabiliyor, şarkıyı daha ęabuk öğrenebiliyor, okuyabiliyor.”

Ö6; “Öncelikle ön bilgi olarak notalar, daha sonra oluşturulacak ritim kalıpları öğretiliyor. Enstrümanın şekline göre de değişir, bu bir ritim ęalgısıysa ritim kalıpları öğretilir; telli ęalgılarsa ona göre şekillendirilir, yani tabi temel bilgiler ne ise onlar verilmek zorundadır yani.”

Öğretmenlerle yapılan görüşmelere göre; okul ęalgıları öğretilimi sırasında m¼zik eğitiminin boyutlarından yararlanılmadığı, yalnızca nota eğitimi verildiği ve m¼ziđin temel boyutlarının, kavramlarının öğretildiği gör¼lm¼ştür. M¼zik eğitiminin temel boyutlarına yer verilmesiyle daha verimli bir ęalđı eğitiminin geręekleřebileceđi yorumu yapılabilir. Ayrıca m¼zik eğitiminin diğer boyutlarından yararlanmamak, yalnızca ęalđı eğitiminde değil, m¼ziđin diğer boyutlarındaki aksaklıklara da neden olabilir.

Tablo 20. Ortaokul Müzik Derslerinde Kullanılan Okul Çalgılarını Öğretirken Ders İçeriğinde Müzik Teorisine Nasıl Yer Verildiğine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Öğretmen Görüşleri	İfade Eden Öğretmenler	f	%
Müzik teorisine yer verilmiyor.	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, 15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25	25	100
Önce notaları okuyor, sonra çalmaya çalışıyorlar.	Ö5, Ö6, Ö11, Ö12, Ö13, Ö15, Ö17, Ö18, Ö20, Ö24	10	40

Tablo 20’de görüldüğü gibi, 25 (%100) öğretmen ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarını öğretirken ders içeriğinde müzik teorisine yer verilmediğini ifade etmişlerdir. Öğretmenlerden bazılarının özgün ifadeleri şu şekildedir;

Ö1; “Bu beşinci sınıftan başlayan ve sekizinci sınıfa kadar devam eden bir süreç. Fakat başından beri iyi bir eğitim verilse çok daha iyi olur. Bizler her sınıfta tekrar tekrar baştan alıp notaları anlatıyoruz.”

Ö8; “Yer verilmiyor.”

Ö9; “Ben müfredattan gitmiyorum. Çocuğa zaten normal bir şey anlatsan bile dinlemiyor. Şarkı söyletiyorum, blok flüt çaldırıyorum, hareketlerini yaptırıyorum, şarkının sözlerini yazdırıyorum ilgilerini çeksin diye ama buna rağmen dersi sıkıcı buluyorlar. Çok zor.”

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerden yola çıkılarak, çalgı eğitimi sürecinde müzik teorisine yer verilemediği, bunun da çalgı eğitimi temelinde bazı aksaklıklara neden olabileceği düşünülmektedir. Çalgı çalabilmek ve çalgı eğitiminin kolaylaşmasını sağlamak amacıyla müzik teorisini mutlaka bilmek gerekmektedir. Çalgı eğitimi sürecinde müzik teorisine yer verilmesi de, çalgı eğitiminde olumlu dönütler alınmasına yol açabilir. Uyan (2013)’a göre: çalgı, öğrenilen teorik bilgilerin pratiğe dökülebilmesi için öğrencinin kullanabileceği tek materyaldir. Öğrenciler, çalgılarına çalışırken, teknik becerilerin yanı sıra; nota çözümüleme (deşifre-solfej), nüans işitme becerilerine ve

hassas bir işitme (tek ve çok ses, yatay ve dikey) duygusuna ihtiyaç duyarlar. Buda çalgı çalabilmeyi daha doğru bir şekilde gerçekleştirmek için yarar sağlayabilir.

Öğretmenlerden 10'u (%40) (Ö5, Ö6, Ö11, Ö12, Ö13, Ö15, Ö17, Ö18, Ö20, Ö24) öğrencilerin önce notaları okuyup sonra çalmaya çalıştıklarını belirtmişlerdir. Bazı öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir;

Ö5; “Müziğin temelinde notaların süre değerlerini, notaların yerlerini, vuruş sayılarını işledik zaten. Her seferinde de notaların solfejini yaparken, vuruşlarıyla birlikte tekrar okuyoruz. Öğrenciler pratik kazanıyor. Yani notaların altına isimlerini yazmadan notaları okuyabiliyorlar.”

Ö20; “Önce notalarını ayrı ayrı öğretiyorum, sesli olarak uyarıyorum, daha sonra hiç karışmıyorum. Onlar kendileri yapıyorlar.”

Tablo 20’de görüldüğü gibi, görüşme yapılan öğretmenlerin görüşlerinden yola çıkılarak, öğrencilerin nota bilgilerinin olması ve bu bilginin kazandırılması gerektiğini, öğrencilerin ezberlemeden nota okuyabileceğini belirtmişlerdir. Böylece müzik teorisi bilmenin, çalgı eğitimini hızlandıracağı düşünülmektedir. Bununla birlikte nüans terimleri, hız ve gürlük terimleri hakkında bilgilerinin olması öğrencilerin daha güzel ve etkili çalgı çalabilmelerini sağlayabileceği yorumu yapılabilir.

Tablo 21. Ortaokul Müzik Derslerinde Kullanılan Okul Çalgılarının Öğretiminde Müzik Öğretmenlerinin Öğretim Programını Gerçekleştirirken Karşılaştıkları Diğer Sorunlara İlişkin Öğretmen Görüşleri

Öğretmen Görüşleri	İfade Eden Öğretmenler	f	%
Ders saatinin haftada bir saat olması okul çalgıları eğitimi için yeterli değil.	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25	25	100
Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri okul çalgıları eğitimi için yeterli değil.	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25	25	100
Araç-gereçlerin temini ve kullanılması okul çalgıları eğitimi için yeterli değil.	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25	25	100
Disiplinler arası işbirliğinin sağlanması açısından okul çalgıları eğitimi yeterli değil.	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25	25	100
Dersin yapıldığı ortamın uygunluğu açısından okul çalgıları eğitimi yeterli değil.	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25	25	100

Tablo 21’de görüldüğü gibi, 25 (%100) öğretmen ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının öğretiminde öğretim programını gerçekleştirirken zaman açısından sorun yaşadıklarını, ders saatinin haftada bir saat olmasının okul çalgıları eğitimi için yeterli olmadığını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin özgün ifadelerinden bazıları şöyledir;

Ö6; “Zaman açısından çok kısıtlı konuları yetiştirmek mümkün değil. Çalgı eğitimi için bir ders saati kesinlikle yeterli değil.”

Ö17; “ Zaman yeterli değil öğretim programını tam olarak uygulayamıyoruz müfredat çok ağır bizler nota bilmeyen çocuklara blok flüt çaldırmaya, makam anlatmaya çalışıyoruz. Ben anlatıyorum ama havada kalıyor. Bir kısmı matematiksel olarak işi çözmeye çalışıyor ama şimdi sorsam eminim hatırlamıyorlardır. Süre yeterli değil.”

Ö20; “Zaman sıkıntılı, yedi ve sekizinci sınıflarda ilk defa melodika almış, blok flüt almış eline, direk öğretim programına göre parça çaldırmak mümkün değil. Önce notaları öğreteceksiniz. Üfleme şeklini öğreteceksiniz. Onlarla ayrı ayrı ilgilenmek lazım, bir ders saatinde de hiç bir şey olmuyor.”

Ö24; “Zaman yeterli değil öğretim programındaki konular çok ağır.”

Ö25; “Zaman açısından değerlendirsem zaman yeterli değil. Haftada bir saatlik dersle çalgı öğretimi çok zor.”

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerden yola çıkılarak, ders saatinin çok az olduğu belirtilmiş ve çalgı eğitimi için yetersiz olduğu kanısına varılmıştır. Haftada kırk dakikalık bir ders saati, çalgı eğitimi için yeterli olmayabilir ve bu dersin verimliliğini düşürebilir. Çalgı eğitimi için ayrı bir ders saatinin olması verimli bir çalgı eğitimi uygulamasına yol açabileceği düşünülmektedir.

25 (%100) öğretmen ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının öğretiminde öğretim programını gerçekleştirirken öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin okul çalgıları eğitimi için yeterli olmadığını belirtmiştir.

Ö7; “Hazır bulunuşluk konusunda alt yapıdaki eksiklikler çok fazla olduğu için sorun yaşıyoruz.”

Ö11; “Hazır bulunuşluk açısından düzey çok önemli çoğunda sıfırdan başladım bir bakıma uygun oluyor, fakat müfredatı uygulamak mümkün olmuyor.”

Ö16; “Çocuklar bu zamana kadar müzik öğretmeni bulamamışlar notaları, süre değerlerini hiç bilmiyorlar, notaların yerlerini bilmiyorlar. Hazır bulunuşluk yok, bu yüzden de öğretim programını uygulayamıyorum.”

Ö22; “Ortaokula gelirken çocuklar boş geliyor. Sınıf öğretmenlerimiz müzik dersini telafi dersi olarak gördükleri için hazır bulunuşluk düzeyleri iyi değil. Var olan öğrencileri bir yere getirmeye çalışıyoruz. Okuldaki müzik öğretmeni değişmiyorsa sistemli olarak ilerletebiliyoruz. Her okuldaki öğretmen sürekli değiştiği için öğretmenlerinde tekniği farklı olduğu için sıkıntı yaşıyor.”

Elde edilen verilere göre, öğretim programında yer alan kazanımların öğrencilerin seviyelerinin çok çok üzerinde olduğu düşünülmektedir. Hazır bulunuşluk düzeyleri çalgı eğitimi için uygun olmayan öğrencilerin, özel bir çalgı eğitimi uygulamasıyla ihtiyacı olabilir. Bu nedenden dolayı öğrencilerin, öğretim programındaki çalgı eğitimi uygulamalarını tam anlamıyla gerçekleştiremedikleri düşünülebilir.

25 (%100) öğretmen ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının öğretiminde öğretim programını gerçekleştirirken araç-gereçlerin temini ve kullanılmasının okul çalgıları eğitimi için yeterli olmadığını belirtmişlerdir.

Ö1; “Araç-gereçleri kendileri temin ediyorlar. Okulumuzun herhangi bir çalgısı yok. Öğretim programını gerçekleştirirken bazen sıkıntı yaşıyoruz ama bizim okulumuzun öğrenci potansiyeli genelde iyi ailelerin maddi durumu iyi olduğu için almaya çalışıyorlar. Ama tabii olmayan okullar vardır.”

Ö6; “Araç-gereçlerin temini açısından, bu ailenin ekonomik düzeyiyle alakalı istediğiniz malzemeyi ya da istediğiniz bir ödevi yerine getirebilmesi bazen zor oluyor. Her şey sizi engelleyebiliyor, bu da maddiyatla alakalı bir şey.”

Ö20; “Araç-gereçlerini getirmiyorlar, getiremiyorlar annem almadı babam almadı kardeşim kırmış diyorlar. Bunların bir kısmı doğru oluyor, bir kısmı da doğru olmuyor. Hiçbir zaman bir sınıfta tam anlamıyla bu işi yapamadım.

Ö25; “Araç-gereç temini konusunda maddi sorunlardan dolayı sıkıntı yaşıyor.”

Görüşme yapılan öğretmenlerin tamamı araç-gereç eksikliği, yetersizliği konusundan yakınmaktadır. Öğretmenlerin bu eksiklikten dolayı dersleri yeteri düzeyde işleyememesi, çalgı eğitimi uygulamalarını olumsuz yönde etkileyebilir. Bu da öğrencilerin okul çalgıları eğitimi konusunda yetersiz kalmalarına neden olabilir. Araç-gereç temini yeterli olmadığından öğrencilerin farklı okul çalgılarını tanıyamamaların, onları kullanamamalarına neden olabilir.

25 (%100) öğretmen ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının öğretiminde öğretim programını gerçekleştirirken disiplinler arası işbirliğinin sağlanması açısından okul çalgıları eğitiminin yeterli olduğunu ifade etmişlerdir.

Ö1; “Disiplinler arası işbirliğinin sağlanması açısından, tam üzerine geldi, fen bilgisi dersinde ses konusunu anlatmış öğretmen. Onunla birlikte paralel gitti konularımız. Fakat okul çalgılarını öğretirken çok faydalanamıyorum.”

Ö6; “Disiplinler arası işbirliğinin sağlanması açısından matematik ve fenle çok ilgili. Örneğin; süreleri öğretirken matematikten yararlanıyoruz, sesin oluşumu için fen bilgisi dersinden yararlanıyoruz. Sosyal bilgilerden belirli gün ve haftalar için yararlanıyoruz. Çalgı için pek faydası olmuyor.

Ö8; “Disiplinler arası işbirliği açısından çok fazla katkı yok.”

Ö19; “Disiplinler arası işbirliği konusunda biz biraz yalnızız. Herkes kendi dersini yapıyor ve ben çalgı eğitimi için disiplinler arası işbirliğinden yararlanamıyorum. Veli açısından da, sınav açısından da, çocuğun zihniyeti açısından da müzik eğlence dersi aslında onun sosyalleşmesi katkı sağladığını göz ardı ediyorlar.”

Öğretmenlerin ifadelerine göre, çalgı eğitimi için disiplinler arası işbirliğinin sağlanması konusunda bütün öğretmenler olumsuz düşünce içerisindedir. Çalgı eğitimi sürecinde fen bilimlerinden, sosyal bilimlerden, tarihten, matematikten

yararlanılamadığından, çalgı eğitiminin olumsuz yönde etkilenebileceği yorumu yapılabilir.

25 (%100) öğretmen ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının öğretiminde öğretim programını gerçekleştirirken dersin yapıldığı ortamın uygunluğu açısından okul çalgıları eğitiminin yeterli olmadığını belirtmişlerdir.

Ö17; “Sınıflarda ders yapıyoruz. Biz şarkı söylerken diğer sınıflar rahatsız oluyor. Biz ritim tutuyoruz gürültü oluyor, alt sınıf rahatsız oluyor.”

Ö19; “Yapıldığı ortam açısından sınıfların fiziki durumları belli. Benim porteli bir tahtam yok. Kendi tahtamı kendim çiziyorum. Onun dışında çocuklara bir şeyler göstereceğim zaman kendim uğraşmak zorundayım. En basitinden bir hoparlör bile sıkıntı oluyor, yanımızda taşımamız gerekiyor.”

Ö20; “Bir müzik sınıfımız var, ama okul yeni olduğu için şuan sınıfımız boş, umarım gelecek sene orayı kullanabiliriz. Güzel bir müzik sınıfı oluşturmak istiyoruz. Fakat Milli Eğitim’den yazı geliyor yeni bir sınıf açın diye, bizde müzik sınıfını kapatıp normal bir sınıfa çeviriyoruz. Böylece var olan sınıfımızda elimizden gidiyor. Umarım böyle bir şey olmaz.”

Ö24; “Sınıflar çok kalabalık müzik sınıfı yok. Daha fazla müzik öğretmeni olsa sınıflar bölünebilir. Ve istekli öğrencilerle daha verimli ders işlenebilir.”

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerden yola çıkılarak, müzik öğretmenlerinin donanımlı bir müzik sınıfına sahip olmayışı, çalgı eğitimi sürecini olumsuz yönde etkileyebilir. Öğrencilerin kendi dersliklerinde çalgı eğitimi yapması diğer sınıftaki farklı derslerdeki öğrencileri rahatsız ediyor olabilir. Bu gibi etkenlerin çalgı eğitimini sınırlandırabileceği düşünülmektedir.

Tablo 22. Ortaokul Müzik Derslerinde Kullanılan Okul Çalgılarının Öğretiminde Müzik Öğretmenlerinin Öğretim Programını Değerlendirmesi Konusunda Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Öğretmen Görüşleri

Öğretmen Görüşleri	İfade Eden Öğretmenler	F	%
Öğretim programı uygulanamıyor.	Ö1, Ö6, Ö7, Ö9, Ö13, Ö16, Ö17, Ö20, Ö21, Ö22, Ö25	11	44
Çalgı eğitimi için belirlenmiş kazanımlar çok az.	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö8, Ö12, Ö19, Ö23	8	32
Çalgıyı tanıtmadan çalgı öğretimine yer veriyor.	Ö2, Ö5, Ö14, Ö19	4	16
Öğretim programı daha dolu ve çalgı öğretimine uygun olmalı.	Ö3, Ö6, Ö7, Ö11, Ö15, Ö21, Ö24	7	28
Öğretim programını uygulayabiliyorum.	Ö10, Ö18	2	8
Çalgı eğitimi için sınır konulmamalı	Ö15	1	4

Tablo 22’de görüldüğü gibi öğretmenlerle yapılan görüşmede 11(%44) öğretmen (Ö1, Ö6, Ö7, Ö9, Ö13, Ö16, Ö17, Ö20, Ö21, Ö22, Ö25) okul çalgıları öğretirken öğretim programının uygulanmadığını belirtmişlerdir. Bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir;

Ö16; “Sekizinci sınıfların öğretim programı biraz fazla olmuş, bir iki parçanın dışında programdaki şarkıları sevmiyor öğrenciler. Onların ruhuna göre seçilmemiş onlara göre ağır.”

Ö21; “Ölçütler çok ağır, birebir uygulayamıyoruz.”

Ö22; “Öğretim programından memnun değilim.”

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerden yola çıkılarak, müzik dersi öğretim planı uygulanamaması durumunda çalgı eğitimi sürecinde, öğrencilerin öğretim programındaki çalgı eğitimi için belirlenmiş olan kazanımları gerçekleştirememeleri

dersi, okul çalgıları uygulamalarını ve öğrencilerin çalgı çalabilme durumlarını olumsuz yönde etkiliyor olabilir.

Öğretmenlerden 8'i (%32) (Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö8, Ö12, Ö19, Ö23) çalgı eğitimi için belirlenmiş kazanımların yetersiz olduğunu ve öğretim programında çalgı eğitimi için hiçbir uygulamanın bulunmadığını ifade etmişlerdir. Bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir;

Ö4; “Öğretim programı şöyle olmalı; belli bir repertuar, marşlarla ilgili çalışmalar, öncelikle İstiklal Marşı, çalgı eğitimi, teorik bilgi.”

Ö5; “Öğrenci unutmuş oluyor, belki müzik dersi sınavlarda çıkmıyor diye, o yüzden tekrar etmiyor ya da hiç öğrenmemiş oluyor. Bu nedenle, müzik öğretim programının temelinde yetersizlikler olduğunu düşünüyorum. Mesela blokflütten hiç bahsetmiyor. Sadece notalarını verip, çaldırıp geçiyor. Konu olarak geçmiyor. Mesela altı sekizlik, dokuz sekizlik şarkıların ritimlerini öğretmemiz gerekiyor, ama çocuk daha iki dörtlüğü bile bilmiyor ki, bunları tekrar baştan almak gerekiyor. Ayrıca kitaplarda yer almaması bize sıkıntı yaratıyor tabii.”

Öğretmenlerin görüşlerine göre, müzik dersi öğretim programında yer alan çalgı eğitimi uygulamaları için belirlenmiş kazanımların yetersiz olması bu eğitimin sistematik ve doğru bir şekilde ilerlemesini engelliyor olabilir.

Öğretmenlerden 4'ü (%16) (Ö2, Ö5, Ö14, Ö19) öğretim programında bulunan çalgı eğitimi için belirlenen konularda çalgıyı tanıtmadan doğrudan çalgı öğretimine yer verildiğini ifade etmişlerdir. Bazı öğretmenlerin özgün ifadeleri şu şekildedir;

Ö14; “Sınıflarımız çok kalabalık hepsiyle ayrı ayrı ilgilenemiyoruz. İki saat olsa bir şekilde böler ilgilenebiliriz ama süre yeterli olmuyor. Öğretim programından da memnun değilim. Öğretmen, öğrenci her şeyi biliyormuş gibi yazılmış. Müzik bir derya çoğu şey yok kitapta, anlat geç diyorlar. Müzik eğitimi, kulaktan verilir bu şekilde olmaz.”

Ö19; “Öğretim programı, yazarlarının bir araya gelip de şatları değerlendirmeden müzik dersi öğretim programını oluşturduklarını düşünüyorum. Programla birlikte öğrenci ne alabiliyorsa hazır bulunuşluk düzeyini yükselttikten sonra ne yükleyebiliyorsak yüklemeye çalışıyoruz. Özellikle soru sordurmaya çalışıyorum. Merak ettikleri şeyleri sorsunlar diye. Çok az soru geliyor, çocuklar ise idare edeyim havasındalar.”

Elde edilen verilere göre, öğretim programındaki kazanımların, öğrencilere temel bilgileri vermeden, çalgıları tanıtmadan doğrudan çalgı öğretimine yer verdiği belirlenmiştir. Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri göz ardı edilerek, çalgıları kolaylıkla çalmaları beklenmektedir. Çalgı eğitimi uygulaması gerçekleştirilirken öncelikle yapılması gereken şey, hangi çalgı kullanılıyorsa o çalgının temel özelliklerinden bahsedilmelidir. Öğrencilerin çalgının özelliklerini öğrenmeden, bazı teorik eğitimleri almadan çalgı öğrenimine geçmesiyle bu uygulamanın olumsuz etkilenebileceği düşünülmektedir.

Öğretmenlerden 7’si (%28)(Ö3, Ö6, Ö7, Ö11, Ö15, Ö21, Ö24) çalgı öğretimi konusunda öğretim programının daha dolu ve çalgı öğretimine uygun olması gerektiğini belirtmektedir. Ö3’ün bu konudaki görüşü şu şekildedir;

Ö3; “Öğretim programındaki bütün kazanımları uygulayamıyorum, ama zaman yeterli olsa uygulanabilir. Ayrıca öğretim programı içeriğinin daha dolu olması gerekir, özelliklede çalgı eğitimi için. Kazanımlar genelde müzik teorisine yönelik.”

Elde edilen verilerden yola çıkılarak, müzik dersi öğretim programının genel olarak teorik eğitime ve ses eğitimine yönelik olduğu düşünülmektedir. Çalgı eğitiminin verilebilmesi için müzik dersi öğretim programındaki kazanımların yetersiz olduğu, bunun da çalgı eğitimini olumsuz yönde etkileyebileceği yorumu yapılabilir.

Öğretmenlerden 2’si (%8) (Ö10, Ö18) öğretim programını uygulayabildiğini belirtmektedir. Bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir;

Ö;10 “Şuan için yeterli, uygulayabiliyorum.”

Ö;18 “Müzik öğretmenleriyle bir araya geldiğimizde konuşuyoruz. Şu eksik, bu eksik diye, ama ben eksiklik olarak görmüyorum. Bize verilen imkanlar doğrultusunda bir şeyler yapmak zorundayız. Bu demek değil ki her şeye boyun eğeceğiz. Velilerin beklentileri, okulun şartları, öğrencilerin istekleri var.”

Öğretmen görüşlerinden yola çıkılarak, öğretim programını uygulayan öğretmenlerin çalgı eğitimi için yeteri kadar zaman ayırmadıkları düşünülmektedir. Çünkü müzik dersi öğretim programında çalgı eğitimine yeteri kadar yer verilmemektedir. Bu da çalgı eğitimi uygulamalarını olumsuz yönde etkileyebilir.

Ö15 (%4) çalgı öğretiminde bir sınırın olmaması gerektiğini belirtmiştir; “Sınırımız nedir onu bilemiyoruz. Ne kadarını öğretmemiz gerekiyor orda bir sıkıntı var. Bazı şeylerin daha net olarak belirtilmesi gerekiyor. Dördüncü sınıfta fa, sol, la; beşinci sınıfta re, mi notaları öğretilmeli, ama bunu kaç arkadaşımız uyguluyor onu bilemiyorum. Genellikle müfredatın dışına çıkıyoruz. Kızımdan biliyorum, kızımın öğretmeni o kadar zor şeyler soruyor ki sınav zamanı onu çalıştırmak istemiyorum. Ben sınavlarda müfredatın dışına çıkmıyorum, fakat öğrencilerimin kendini geliştirmesi için güncel şarkıları çaldırıyorum, onlara artı veriyorum. Müzik dersinde sınır koyulması taraftarı değilim. Biraz da bunu öğretmenin becerisi belirliyor. Okulun öğrencilerin becerisi belirliyor. Öğretmenler İstiklal Marşı’ndan sınav yapıyor. Ben bunu eleştiriyorum ritimi zaten çok zor. O tür şeyler öğrencileri bezdiriyor, müzik dersinden soğutuyor. Daha ziyade yapabilecekleri şeylerden sorumlu tutmak gerekiyor.”

Ö15’in görüşünden yola çıkılarak; çalgı eğitimi uygulamaları için belirlenen bir öğretim programının, çalgı eğitimi kısıtlayabileceği düşünülmektedir. öğretmenlerin hazırlayacakları kendilerine uygun, sınıfın düzeyine uygun olan çalışmalar belirlemeleri bu eğitim sürecini olumlu yönde etkileyebilir. Böyle çalgı eğitiminin daha verimli olabileceği yorumu yapılabilir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma bulgularına dayalı olarak varılan sonuçlar ile bunların ışığında oluşturulan önerilere yer verilmiştir. Sonuçlar, alt problemlerin sırasına göre ele alınmıştır.

SONUÇLAR

Araştırma bulgularına dayalı olarak ulaşılan sonuçlar şöyledir;

- Ortaokul müzik derslerin kullanılan okul çalgılarının çok kısıtlı olduğu belirlenmiştir. Görüşme yapılan öğretmenlerin büyük bir kısmı ortaokul müzik derslerinde blok flüt ve çalınması daha kolay olan melodika kullanırken, bir öğretmende kendi imkânlarıyla edindikleri farklı okul çalgılarını kullanmayı tercih ettikleri belirtmişlerdir. Öğretmenlerin görüşlerine göre, ortaokul müzik derslerinde Orff çalgılarına ve farklı okul çalgılarına yer verilmediği sonucuna varılmıştır.

- Ortaokul müzik derslerinde kullanılan çalgılara karşı ilgili öğrencilerin olduğu buna ek olarak ortaokul müzik derslerinde Orff çalgılarını kullanan öğretmenlerin görüşlerine göre; öğrencilerin bu çalgıları kullandıkları zaman müzik dersine olan ilgilerinin bir kat daha arttığı belirlenmiştir. Öğretmenler; öğrencilerin bir kısmının blok flüt çalarken zorlandıkları için çalgı öğretimine karşı ilgisiz olduklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin her zaman kullandıkları çalgıların dışında farklı çalgılar kullanmalarının onların müzik dersine olan ilgilerini arttırmaktadır sonucuna varılmıştır.

- Müzik öğretmenleri, ortaokul müzik derslerinde blok flüt kullanmayı tercih ettikleri için öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun blok flütü edinebildiğini fakat öğretmenlerin tamamı öğrencilerin Orff çalgılarını edinemediklerini belirtmişlerdir. Bunun sonucunda müzik derslerini daha eğlenceli ve etkili hale getirecek olan çalgıların kullanılmadığı sonucuna varılmıştır.

- Müzik öğretmenleri, öğrencilerin blok flüte göre daha kolay olduğunu düşündükleri melodika kullanmayı tercih ettiklerini, müzik derslerinde her zaman kullanılmayan Orff çalgıları ve farklı okul çalgılarını kullanmak istediklerini ve okul çalgılarının dışında bir çalgı kullanmayı tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Ortaokul müzik derslerinde öğrencilerin blok flüt çalmak istemediği sonucuna varılmıştır.

- Müzik öğretmenleri, ortaokul müzik derslerinde kullanılan çalgıların temininin yeterli olmadığını ancak kendi imkânlarıyla temin edebildiklerini ve çalgı temini konusunda idareden hiçbir destek göremediklerini ifade etmişlerdir. Araç-gereçlerin gerek idare, gerekse aile tarafından temin edilmesinin mümkün olmadığı sonucuna varılmıştır.

- Müzik öğretmenleri, ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgıları ve çalgı eğitimi uygulaması için bir ders saatinin yeterli olmadığını belirtmişlerdir. Bir ders saatinde çalgı eğitimi dışında müziğin diğer boyutlarına da yer verilmesi gerektiğinden, çalgı eğitimine ayrılan zamanda verimli ders işlemek için yeterli sürenin bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

- Müzik öğretmenleri, ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının yeterli bulmamaktadır. Ayrıca öğretmenlerinde okul çalgılarını kullanma konusundaki yetersizliklerini vurgulamışlardır. Okul çalgıları kullanımının sınırlı olduğunu, Orff çalgılarının ve farklı okul çalgılarının da müzik derslerinde kullanılması gerektiğini belirtmişlerdir. Müzik derslerinde yalnızca blok flüt ve melodikanın kullanılmasından dolayı okul çalgıları kullanımı ve çalgı eğitiminin çok kısıtlı olduğu sonucuna varılmıştır.

- Öğretmenler, öğretimi yaptıkları okul çalgıları için farklı zaman uygulaması yapmadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin bir ders saatinde verilen çalgı eğitimi uygulamalarını yeterli buldukları sonucuna varılmıştır.

- Müzik öğretmenleri, çalgı eğitimi sonucunda yeterli dönüt alabildiklerini ifade etmişlerdir. Diğer dersleri iyi olan öğrencilerin müzik dersinde başarılı oldukları

belirlenmiştir. Öğretmenlerin, çalgı eğitimi sonucu öğrencilerinden yeterli dönüt aldıkları sonucuna varılmıştır.

- Müzik öğretmenleri, ortaokul müzik derslerinde kullanılan müzik dersi öğretim programındaki okul çalgıları öğretimine ayrılan zamanın yeterli olmadığını çalgı öğretimi için belirlenen kazanımların yalnızca blok flüt için belirlenmiş olduğunu ifade etmişlerdir. Blok flüt için belirlenen kazanımlarında yüzeysel ve kısıtlı olduğunu belirtmişlerdir. Bu ifadelerden yola çıkarak müzik dersi öğretim programındaki okul çalgıları öğretimine ayrılan zamanın yeterli olmadığı, yalnızca blok flüt için belirlenmiş yüzeysel kazanımlara yer verildiği sonucuna varılmıştır.

- Müzik öğretmenleri, ortaokul müzik derslerinde kullanılan müzik dersi öğretim programındaki okul çalgıları öğretimi için belirlenen kazanımları yeterli bulmadıklarını, blok flüt dışında hiçbir okul çalgısına yer verilmediğini, öğretim programında bulunan kazanımların çocukların seviyelerinden çok yüksek olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ifadelerine göre müzik dersi öğretim programındaki okul çalgıları öğretimi için belirlenen kazanımların yetersiz olduğu ve çalgı öğretimi olumsuz yönde etkilediği sonucuna varılmıştır.

- Müzik öğretmenleri, ortaokul müzik derslerinde kullanılan müzik dersi öğretim programını çalgı eğitimi boyutu açısından gerçekleştiremediklerini, gerçekleştirebildiğini söyleyen öğretmenlerde yalnızca ders saati daha fazla olan seçmeli derslerde gerçekleştirebildiklerini, müzik dersi öğretim programının çalgı eğitimi boyutu açısından çok ağır ve yetersiz olduğunu ifade etmiştir. Öğretmenlerin ortaokul müzik derslerinde kullanılan müzik dersi öğretim programının çalgı eğitimi boyutu açısından gerçekleştirilemediği sonucuna varılmıştır.

- Müzik öğretmenlerinin ifadelerine göre, ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının öğrencilerin bilişsel, duyuşsal, devinişsel olarak gelişimlerine katkı sağladığı sonucuna varılmıştır.

- Müzik öğretmenleri, ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının öğrencilerin iletişim becerilerine katkı sağladığını, çocukların şiddete olan eğilimlerinin

azaldığını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ifadelerinden yola çıkarak müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının öğrencilerin iletişim becerilerine katkı sağladığı, iletişim sürdürülebilmesi içinde paylaşımda bulunması gerektiğidir. Bu nedenle okul çalgılarının buna katkısının büyük olduğu sonucuna varılmıştır.

- Müzik öğretmenleriyle yapılan görüşmelerden yola çıkılarak, ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının öğrencilerin yaratıcılığına katkı sağladığı sonucuna varılmıştır.

- Müzik öğretmenlerinin görüşlerine göre, ortaokul müzik derslerinde okul çalgılarıyla müziğin boyutlarına ilişkin hiçbir uygulama yapılmadığını fakat azda olsa okul çalgılarıyla ses eğitimi ve işitme eğitiminin birlikte yürütüldüğü sonucuna varılmıştır.

- Müzik öğretmenleri, çalgı eğitimi için sürenin kısıtlı olduğunu, bu nedenle müziğin boyutlarına süre verilmediğini belirtmişlerdir. Bir ders saatinin çalgı eğitimi için az olması nedeniyle müzik eğitimi boyutlarına yer verilmediği sonucuna varılmıştır.

- Ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarını öğretirken müziğin boyutlarından yararlanılmadığı sonucuna varılmıştır. Bununla birlikte müzik öğretmenleri nota eğitimi verdiklerini ifade etmişlerdir.

- Ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarını öğretirken ders içeriğinde müzik teorisine yer verilmediği sonucuna varılmıştır.

- Ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarını öğretirken ders saatinin haftada bir saat olması, öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyi, araç-gereç temini ve kullanılması, disiplinler arası işbirliğinin sağlanması, dersin yapıldığı ortamın uygun olmayışı açısından yetersiz olduğu sonucuna varılmıştır.

- Ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının öğretiminde müzik dersi öğretim programının uygulanmadığı, çalgı eğitimi için belirlenmiş kazanımların çok az olduğu ve müzik dersi öğretim programının daha dolu ve çalgı öğretimine uygun

olması gerektiği, bu sebeplerden kaynaklanan eksikliklerin çalgı eğitimini olumsuz etkilediği sonucuna varılmıştır.

ÖNERİLER

Araştırma bulgularına bağlı olarak geliştirilen öneriler şunlardır:

- Ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgıları kullanımını çok kısıtlı olduğundan, derslerde yalnızca blok flüt ve melodika kullanan öğretmenler, bu çalgıların dışındaki piyano, org, mandolin, gitar, Orff çalgıları, ritim çalgıları gibi okul çalgılarını kullanarak çalgı kullanımını zenginleştirip, ortaokul müzik dersi çalgı eğitimi uygulamalarını farklı çalgılarla gerçekleştirmelidirler.

- Ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarına karşı öğrencilerin yaklaşımını değiştirebilmek için öğretmenlerin dersi sıkıcılıktan uzaklaştırıp, her zaman yapılan etkinlikler yerine Orff çalgılarını ya da blok flüt dışında ki okul çalgılarından kullanarak ortaokul müzik derslerindeki çalgı eğitimi sürecinde farklı uygulamalara yer verilmelidir.

- Ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının öğrenciler tarafından edinilebilmesi için idare ya da aile bilinçlendirilmeli ve bu konuda öğrencilere imkânlar sunulmalı. Okul idaresinin desteğiyle bir müzik odası sağlanmalı ve müzik odasında çeşitli okul çalgıları ve müzik aletleri olmalı. Ayrıca her öğrencinin mutlaka bir müzik aleti edinmesi sağlanmalıdır.

- Ortaokul müzik derslerinde kullanılan blok flütü öğrencilerin çok fazla kullanmak istememelerinden dolayı öğrencilere diğer okul çalgılarını ve Orff çalgılarını tanıtarak, onların müziksel olarak kültürlerini geliştirip farklı çalgılara olan ilgileri ve beğenileri arttırılmalı. Böylece öğrencilerin blok flüt dışındaki çalgıları da öğrenip bilmelerine olanak sağlanmalıdır.

- Çalgı temini açısından her okulda bir müzik odası, müzik odasında da öğrencilerin kullanabileceği okul çalgıları bulunmalı, okulların müzik eğitimine yönelik

araç-gereç eksikliği ve sorunları da göz önünde bulundurulmalı, müzik eğitimi dersinin ihtiyacı olan araç-gereçlerin temin edilmesi konusunda okul yöneticilerinin daha duyarlı davranmaları sağlanmalıdır.

- Ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarına ders içinde ayrılan zaman yeterli bulunmadığından, çalgı eğitimi için ayrıca bir ders saati belirlenmeli ve çalgı eğitimi bu zaman içerisinde gerçekleştirilmelidir.

- Okul çalgıları kullanımının yeterli olmayışı müzik dersindeki çalgı eğitiminin doğru gerçekleştirilememesine neden olmaktadır. Öğretmenlerin müzik derslerinde öğrencilere blok flüt dışındaki okul çalgılarını tanıtmaları öğrencilerin bu çalgılarla müzik dersini gerçekleştirmelerini sağlamalıdır. Ayrıca müzik öğretmenlerinin okul çalgılarını kullanma konusundaki deneyimleri arttırılmalıdır.

- Ortaokul müzik derslerinde çalgı eğitimi uygulamaları açısından daha iyi sonuçlar alınabilmesi için öğretmenin seçmiş olduğu öğretimi yaptığı çalgıya göre farklı bir zaman uygulaması yapılması gerekmektedir. Bir ders saatinin çalgı eğitimi için kısıtlı olması nedeniyle farklı zaman uygulaması yapılarak desteklenmelidir.

- Ortaokul müzik derslerinde gerçekleştirilen çalgı eğitimi uygulamaları sonucunda öğrencilerden yeterli dönüt alındığından dolayı müzik dersleri çalgı eğitimiyle daha aktif bir şekilde gerçekleştirilmektedir. Bu nedenle müzik dersleri sürecinde çalgı eğitimine daha fazla yer verilmeli ve derslerde çalgı kullanımı arttırılmalıdır.

- Ortaokul müzik derslerinde kullanılan, müzik dersi öğretim programındaki okul çalgıları öğretimine ayrılan zaman yeterli bulunmamaktadır. Bu nedenle, müzik dersi öğretim programındaki okul çalgıları öğretimine ayrılan zaman arttırılmalı, çalgı eğitimi için belirlenen kazanımlar yalnızca blok flütle sınırlandırılmamalı, müzik dersi öğretim programında farklı okul çalgıları için belirlenen kazanımlara da yer verilmeli.

- Ortaokul müzik eğitiminde kullanılan müzik dersi öğretim programındaki okul çalgıları eğitimi için belirlenen kazanımlar öğrencilerin seviyelerine göre

oluşturulmalı ve uygulanabilir olmalıdır. Ayrıca yalnızca blok flüt için değil blok flüt dışındaki okul çalgıları içinde bazı kazanımlar belirlenmeli.

- Ortaokul müzik derslerinde kullanılan müzik dersi öğretim programının çalgı eğitimi boyutu açısından daha verimli bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için blok flüt ve melodikanın dışında kullanılacak okul çalgıları da olmalıdır. Öğrencileri yeni çalgılarla tanıştırmak onları çalgı kullanmaya istekli olmalarını sağlayacaktır. Ortaokul müzik derslerindeki çalgı eğitimi boyutunun gerçekleşebilmesi için, uzmanlık alanı çalgı eğitimi olan müzik öğretmenlerin bulunması daha faydalı olacaktır. Ayrıca öğretim programının dışında, yararlanılabilecek kaynak kitaplar ve materyaller kullanılmalıdır.

- Ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgıları öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel olarak gelişimlerine katkı sağlamaktadır. Bu nedenle öğrenci gelişimine yararlı olması ve gelecekteki müziksel yaşantılarına fayda sağlaması açısından, çalgı eğitimine daha çok zaman ayrılmalıdır.

- Ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgıları, öğrencilerin iletişim becerilerine katkı sağlamaktadır. Öğrencilerin iletişim sürdürebilmeleri için çalgı toplulukları aracılığıyla paylaşımlarda bulunmaları gerekmektedir. Bunu devam ettirebilmek için de ortaokul müzik derslerinde okul çalgıları kullanımını sürdürülmelidir.

- Ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının, öğrencilerin yaratıcılığına katkı sağladığı bilinmektedir. Buna göre öğrencilerin yaratıcılıklarını daha da geliştirmek adına müzik derslerinde çalgı eğitimine daha fazla yer verilmelidir.

- Ders sürecinde kullanılan okul çalgılarıyla müziğin boyutlarına çok fazla yer verilmediği bilinmektedir. Bu açıdan çalgı eğitimiyle birlikte müziğin diğer boyutlarını da gerçekleştirebilmek için ortaokul müzik derslerinde, klavuz ve çalışma kitaplarına ek olarak, öğrencilerin yararlanacakları ve bilgi sahibi olacakları ders kitabı yayınlanmalıdır. Ayrıca müzik öğretmeni çalgı eğitimini gerçekleştirirken müziğin diğer boyutlarına da yer vermelidir.

- Ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgıları eğitiminde, yapılan etkinliklere, müzik eğitimi boyutlarına yeterince süre verebilmek için ders saati arttırılarak haftada en az iki saate çıkarılmalıdır.

- Ortaokul müzik derslerinde çalgı öğretimi sürecinde müziğin boyutlarında yararlanılmadığı, bununla birlikte nota eğitimi veren öğretmenlerin çalgı eğitimi sürecinde müziğin boyutlarında değinmeleri gerekmektedir. Böylece daha anlamlı bir çalgı eğitimi gerçekleştirilebilir.

- Müzik teorisiyle çalgı eğitimi iç içe gerçekleştirildiğinde çalgı eğitimi daha anlamlı gerçekleştirilmiş olur. Bu nedenle, ortaokul müzik dersleri çalgı öğretimi süresince müzik teorisine mutlaka yer verilmelidir.

- Ortaokul müzik derslerinde çalgı eğitiminin yeteri kadar gerçekleştirebilmek için ders saatleri haftalık bir saat yerine iki saate çıkarılmalıdır. Öğrencilerin çalgı eğitimini gerçekleştirebilmeleri için, hazır bulunuşluk düzeyleri göz önüne alınarak belirlenecek olan kazanımlarla oluşturulmuş bir müzik dersi öğretim programı hazırlanmalı. Öğrencilerin müzik dersleri süresince çalgı eğitimini gerçekleştirebilmeleri amacıyla, okullarca belirlenen müzik dersi ve müzik etkinlikleri için araç ve gereç ihtiyaçları (piyano, org, Orff çalgıları, ses düzeni, hoparlör gibi) ilgili bütçeden karşılanmalıdır. Müzik dersi çalgı eğitimi uygulamaları süresince disiplinler arası işbirliği sağlanmalıdır. Müzik derslerinde çalgı eğitimini gerçekleştirebilmek için uygun bir ortam, idare aracılığıyla sağlanmalı, öğrencilerin bu ortamda çalgı eğitimini gerçekleştirmeleri sağlanmalıdır.

- Ortaokul müzik derslerinde gerçekleştirilen çalgı eğitimi uygulamalarının olumsuz yönde etkilenmemesi açısından, müzik dersi öğretim programındaki çalgı eğitimi için belirlenmiş olan kazanımlar, öğrencilerin uygulayabileceği düzeyde olmalı ve müzik dersi öğretim programında çalgı eğitimi için daha çok kazanımın bulunması gerekmektedir. Ayrıca müzik dersi öğretim programında çalgı eğitimine az yer verilmesi çalgı eğitimini olumsuz yönde etkilemektedir, müzik dersi öğretim programı, çalgı öğretimi uygun olarak düzenlenmelidir.

KAYNAKÇA

- Acar, A. M. (2009), *Bir Sınıf Çalgısı Olarak Blokflütün İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programını Gerçekleştirebilmedeki Yeterliliği*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Bilimleri Bölümü, Müzik Ana Bilim Dalı. Sivas.
- Aksu, C. (2007). *İlköğretim 8. Sınıf Müzik Programının Hedeflerine Ulaşma Düzeyinin Değerlendirilmesi*. Yayınlanmış Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı. Erzurum.
- Albuz, A. (2001). *Viyola Öğretiminde Geleneksel Türk Müziği Ses Sistemine İlişkin Dizilerin Kullanımı ve Bu Sistem Kaynaklı Çok Seslilik Yaklaşımı*. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara.
- Albuz, A., Özdemir, N. (2007). *2006 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programının Genel Eğitimde Şiddetin Önlenmesine Yönelik Rolü, İşlevi Ve Önemi*. 3. Ulusal Sanat Eğitimi Sempozyumu, 19-21 Kasım, Gazi Eğitim Fakültesi, Ankara.
- Balcı, A. (2015). *Sosyal Bilimler Araştırma, Yöntem, Teknik ve İlkeler*. (İkinci Basım).Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Bozkaya, İ. (2001). *Okul Ortamında Müzik*.(Birinci Basım). Bursa: Özsan Matbaacılık.
- Çevik, D. B. (2007). *Müzik Öğretim Yöntemlerinden, Orff Müzik Öğretisine Genel Bir Bakış*. Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, Cilt:9, Sayı:1. Balıkesir.
- Demirel, Ö. (2009). *Eğitimde Program Geliştirme*. (On İkinci Basım). Ankara:Pegem Akademi Yayınları.
- Düzbastılar, E. M. (2007). *Ergenlik Döneminde Şiddet İle Başa Çıkma Ve Müziğin Olumlu Etkileri*, 3. Ulusal Sanat Eğitimi Sempozyumu, 19-21 Kasım, Gazi Eğitim Fakültesi, Ankara.

- Ekici, T. (1998). *Orff Çalgıları ve Müzik Eğitiminde Kullanım Yöntemleri*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı. İzmir.
- Gedikli, N. (1999). *Ülkemizdeki Etki Ve Sonuçlarıyla Uluslararası Sanat Müziği*. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
- Günay, M., Özdemir, M.A. (2003). *Müzik Öğretiminin Temelleri* (ikinci baskı).İzmir: Egetan Yayıncılık.
- Kılıç, I. (2009). *İlköğretim Okullarındaki Müzik Derslerinde Kullanılan Araç-Gereç Sorunları*. 8. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu. Samsun.
- Kılıç, I. (2012). *Okul Öncesinde Müzik Eğitimi*.Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Köroğlu, G. N. (2013). *İlköğretim İkinci Kademedeki Görev Yapan Müzik Dersi Öğretmenlerinin 2006 Müzik Dersi Öğretim Programı İle İlgili Görüşleri Ve Karşılaştıkları Sorunlar*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitim Programları Ve Öğretim Programı. Antalya.
- Kırcıoğlu, H. T. (2011). *İlköğretim II. Kademe Müzik Dersi Öğretim Programı'nın Kazanımlar Boyutunun Müzik Öğretmeni Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitim Programları Ve Öğretimi Bilim Dalı. Çanakkale.
- Küçüköncü, H. Y. (2010).*Genel Müzik Kültürü Öğretimi*.Ankara: Efil Yayınları.
- MEB (Milli Eğitim Bakanlığı). *2014 İlköğretim Kurumları Müzik Dersi Öğretmen Klavuz Kitabı*.Ankara:Milli Eğitim Basımevi.

- Öcal, A. O. (2014). *İlköğretim İkinci Kademe Müzik Dersi Öğretim Programında Uygulanan Blok Flüt Eğitimine İlişkin Öğretmen Görüşleri (Ankara İli Örneği)*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Özgül, İ. (2009). *Türkiye’de İlköğretim Okulları Müzik Dersi Öğretim Programının Çözümlemesi*. ICANAS 38. International Congress of Asian and North African Studies. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayını.
- Öztürk, A. (2008). *Müzik ve Görsel Sanatlar Öğretimi*. (Birinci Baskı). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Basımevi.
- Öztürk, F. (1996) *Okul Öncesi Dönem (5-6 Yaş Grubu) Müzik Eğitiminde Dramanın Kullanımının Etkililiği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Programları Ve Öğretim/Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı. Ankara.
- Sağır, N. (2009). *İlköğretim 6. 7. 8. Sınıf Müzik Dersinde Yer Alan Kazanımların Öğrenciler Tarafından Değerlendirilmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Ana Bilim Dalı. Kırıkkale.
- Say, A. (2005). *Müzik Sözlüğü*. (İkinci Basım) Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Say, A. (1996). *Müzik Öğretimi*. (Birinci Basım) Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Özmenteş, S. (2005). *Müzik Eğitiminin Boyutları ve Çalgı Eğitimi*. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. Cilt:6, Sayı:9.
- Sun, M., Seyrek, H. (2000). *Okulöncesinde Müzik Eğitimi*. İzmir: Müzik Eserleri Yayınları.

- Sungurtekin, Ş. (2005). *Orff Çalgılarının Okul Müzik Eğitimindeki Yeri Ve Okul Öncesi Eğitim Kurumlarındaki Uygulamalarının Değerlendirilmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Ana Bilim Dalı, Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı. Bursa.
- Şeker, S. S., Bilen, S. (2010). *9-11 Yaş Grubu Çocuklarda Orff Schulwerk Destekli Keman Eğitiminin Keman Çalmaya Yönelik Öz Yeterlik Algıları Üzerindeki Etkisi*. Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi. Cilt:1, Sayı:2.
- Uçan, A. (1988). *Türkiye’de Cumhuriyet’in İlk Altmış Yılında Müzik Eğitiminde Program Geliştirme*, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi. Cilt:4, Sayı:1.
- Uçan, A., Yıldız, G., Bayraktar, E. (1999). *İlköğretimde Müzik Öğretimi, İlköğretimde Etkili Öğretme ve Öğrenme Öğretmen El Kitabı*. Modül 9, Burdur: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Uyan, M. O. (2013). *Müzik Teorisi Ve İşitme Eğitimi İle Bireysel Çalgı Eğitimi Arasındaki İlişkiler*. Sanat Eğitimi Dergisi. Cilt:1, Sayı:1.
- Ünal, S. (1989). *Orta Öğretim Kurumlarında Müzik Öğretimi ve Sorunları*. Müzik Öğretimi Nasıl Geliştirilebilir? Konulu Panel’den (Panel 2), Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları.
- Varış, Y. A. (2007). *Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalları Orkestra ve Yönetimi Dersi Öğretim Sürecinin Betimlenmesi ve Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı. Ankara.
- Yener, F. (1970). *Müzik Klavuzu*. Sanat Kitapları Dizisi 2. (Birinci Baskı). İstanbul: Milliyet Yayınları.
- Yönetken, H. B. (1952). *Okulda Müzik Öğretimi ve Öğretim Metotları*. (Birinci Baskı). Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

Yıldırım, A., Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (Sekizinci Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldız, G. (2002). *İlköğretimde Müzik Öğretimi*. (Birinci Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

EKLER

**ORTAOKUL MÜZİK DERSLERİNDE KULLANILAN OKUL
ÇALGILARININ MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINI
GERÇEKLEŞTİRMEDEKİ YETERLİLİĞİ**

GÖRÜŞME FORMU**I. BÖLÜM****KİŞİSEL BİLGİLER**

1. Şuanda görev yaptığı okulun adı:.....
2. Cinsiyeti   E ( )   K ( )
3. Öğretmenin hizmet yılı:
  - ( ) 0-5 yıl
  - ( ) 5-10 yıl
  - ( ) 10-15 yıl
  - ( ) 15 yıl ve üzeri
4. Ana çalgısı: .....
5. Çalabildiği okul çalgıları: .....
6. Gittiği okul sayısı: .....
7. Haftalık ders yükü: .....
8. Mezun olduğu okul: .....
9. Tarih ve saati:

II. BÖLÜM

1. Ortaokul müzik derslerinde hangi okul çalgılarını kullanmayı tercih ediyorsunuz?
2. Ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarına karşı öğrencilerinizin yaklaşımı nasıldır?
3. Ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarını bütün öğrencilerinizin tamamı edinebiliyor mu?

4. Öğrencileriniz ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarından en çok hangilerini kullanmak istiyorlar?
5. Ortaokul müzik eğitimi uygulamalarında kullanılan okul çalgılarının temini yeterli midir?
6. Ortaokul müzik eğitimi uygulamalarında okul çalgılarına ayrılan zaman yeterli midir?
7. Ortaokul müzik eğitimi uygulamalarında okul çalgıları kullanımı yeterli midir?
8. Ortaokul müzik eğitimi uygulamalarında seçmiş olduğunuz öğretimini yaptığınız çalgıya göre farklı zaman uygulaması yapmakta mısınız?
9. Ortaokul müzik eğitimi çalgı eğitimi uygulamaları sonucu öğrencilerinizden yeterli dönüt alabiliyor musunuz?
10. Ortaokul müzik derslerinde kullanılan müzik dersi öğretim programında okul çalgıları öğretimine ayrılan zaman yeterli midir?
11. Ortaokul müzik eğitiminde kullanılan müzik dersi öğretim programında okul çalgıları öğretimi için belirlenen kazanımlar yeterli midir?
12. Ortaokul müzik eğitiminde kullanılan müzik dersi öğretim programını çalgı eğitimi boyutu açısından gerçekleştirebiliyor musunuz?
13. Ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının öğrencilerin
  - o bilişsel,
  - o duyuşsal
  - o devinişsel gelişimine katkısı nasıl olur?
14. Ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının öğrencilerin iletişim becerilerine katkısı nasıl olur?
15. Ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgıları öğrencilerin yaratıcılığına katkısı nasıl olur?
16. Ortaokul müzik derslerinde ders sürecinde kullanılan okul çalgılarıyla müziğin boyutlarına ilişkin neler yapılmaktadır?
17. Ortaokul müzik derslerinde ders süresinde kullanılan okul çalgılarıyla müziğin boyutlarına ilişkin nasıl süre verilmektedir?
18. Ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarını öğretirken müziğin temel öğelerinden nasıl yararlanılmaktadır?
19. Ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarını öğretirken ders içeriğinde müziğin temel öğelerine nasıl yer verilir?

- 20.** Ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının öğretiminde müzik öğretmenlerinin öğretim programını gerçekleştirirken karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
- Zamanlama açısından
  - Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyi açısından
  - Araç-gereçlerin temini ve kullanılması açısından
  - Disiplinler arası işbirliğinin sağlanması açısından
  - Dersin yapıldığı ortamın uygunluğu açısından
  - Diğer
- 21.** Ortaokul müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının öğretiminde müzik öğretmenlerinin öğretim programını değerlendirilmesi konusuna karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
- 22.** Ortaokul müzik derslerindeki çalgı eğitimi ile ilgili olarak eklemek istediğiniz bir şey var mı?